

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/24-01/2

URBROJ: 65-24-2

Zagreb, 5. siječnja 2024.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Izvešće o stanju i radu kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara za 2022. godinu*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 9. stavka 3. Zakona o izvršavanju kazne zatvora ("Narodne novine", broj 14/21) dostavila Vlada Republike Hrvatske, aktom od 4. siječnja 2024. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike Vedranu Šimundžu Nikolić, Juru Martinovića i Sanjina Rukavinu.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/23-14/15
URBROJ: 50301-21/32-24-2

Zagreb, 4. siječnja 2024.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Izvješće o stanju i radu kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara za 2022. godinu

Na temelju članka 9. stavka 3. Zakona o izvršavanju kazne zatvora („Narodne novine, broj 14/21.“), Vlada Republike Hrvatske podnosi Izvješće o stanju i radu kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara za 2022. godinu.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike Vedranu Šimundžu Nikolić, Juru Martinovića i Sanjina Rukavinu.

REPUBLICA HRVATSKA
2
PREDSJEDNIK
dr. sc. Andrej Plenković
VLADA ZAGREB
REPUBLIKE HRVATSKE

IZVJEŠĆE O STANJU I RADU KAZNIONICA, ZATVORA,
ODGOJNIH ZAVODA I CENTARA ZA 2022. GODINU

SADRŽAJ

UVODNI DIO	3
Središnji ured za zatvorski sustav	5
Kaznionice.....	6
Zatvori	6
Odgojni zavodi	6
Centar za dijagnostiku u Zagrebu.....	7
Centar za izobrazbu	7
Standardi izvršavanja kazne zatvora i odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod.....	7
Smještaj zatvorenika i maloljetnika	8
Prehrana osoba lišenih slobode i maloljetnika.....	10
1. OSOBE LIŠENE SLOBODE	11
1.1. Zatvorenici na izvršavanju istražnog zatvora.....	12
1.1.1. Neubrojivi počinitelji kaznenih djela na izvršavanju mjere istražnog zatvora na temelju članka 551. Zakona o kaznenom postupku	13
1.1.2. Maloljetnici u istražnom zatvoru.....	14
1.2. Zatvorenici (kazna zatvora, maloljetnički zatvor i odgojna mjera)	15
1.2.1. Zatvorenici s izrečenom sigurnosnom mjerom obveznog psihijatrijskog liječenja po članku 68. Kaznenog zakona	18
1.2.2. Osobe lišene slobode strani državljani	18
1.3. Maloljetnici (maloljetnički zatvor, odgojna mjera i istražni zatvor).....	19
1.3.1. Odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod.....	19
1.3.2. Kazna maloljetničkog zatvora	19
1.4. Zatvorenici starije životne dobi.....	20
1.5. Osobe lišene slobode s invaliditetom.....	20
1.6. Osobe lišene slobode – ovisnici	21
1.6.1. Ovisnici o drogama	21
1.6.2. Ovisnici o alkoholu	23
1.7. Zdravstvena zaštita osoba lišenih slobode	24
1.7.1. Prevenција i liječenje virusnih hepatitisa	25
1.8. Tretman zatvorenika.....	25
1.8.1. Opći programi tretmana (Opće tretmanske intervencije).....	26
1.8.1.1. Obrazovanje zatvorenika i maloljetnika (maloljetnički zatvor i odgojna mjera)	26
1.8.1.2. Organizacija slobodnog vremena.....	27
1.8.1.3. Vjeroispovijest i dušobrižništvo	27
1.8.1.4. Podrška očuvanju obiteljske povezanosti zatvorenika i maloljetnika.....	28
1.8.2. Zatvorenici roditelji maloljetne djece i posjeti maloljetne djece roditeljima u 2022. godini	28
1.8.3. Priprema za otpust i pomoć nakon otpusta.....	30
1.8.4. Posebni programi tretmana i edukativno-razvojni programi.....	30
1.8.5. Suradnja s organizacijama civilnog društva u osmišljavanju i provođenju aktivnosti za zatvorenike.....	31
1.8.6. Premještaj zatvorenika	33
1.8.7. Uvjetni otpust zatvorenika	33
1.8.8. Pogodnosti zatvorenika i maloljetnika (maloljetnički zatvor i odgojna mjera) .	34
1.8.9. Video posjete.....	35
1.9. Kažnjenici	36
1.10. Transferi (premještaji) zatvorenika radi daljnjeg izdržavanja kazne zatvora	36
1.11. Prava zatvorenika i njihova zaštita.....	37

1.12.	Zahtjevi zatvorenika za sudsku zaštitu prava suda izvršenja	38
1.13.	Buduće aktivnosti na unapređenju tretmana osoba lišenih slobode.....	38
2.	ČIMBENICI SIGURNOSNIH RIZIKA – POKAZATELJI STANJA I RADA	39
2.1.	Uvod – ocjena stanja sigurnosti	39
2.2.	Primjena sredstava prisile	41
2.3.	Posebne mjere održavanja reda i sigurnosti	44
2.4.	Testiranje zatvorenika na prisutnost alkohola, droga i drugih nedopuštenih psihotropnih sredstava u organizmu.....	45
2.5.	Samoubojstva i smrti osoba lišenih slobode	47
2.6.	Pokušaj bijega i bjegovi	48
2.7.	Ostali čimbenici sigurnosnih rizika.....	50
2.8.	Stegovni prijestupi	54
2.9.	Zaključak - ocjena stanja sigurnosti	55
2.10.	Aktivnosti unapređenja stanja sigurnosti	56
3.	ZAPOSLENICI KAZNIONICA, ZATVORA, ODGOJNIH ZAVODA I CENTARA UPRAVE ZA ZATVORSKI SUSTAV I PROBACIJU	57
3.1.	Popunjenost sistematiziranih radnih mjesta	57
3.2.	Privremena nesposobnost za rad zaposlenika	57
3.3.	Izobrazba službenika.....	58
3.4.	Suradnja s pravobraniteljskim uredima.....	58
3.5.	Psihološka potpora zaposlenicima zatvorskog sustava i probacije	59
3.6.	Suradnja sa sindikatima.....	60
3.7.	Žalbe Odboru za državnu službu.....	60
3.8.	Prestanak državne službe	60
4.	IZVJEŠĆE O REZULTATIMA POSLOVANJA KAZNENIH TIJELA U RAZDOBLJU OD 1. SIJEČNJA DO 31. PROSINCA 2022. GODINE (KONSOLIDIRANO FINACIJSKO IZVJEŠĆE).....	61
4.1.	Temeljno financijsko izvješće.....	61
4.1.1.	Struktura poslovanja.....	61
4.1.2.	Struktura prihoda i primitaka	61
4.1.3.	Struktura rashoda poslovanja	62
4.2.	Izvješće o utrošenim sredstvima u kaznenim tijelima.....	63
4.3.	Izvješće o uređenju i opremanju kaznenih tijela za 2022.godinu.....	66
4.4.	Rad osoba lišenih slobode.....	67
5.	NADZOR NAD POSTUPANJEM SA ZATVORENICIMA I MALOLJETNICIMA	70
5.1.	Nadzor Središnjeg ureda za zatvorski sustav Uprave za zatvorski sustav i probaciju	70
6.	UNAPREĐENJA I DOGRADNJE VEZANE UZ ZATVORSKI SUSTAV	71
6.1.	Najvažniji događaji i mjere	71
6.2.	Budući planovi	72
6.3.	Kvaliteta i standardi u zatvorskom sustavu.....	72
6.4.	Projekti financirani iz EU Fondova.....	73
	POPIS SLIKA:	74
	POPIS TABLICA:.....	76

UVODNI DIO

Člankom 9. stavkom 3. Zakona o izvršavanju kazne zatvora („Narodne novine“, broj 14/21.) propisano je da o radu zatvorskog sustava Vlada Republike Hrvatske izvješćuje Hrvatski sabor jedanput godišnje.

Zakon o izvršavanju kazne zatvora je temeljni propis kojim se u Republici Hrvatskoj uređuje izvršavanje kazne zatvora, čiji poslovi su od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku. Uz navedeni Zakon i Ustav Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), prava osoba lišenih slobode koje izvršavaju kaznu zatvora (zatvorenici), te drugih kategorija osoba koje se nalaze u zatvorskom sustavu (maloljetnici, kažnjenici, osobe koje izvršavaju istražni zatvor) propisana su drugim nacionalnim zakonima i međunarodnim ugovorima i drugim međunarodnim pravnim izvorima.

Izvješće o stanju i radu kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara za 2022. godinu, sadrži osnovni ustrojstveni prikaz i funkcioniranje upravne organizacije ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa nadležne za zatvorski sustav (Uprave za zatvorski sustav i probaciju Ministarstva pravosuđa i uprave u dijelu koja se odnosi na zatvorski sustav) i osnovne pokazatelje o brojnom stanju i strukturi osoba lišenih slobode, vrsti i opisu poslova vezanih uz postupanje sa zatvorenicima, broju i strukturi zaposlenika zatvorskog sustava, te financijskom poslovanju zatvorskog sustava Uprave za zatvorski sustav i probaciju.

Tijekom 2022. godine u ustrojstvenim jedinicama Uprave za zatvorski sustav i probaciju boravilo je **12826 osoba lišeni slobode** koji su izdržavali:

- kaznu zatvora koju izdržavaju punoljetne osobe kojima je izrečena kazna zatvora u kaznenom postupku (5172)
- kaznu zatvora koju izvršavaju punoljetne osobe kojima je izrečena kazna zatvora u prekršajnom (374) ili drugom sudskom postupku i kazna zatvora kojom je zamijenjena izrečena novčana kazna (118), te prekršajno zadržavanje (1415)
- kaznu maloljetničkog zatvora (22)
- odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod izrečenu maloljetnim počiniteljima kaznenih djela (74)
- mjere istražnog zatvora (5651).

VIZIJA Uprave za zatvorski sustav i probaciju

Koordinirani sustav usklađen s europskim standardima u kojem se suradnjom na svim razinama službenika i namještenika zaposlenih u zatvorskom sustavu potiče osobe lišene slobode/maloljetnika da se kroz aktivno i odgovorno korištenje vremena provedenog na izvršavanju kazne zatvora/odgojne mjere pripreme za život na slobodi u skladu sa zakonom i društvenim pravilima.

MISIJA Uprave za zatvorski sustav i probaciju

Osigurati uvjete za ostvarivanje glavne svrhe izvršavanja kazne zatvora i/ili izvršavanja odgojne mjere uz čovječno postupanje i poštovanje dostojanstva osobe koja se nalazi na izdržavanju kazne zatvora ili izvršavanju odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod, kroz jasno postavljene ciljeve, sigurno radno okruženje, motivirano osoblje i suradnju s lokalnom zajednicom i organizacijama civilnog društva.

Ustrojstvo Uprave za zatvorski sustav i probaciju

Ovo Izvješće odnosi se isključivo na zatvorski sustav Uprave za zatvorski sustav i probaciju, dok se za probacijske poslove donosi posebno izvješće sukladno Zakonu o probaciji („Narodne novine“, broj 99/18.).

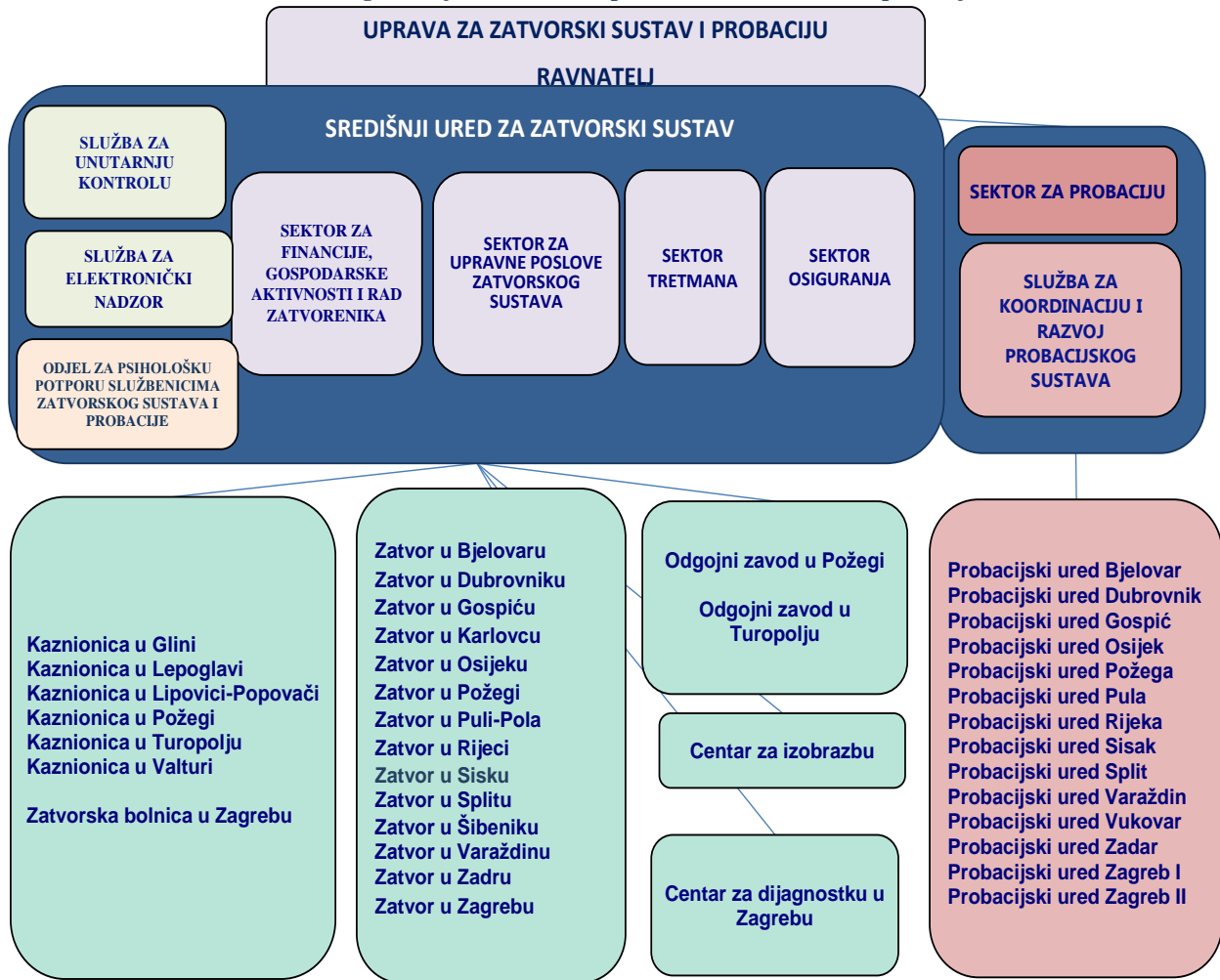
Organizacijska struktura zatvorskog sustava Uprave za zatvorski sustav i probaciju Ministarstva pravosuđa i uprave sastoji se od:

- Središnjeg ureda za zatvorski sustav
- sedam kaznionica, među koje pripada i Zatvorska bolnica u Zagrebu
- 14 zatvora
- dva odgojna zavoda
- Centra za dijagnostiku u Zagrebu i
- Centra za izobrazbu.

Zbog potresa koji su pogodili područje Sisačko-moslavačke županije 2020. godine Zatvor u Sisku je oštećen u tolikoj mjeri da nije upotrebljiv i pogodan za boravak osoba lišenih slobode te su sve osobe lišene slobode evakuirane i premještene u druga kaznena tijela. Kako bi se kompenzirala navedena situacija žurno je izvršena adaptacija prostora Kaznionice u Lipovici-Popovači, te je u prosincu 2022. godine u novoobnovljenim prostorima osnovan Odjel za izvršavanje kazne zatvora u kaznenom i prekršajnom postupku u zatvorenim uvjetima te za izvršavanje mjere istražnog zatvora i prekršajnog zadržavanja sa 100 novih mjesta u zatvorenim uvjetima po najmodernijim standardima, a koji je privremeno preuzeo zaprimanje osoba lišenih slobode iz nadležnosti Zatvora u Sisku. Detaljnije o aktivnosti vezanim uz dogradnju i unapređenja koja su utjecala na smještajne kapacitete možete vidjeti u poglavlju 6. Unapređenja i dogradnje vezane uz zatvorski sustav.

U ovom Izvješću zbirni naziv „kaznena tijela“ označavati će kaznionice, zatvore, Centar za dijagnostiku u Zagrebu i u širem smislu odgojne zavode Uprave za zatvorski sustav i probaciju, ukoliko u Izvješću neće izričito biti drukčije navedeno.

Slika 1. Organizacijska struktura Uprave za zatvorski sustav i probaciju

Središnji ured za zatvorski sustav

Središnji ured za zatvorski sustav Uprave za zatvorski sustav i probaciju ustrojen je u sjedištu Ministarstva pravosuđa i uprave, čini njegov sastavni dio, a sastoji od se unutarnjih ustrojstvenih jedinica organiziranih po uzoru na specifičnosti poslova kaznionica i zatvora.

Upravni i stručni poslovi Središnjeg ureda jesu: osiguravanje uvjeta potrebnih za izvršavanje kazne zatvora, kazne maloljetničkog zatvora, istražnog zatvora te odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod, donošenje odluke o kaznionici ili zatvoru u kojem će zatvorenik nakon obavljene dijagnostičke obrade nastaviti izdržavati kaznu, donošenje odluke o upućivanju zatvorenika u ustanovu javnog zdravstva, premještaji zatvorenika tijekom izdržavanja kazne u drugu kaznionicu ili zatvor, sudjelovanje u provođenju postupaka izručenja i premještaja (transfera) zatvorenika iz Republike Hrvatske u drugu državu ili iz druge države u Republiku Hrvatsku, postupanje po predstavkama i pritužbama osoba lišenih slobode, maloljetnika kao i predstavkama i žalbama zaposlenika (državnih službenika i namještenika) kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara, postupanje po podnescima tijela državne vlasti, sudaca izvršenja te neovisnih tijela i međunarodnih organizacija ovlaštenih za nadzor i zaštitu ljudskih prava osoba lišenih slobode, nadziranje zakonitost rada i postupanja s osobama lišenim slobode i maloljetnicima te ujednačavanje rada i postupanja kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara, utvrđivanje potreba za dodatnom izobrazbom službenika zatvorskog sustava, planiranje financiranja kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara, planiranje nabave opreme i investicija za kaznionice, zatvore, odgojne zavode i centre (zatvorski sustav),

prikupljanje, obrađivanje i objedinjavanje izvješća i dokumentacije kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara, organiziranje međunarodne suradnje u okviru svoje nadležnosti, izrađivanje nacrti propisa iz djelokruga zatvorskog sustava Uprave za zatvorski sustav i probaciju.

Kaznionice

Kaznionice su ustrojene kao posebne ustrojstvene jedinice Uprave za zatvorski sustav i probaciju izvan sjedišta Ministarstva pravosuđa i uprave, radi izvršavanja kazne zatvora izrečene u kaznenom postupku, sigurnosnih mjera izrečenih uz kaznu zatvora i kazne maloljetničkog zatvora. Poslovi kaznionica su osiguranje kaznionica, održavanje unutarnjeg reda i nadzora nad zatvorenima, poslovi dežurstva i sprovođenja zatvorenika, smještaj, prehrana i osiguravanje odgovarajuće opreme za zatvorenike, predlaganja, provedbe i praćenja pojedinačnih programa izvršavanja kazne zatvora, obrazovanje zatvorenika, organiziranja slobodnog vremena zatvorenika, organizacije rada i strukovne izobrazbe zatvorenika, zdravstvene zaštite zatvorenika, vođenja propisanih evidencija, službeničkih i financijsko-knjigovodstvenih poslova te obavljanje ostalih poslova koji osiguravaju upravljanje i rad kaznionicama.

Za obavljanje navedenih poslova ustrojene su: Kaznionica u Glini, Kaznionica u Lepoglavi, Kaznionica u Lipovici-Popovači, Kaznionica u Požegi, Kaznionica u Turopolju, Kaznionica u Valturi i Zatvorska bolnica u Zagrebu.

Zatvori

Zatvori se ustrojavaju kao posebne ustrojstvene jedinice Uprave za zatvorski sustav i probaciju za obavljanje poslova izvršavanja mjere istražnog zatvora, kazne zatvora izrečene u kaznenom, prekršajnom i drugom sudskom postupku, osiguranja zatvora, održavanja unutarnjeg reda i nadzora nad zatvorenima, poslova dežurstva i sprovođenja osoba lišenih slobode, smještaj, prehrana i osiguravanje odgovarajuće opreme osoba lišenih slobode, predlaganja, provedbe i praćenja pojedinačnih programa izvršavanja kazne zatvora, obrazovanje zatvorenika, organiziranja slobodnog vremena zatvorenika, organizacije rada i strukovne izobrazbe zatvorenika, zdravstvene zaštite osoba lišenih slobode, vođenja propisanih evidencija, kadrovskih i financijsko-knjigovodstvenih poslova i ostalih poslova koji omogućuju upravljanje i rad zatvora, izvan sjedišta Ministarstva pravosuđa i uprave.

Za izvršavanje navedenih poslova ustrojeni su: Zatvor u Bjelovaru, Zatvor u Dubrovniku, Zatvor u Gospiću, Zatvor u Karlovcu, Zatvor u Osijeku, Zatvor u Požegi, Zatvor u Puli-Pola, Zatvor u Rijeci, Zatvor u Sisku, Zatvor u Splitu, Zatvor u Šibeniku, Zatvor u Varaždinu, Zatvor u Zadru i Zatvor u Zagrebu.

Odgojni zavodi

Odgojni zavodi su ustrojeni kao posebne ustrojstvene jedinice Uprave za zatvorski sustav i probaciju za izvršavanje odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod izrečene u kaznenom postupku maloljetnim počiniteljima kaznenog djela, te drugih poslova potrebnih za upravljanje i rad odgojnih zavoda izvan sjedišta Ministarstva pravosuđa i uprave.

Za izvršavanje navedenih poslova ustrojeni su: Odgojni zavod u Požegi u kojem su smještene odgajnice i Odgojni zavod u Turopolju u kojem su smješteni odgajnici.

Centar za dijagnostiku u Zagrebu

Centar za dijagnostiku u Zagrebu ustrojen je kao posebna ustrojstvena jedinica Uprave za zatvorski sustav i probaciju izvan sjedišta Ministarstva pravosuđa i uprave, a arhitektonski čini dio Zatvora u Zagrebu, u koji se upućuju se sve osobe osuđene na kaznu zatvora dulju od šest mjeseci, a osobe osuđene na kaznu zatvora do šest mjeseci u pravilu se upućuju u zatvore najbliže mjestu prebivališta zatvorenika. Sve osobe kojima je izrečena kazna maloljetničkog zatvora, osobe kojima je uz kaznu zatvora izrečena sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja i osobe čija je kazna preuzeta na izvršavanje sukladno međunarodnom ugovoru ili posebnom zakonu, upućuju se u Centar za dijagnostiku, bez obzira na dužinu kazne.

Za vrijeme boravka zatvorenika u Centru za dijagnostiku u Zagrebu, stručnjaci različitih specijalnosti obavljaju poslove psihosocijalne dijagnostike zatvorenika u svrhu izrade prijedloga pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora kao i prijedloga o izboru vrste i tipa kaznenog tijela gdje će se nastaviti izvršavanje kazne zatvora, o čemu odluku donosi Središnji ured za zatvorski sustav.

Druge poslove koji omogućuju rad Centra za dijagnostiku u Zagrebu djelomično obavlja Zatvor u Zagrebu.

Centar za izobrazbu

Centar za izobrazbu ustrojen je kao posebna ustrojstvena jedinica Uprave za zatvorski sustav i probaciju izvan sjedišta Ministarstva pravosuđa i uprave, radi obavljanja stalne stručne izobrazbe zaposlenika kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i Centra za dijagnostiku u Zagrebu.

Standardi izvršavanja kazne zatvora i odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod

Zakon o izvršavanju kazne zatvora, drugi zakoni i pravno obvezujući propisi propisuju, a međunarodni ugovori i drugi pravni izvori preporučuju između ostalog, standarde smještaja i prava osoba lišenih slobode.

Članak 11. Zakona o izvršavanju kazne zatvora propisuje da svaka osoba lišena slobode ima, pod uvjetima predviđenim Zakonom, pravo na: smještaj primjeren ljudskom dostojanstvu i zdravstvenim standardima, zaštitu osobnosti i osiguravanje tajnosti osobnih podataka, redovite obroke hrane i vode u skladu sa zdravstvenim standardima, rad, izobrazbu, stručnu pravnu pomoć i pravno sredstvo za zaštitu svojih prava propisanih Zakonom, zdravstvenu zaštitu i zaštitu majčinstva, dodir s vanjskim svijetom, boravak na otvorenom prostoru kaznionice, odnosno zatvora najmanje dva sata dnevno, dopisivanje i razgovor sa svojim odvjetnikom, vjeroispovijedanje i razgovor s ovlaštenim vjerskim predstavnikom, vjenčanje u kaznionici, odnosno zatvoru, glasovanje na općim izborima i druga prava predviđena Zakonom.

Osoba lišena slobode strani državljanin ima pravo dopisivati se i razgovarati s diplomatskim i konzularnim predstavnikom svoje zemlje ili države koja štiti njegova prava.

Prilikom prijama na izdržavanje kazne zatvora zatvorenik mora biti upoznat sa svojim pravima, načinom njihove zaštite i obvezama.

Maloljetnici na izvršavanju kazne maloljetničkog zatvora ili istražnog zatvora ostvaruju neka prava u širem opsegu od prava punoljetnih osoba na izvršavanju kazne zatvora ili istražnog zatvora. Tako npr. ostvaruju pravo na više posjeta članova obitelji od punoljetnih zatvorenika: najmanje četiri puta mjesečno i blagdanom u trajanju od najmanje dva sata, a po odobrenju

upravitelja i trećih osoba još najmanje dva puta mjesečno u trajanju najmanje jedan sat; te dulji boravak na otvorenom prostoru: najmanje tri sata dnevno.

Zakonom o izvršavanju kazne zatvora utvrđena su temeljna načela izvršavanja svih kaznenopravnih sankcija i mjera, prema osobama lišene slobode. Zabranjeni su i kažnjivi postupci kojima se osoba lišena slobode podvrgava bilo kakvom obliku mučenja, zlostavljanja ili ponižavanja, zabranjena je diskriminacija osobe lišene slobode po bilo kojoj osnovi, te se zatvoreniku omogućuje razvrstavanje i smještaj u kaznionice i zatvore i njihove odjele za smještaj osoba lišene slobode prema određenim pravilima. Također, tijekom cijelog postupka izvršavanja kaznenopravnih sankcija i mjera kaznionice, zatvori i odgojni zavodi poduzimaju sve kako bi život osobe lišene slobode bio što sličniji postojećim općim životnim okolnostima, zatim odgovarajućim programiranjem pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora pomažu zatvoreniku da ispuni glavnu svrhu izvršavanja kaznenopravnih sankcija i mjera, da razvije osjećaj odgovornosti te da dobrovoljno sudjelovanje u izradi i provedbi pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora. Kaznionice, zatvori i odgojni zavodi potiču i pomažu zatvoreniku u otklanjanju štete nanesene kaznenim dijelom i ukoliko je to moguće pomažu mu u pomirenju sa žrtvama kaznenog djela, te nastoje zatvorenika u suradnji s drugim institucijama, ustanovama i drugim pravnim osobama pravovremeno pripremiti za otpuštanje na slobodu.

Smještaj zatvorenika i maloljetnika

Kazna zatvora dulja od 6 mjeseci izrečena u kaznenom postupku muškim osobama izvršava se u svim kaznionicama, a izrečena ženskim osobama izvršava se u Kaznionici u Požegi.

Istražni zatvor, kazna zatvora izrečena u kaznenom postupku do šest mjeseci, kazna zatvora izrečena u prekršajnom postupku te kazna zatvora kojom je zamijenjena izrečena novčana kazna izvršava se u zatvorima.

U Zatvorskoj bolnici u Zagrebu liječe se oboljeli zatvorenici te se izvršava sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja izrečena uz kaznu zatvora.

Kazna maloljetničkog zatvora za žene izvršava se u zatvorenim i poluotvorenima uvjetima u posebnim odjelima unutar Kaznionice u Požegi, dok je odjel za izvršavanje ove kazne za muškarce u zatvorenim uvjetima ustrojen u Kaznionici u Turopolju, a u otvorenim uvjetima (za maloljetnike) ustrojen u Kaznionici u Valturi.

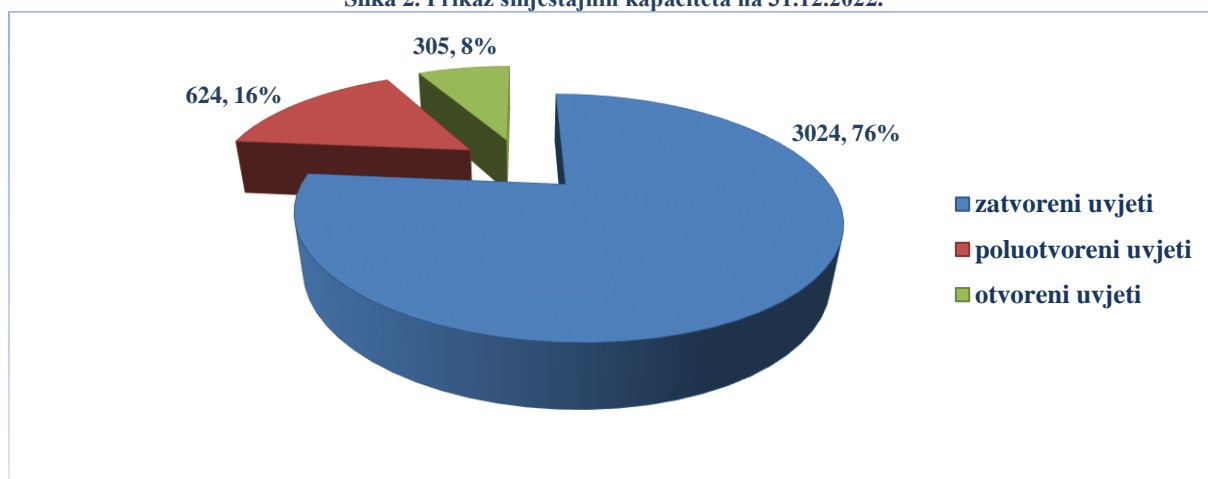
Odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod koju sudovi izriču maloljetnim počiniteljima kaznenih djela izvršava se u Odgojnom zavodu u Turopolju i Odgojnom zavodu u Požegi.

Zatvorenicima - osobama s invaliditetom osigurava se smještaj primjeren vrsti i stupnju njihove invalidnosti.

Ukupni zakonski kapacitet u 2022. godini u kaznionicama i zatvorima namijenjen je smještaju 3953 osoba lišenih slobode od čega:

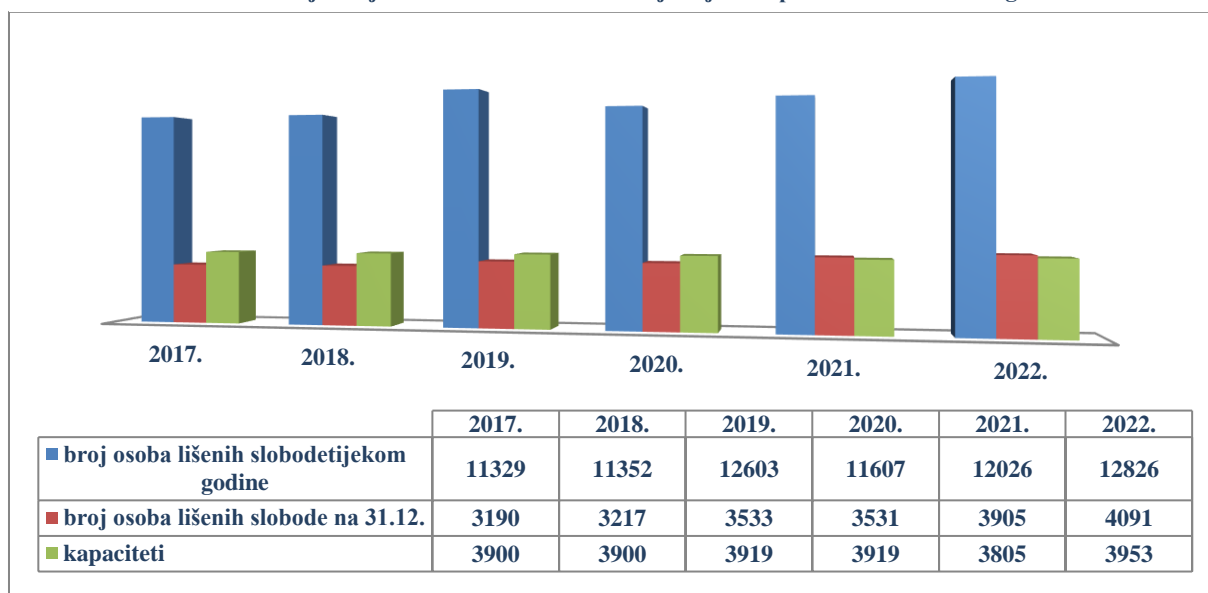
- u zatvorenim uvjetima 3024 mjesta,
  - u poluotvorenim uvjetima 624 mjesta, te
  - u otvorenim uvjetima 305 mjesta
- UKUPNO 3953 mjesta**

Slika 2. Prikaz smještajnih kapaciteta na 31.12.2022.

Bez obzira što je trenutno ukupno brojno stanje u zatvorskom sustavu manje od postojećeg zakonskog kapaciteta, provode se mjere i aktivnosti za osiguravanje za dodatnih smještajnih kapaciteta u zatvorenim uvjetima, odnosno uvjetima s najvećim stupnjem sigurnosti.

Slika 3. Kretanje broja osoba lišenih slobode i smještajnih kapaciteta 2017. – 2022. godine

Tijekom 2022. godine povećan je broj osoba lišenih slobode koji su boravili u kaznenim tijelima tijekom godine (885) za 6,9 % u odnosu na prethodnu godinu. Ovo je rezultat većeg broja novoprimitljenih osoba lišenih slobode (8921) u odnosu na 2021. godinu kada je bilo 8495 novo zaprimljenih osoba lišenih slobode.

Prehrana osoba lišenih slobode i maloljetnika

Osobama lišenim slobode i maloljetnicima osiguravaju se tri obroka dnevno, poslužena u pravilnim razmacima, kalorične vrijednosti najmanje 3000 kcal dnevno. Osobama lišenim slobode koje su radno angažirane osigurava se i dodatan obrok.

Obroci svojom kakvoćom i količinom zadovoljavaju prehrambene i zdravstvene standarde, te su primjereni životnoj dobi, zdravstvenom stanju, naravi posla kojeg zatvorenik obavlja te njegovim vjerskim i kulturnim zahtjevima.

Jelovnik utvrđuje upravitelj tjedno na prijedlog Povjerenstva za izradu jelovnika. Sukladno potrebama osobama lišenim slobode kaznionice i zatvori osiguravaju nekoliko različitih jelovnika. Tako je osobama lišenim slobode, uz redovni jelovnik u svim kaznionica i zatvorima, dostupan tzv. vjerski jelovnik i jelovnik za dijabetičare. Prema zdravstvenom stanju osobe lišene slobode i prema nalogu liječnika osiguravaju se i drugi jelovnici: jelovnik za dijetalnu, gastričnu, hepatalnu dijetu te GIHT-CRON dijetu. Prema potrebama, osoba lišenih slobode i mogućnostima kaznionice, zatvora i odgojnog zavoda osigurava se i jelovnik za vegetarijansku prehranu.

Od svakog obroka ostavlja se uzorak radi eventualne analize za slučaj pojave trovanja hranom. Sanitarne inspekcije redovito obavljaju nadzor nad stanjem čistoće i higijene u kuhinjama i pomoćnim prostorijama o čemu dostavljaju nalaz.

1. OSOBE LIŠENE SLOBODE

Pojam osoba lišenih slobode u kontekstu ovog Izvješća obuhvaća sve kategorije osoba kojima je sudskom odlukom oduzeta sloboda i nalaze se u kaznionicama, zatvorima, odgojnim zavodima ili Centru za dijagnostiku u Zagrebu, a obuhvaća:

- osobe na izdržavanju kazne zatvora izrečene u kaznenom postupku - zatvorenici
- osobe kojima je u prekršajnom postupku izrečena kazna zatvora i osobe kojima je novčana kazna izrečena u prekršajnom postupku zamijenjena kaznom zatvora - kažnjenici
- maloljetnike i mlađe punoljetnike na izdržavanju kazne maloljetničkog zatvora
- maloljetnike i mlađe punoljetnike na izvršavanju odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod
- osobe na izdržavanju mjere istražnog zatvora - istražni zatvorenici
- osobe kojima je na temelju Prekršajnog zakona određeno zadržavanje.

Tijekom 2022. godine, u zatvorskom se sustavu Republike Hrvatske nalazilo ukupno 12826 osoba lišenih slobode, a na dan 31.12.2022. godine ukupno 4091 osoba.

Tablica 1. Broj različitih kategorija osoba lišenih slobode

Osnova lišenja slobode	31.12.2021.			novoprimljeni tijekom 2022.			ukupno tijekom 2022.			otpušteni			premešteni u drugo kazneno tijelo			31. 12. 2022.			
	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	
Kazna zatvora	2326	135	2461	2571	140	2711	4897	275	5172	1985	111	2096	550	34	584	2362	130	2492	
Istražni zatvor	1255	57	1312	4050	289	4339	5305	346	5651	3846	261	4107	49	7	56	1410	78	1488	
Sankcije i mjere temeljem Prekršajnog zakona	Kazna zatvora	17	1	18	349	7	356	366	8	374	350	7	357	1	0	1	15	1	16
	Novčana kazna zamijenjena kaznom zatvora	6	2	8	105	5	110	111	7	118	106	7	113	1	0	1	4	0	4
	Zadržavanje	54	1	55	1277	83	1360	1331	84	1415	1295	82	1377	0	0	0	36	2	38
Maloljetnički zatvor	11	0	11	9	2	11	20	2	22	12	2	14	0	0	0	8	0	8	
Odgojna mjera	29	11	40	28	6	34	57	17	74	20	9	29	0	0	0	37	8	45	
UKUPNO	3698	207	3905	8389	532	8921	12087	739	12826	7614	479	8093	601	41	642	3872	219	4091	

U odnosu na osnovu lišenja slobode, tijekom 2022. godine najviše je bilo istražnih zatvorenika (44,06 %) i zatvorenika na izvršavanju kazne zatvora (40,32 %), dok su ostale kategorije osoba lišenih slobode zastupljene s mnogo manjim udjelom. Tako osobe u prekršajnom zadržavanju čine 11,03 %, kažnjenici 3,56 %, a maloljetnici (i mlađi punoljetnici) 0,75 % ukupne populacije osoba lišenih slobode u 2022. godini.

S obzirom na spol, tijekom 2022. godine u zatvorskom sustavu dominirale su osobe muškog spola (94,24 %) u odnosu na osobe ženskog spola (5,76 %). Ovakav trend razdiobe prema spolu je tijekom godina relativno stabilan.

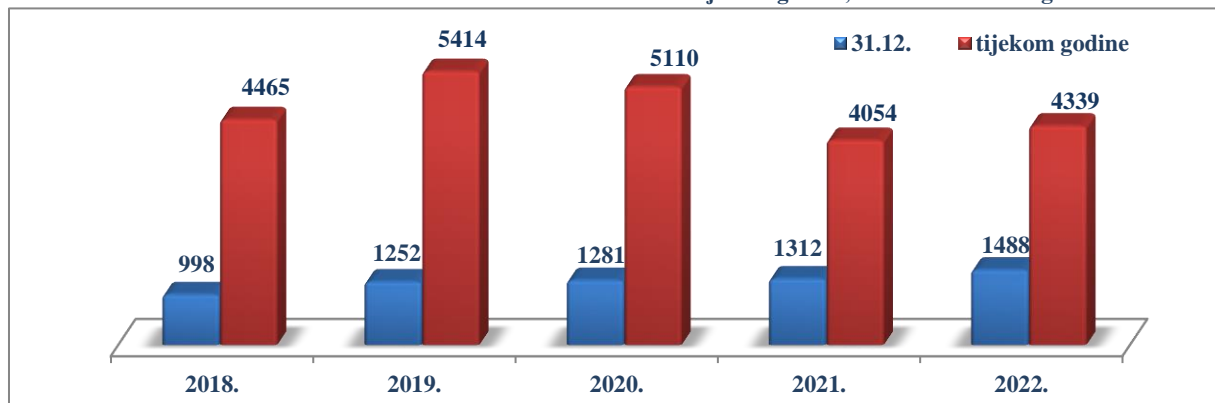
Ukupan broj osoba lišenih slobode koje su se nalazile u zatvorskom sustavu Republike Hrvatske u 2022. godini (N=12826) veći je za 6,65 % u odnosu na broj osoba lišenih slobode tijekom 2021. godine (N=12026), dok je broj osoba lišenih slobode na 31.12.2022. godine u odnosu na 31.12.2021. godine povećan za 4,76 %.

1.1. Zatvorenici na izvršavanju istražnog zatvora

Tijekom 2022. godine mjeru istražnog zatvora izdržavalo je ukupno 5651 zatvorenika. Od toga broja 346 je žena (6,1 %). Zatvorenici kojima je određena mjera istražnog zatvora u odnosu na ukupan broj zatvorenika tijekom 2022. godine čine 44,05 %. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje (2021. godina) došlo je do povećanja broja istražnih zatvorenika tijekom godine od 5,57 % dok je u odnosu na novoprimljene istražne zatvorenike u odnosu na 2021. godinu došlo do povećanja 6,6 % (285).

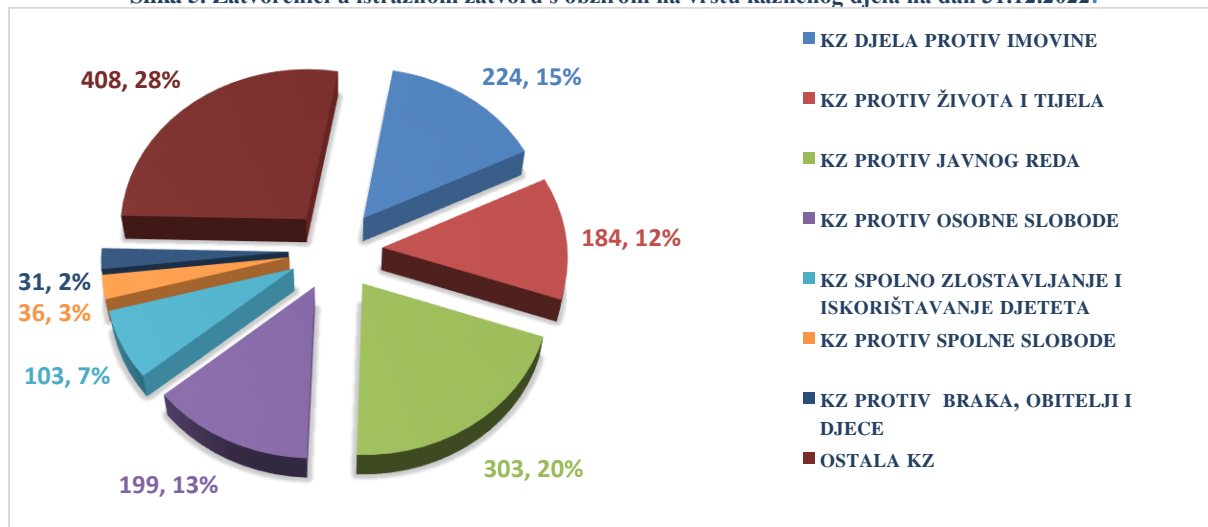
Na dan 31.12.2022. mjeru istražnog zatvora izdržavalo je 1.488 zatvorenika, te oni čine 36,4 % zatvorenika na navedeni datum.

Slika 4. Zatvorenici u istražnom zatvoru na dan 31.12. i tijekom godine, od 2018. do 2022. godine

U odnosu na vrstu kaznenog djela, na dan 31.12.2022. godine, najviše je bilo istražnih zatvorenika zbog kaznenih djela protiv javnog reda, protiv imovine, protiv osobne slobode zatim protiv života i tijela, protiv spolne slobode i spolno zlostavljanje i iskorištavanje djeteta, te protiv braka, obitelji i djece.

Slika 5. Zatvorenici u istražnom zatvoru s obzirom na vrstu kaznenog djela na dan 31.12.2022.

U odnosu na novoprimljene istražne zatvorenike, najviše je onih koji su počinili kaznena djela protiv osobne slobode njih 945 ili 16,7 % i protiv imovine 829 ili 14,6 %.

U odnosu na pojedinačno kazneno djelo najviše novoprimljenih istražnih zatvorenika bilo je zbog kaznenog djela prijetnje njih 880 ili 15,6 %.

U odnosu na duljinu trajanja istražnog zatvora, najviše zatvorenika koji su se na 31.12.2022. godine nalazili istražnom zatvoru, njih 461 boravilo je u istražnom zatvoru od tri mjeseca do šest mjeseci, dok je preko 30 mjeseci mjeru izdržavalo 16 istražnih zatvorenika.

Tablica 2. Istražni zatvorenici s obzirom na trajanje istražnog zatvora na dan 31.12.2022. godine

Trajanje istražnog zatvora	zatvorenici u istražnom zatvoru		maloljetni zatvorenici u istražnom zatvoru		UKUPNO		M+Ž
	m	ž	m	ž	m	ž	
do 1 mjesec	227	16	0	0	227	16	243
od 1 do 3 mjeseca	436	25	0	0	436	25	461
od 3 do 6 mjeseci	385	22	2	0	387	22	409
od 6 do 12 mjeseci	215	12	0	0	215	12	227
od 12 do 18 mjeseci	75	2	0	0	75	2	77
od 18 do 24 mjeseca	32	0	0	0	32	0	32
od 24 do 30 mjeseci	23	0	0	0	23	0	23
preko 30 mjeseci	15	1	0	0	15	1	16

U odnosu na dob u strukturi istražnih zatvorenika prevladavaju zatvorenici (oba spola) u dobi između 30-40 godina.

Tablica 3. Istražni zatvorenici s obzirom na dob na dan 31.12. i tijekom 2022. godine

Dob	31.12.2022.	
	zatvorenici u istražnom zatvoru	
	M	Ž
14 - 16	2	0
16 - 18	3	0
18 - 21	42	2
21 - 25	110	8
25 - 30	187	9
30 - 40	396	21
40 - 50	364	22
50 - 60	175	9
60 - 70	103	7
70 - 80	25	0
više od 80	3	0
UKUPNO	1410	78

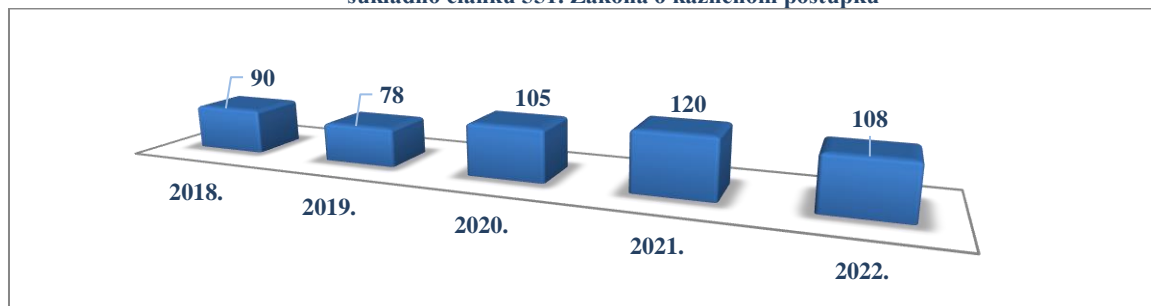
1.1.1. Neubrojivi počinitelji kaznenih djela na izvršavanju mjere istražnog zatvora na temelju članka 551. Zakona o kaznenom postupku

Sukladno odredbama članka 135., a u vezi s člankom 551. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, br. 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19., 126/19., 130/20. i 80/22.), okrivljenik protiv kojeg je određen istražni zatvor zbog postojanja vjerojatnosti da bi zbog težih duševnih smetnji mogao počinuti teže kazneno djelo, odlukom upravitelja zatvora upućuje se u Zatvorsku bolnicu u Zagrebu ili odgovarajuću psihijatrijsku ustanovu koja je dužna primiti okrivljenika i pružiti mu potrebnu zdravstvenu skrb.

Tijekom 2022. godine u zatvorskom je sustavu zaprimljeno ukupno 136 osoba kojima je sud odredio istražni zatvor prema članku 551. Zakona o kaznenom postupku, od čega je njih 108, odnosno 79,41 % do donošenja pravomoćnog rješenja o prisilnom smještaju i liječenju bilo smješteno u Zatvorskoj bolnici.

Slika 6. Broj istražnih zatvorenika tijekom 2022. godine, smještenih u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu sukladno članku 551. Zakona o kaznenom postupku

Uslijed poteškoća u realizaciji smještaja ovih osoba u odgovarajućoj psihijatrijskoj ustanovi, posljednjih nekoliko godina sve ih je više smješteno u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu. Iako je tijekom 2022. godine ovaj broj ipak ponešto manji nego prethodne (za 11,11 %), i nadalje predstavlja znatno opterećenje za zatvorski sustav, osobito ako se uzme u obzir da je prosječno trajanje boravka ovih osoba u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu povećano sa 140 dana u 2021. godini na 170 dana u 2022. godini. Navedeno u pravilu uključuje i vrijeme nakon donošenja pravomoćnog rješenja o prisilnom smještaju i liječenju, kada se osoba više ne bi smjela nalaziti u zatvorskom sustavu, međutim u pravilu se čeka da odgovarajuća psihijatrijska bolnica preuzme pacijenta.

1.1.2. Maloljetnici u istražnom zatvoru

Istražni zatvor se određuje maloljetnicima razmjerno težini počinjenog kaznenog djela i očekivanoj sankciji, samo kao krajnja mjera u najkraćem nužnom trajanju. Tijekom izvršavanja istražnog zatvora, maloljetniku se osigurava psihosocijalna pomoć, stalna zdravstvena skrb te se u okviru zatvorskih uvjeta omogućuju rad i poduka korisne za njegov odgoj i obrazovanje.

Tijekom 2022. godine u istražnom zatvoru nalazio se 31 maloljetnik i 3 maloljetnice.

Kod maloljetnika u istražnom zatvoru najzastupljenija su bila kaznena djela protiv imovine, a kod maloljetnica kaznena djela protiv osobne slobode (prijetnja). Prosječno vrijeme boravka maloljetnika u istražnom zatvoru bilo je 2 mjeseca i 15 dana.

Tablica 4. Broj maloljetnika u istražnom zatvoru 2022.

Dob	Na 31. 12. 2022. godine		Novoprimljeni maloljetnici tijekom 2022. godine	
	M	Ž	M	Ž
14 - 16	2	0	9	2
16 -18	3	0	22	1
UKUPNO	5	0	31	3

1.2. Zatvorenici (kazna zatvora, maloljetnički zatvor i odgojna mjera)

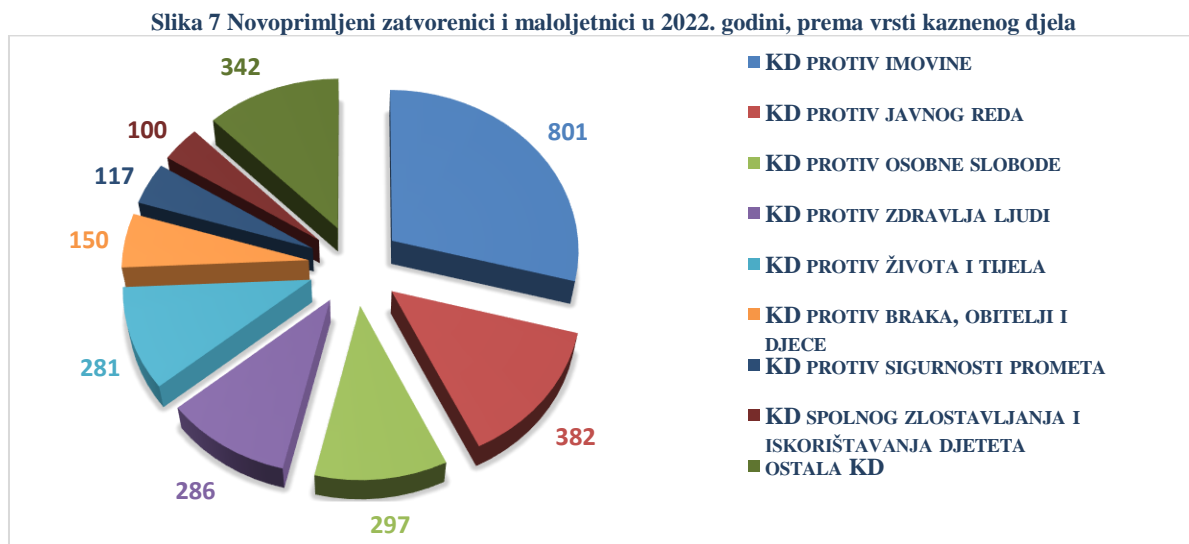
Tijekom 2022. godine u zatvorskom se sustavu nalazilo 5268 osoba lišenih slobode temeljem sudske presude, zbog počinjenih kaznenih djela (zatvorenika osuđenih na kaznu zatvora izrečenu u kaznenom postupku i maloljetnika i mlađih punoljetnika osuđenih na kaznu maloljetničkog zatvora ili odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod).

Od navedenog broja dominantno je najviše zatvorenika, kojih je tijekom 2022. godine bilo 5.172, odnosno 98,18 % svih osoba osuđenih zbog počinjenja kaznenih djela. Navedeni broj zatvorenika predstavlja povećanje od 10,14 % u odnosu na 2021. godinu, tijekom koje se na izvršavanju kazne zatvora nalazilo 4.696 zatvorenika.

Maloljetnika i mlađih punoljetnika (u daljnjem tekstu: maloljetnici) na izvršavanju kazne maloljetničkog zatvora i odgojne mjere značajno je manje te oni u populaciji osoba osuđenih zbog počinjenja kaznenih djela čine 1,82 % (0,42 % čine maloljetnici na izvršavanju kazne maloljetničkog zatvora, a 1,40 % maloljetnici na izvršavanju odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod).

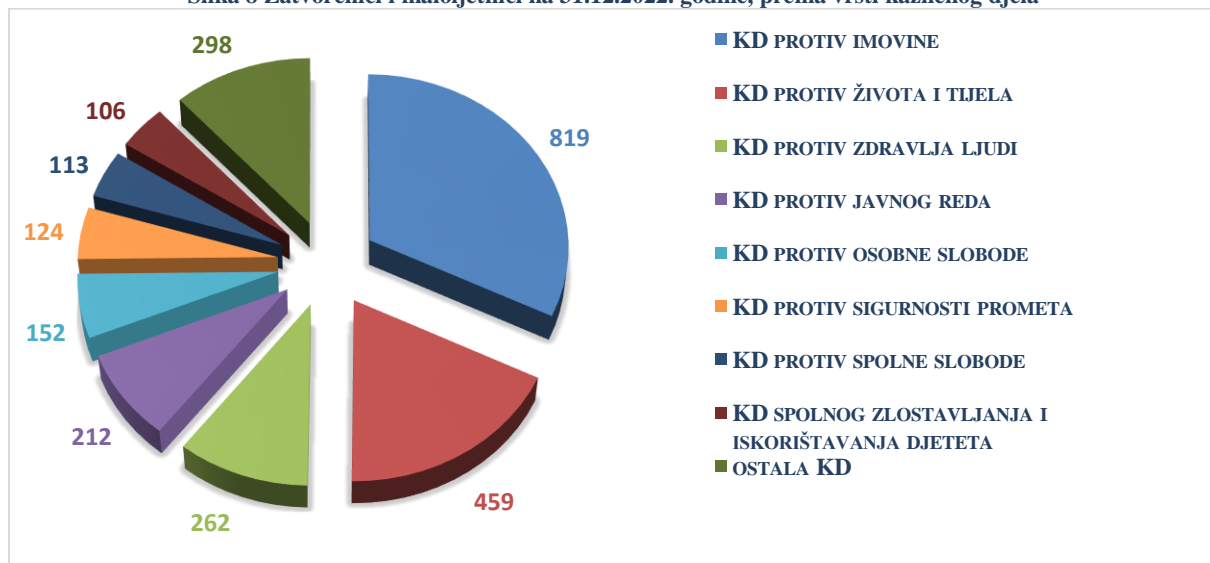
S obzirom na navedeno, statistički podaci o razdiobi osuđenih osoba prema vrsti počinjenog kaznenog djela, izrečenim sigurnosnim mjerama, duljini kazne, dobi i obrazovnoj strukturi primarno su odraz populacije zatvorenika. Stoga su relevantni podaci za maloljetnike dodatno izdvojeni u zasebnim poglavljima.

Prema strukturi kaznenih djela, među svim novoprimitljenim osuđenim zatvorenicima i maloljetnicima u 2022. godini (kazna zatvora izrečena u kaznenom postupku, kazna maloljetničkog zatvora i odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod) najveći udio čine osobe koje su počinile kaznena djela protiv imovine s 29,06 %, slijede počinitelji kaznenih djela protiv javnog reda s 13,86 %, protiv osobne slobode s 10,78 %, protiv zdravlja ljudi s 10,38 %, protiv života i tijela s 10,20 %, dok su počinitelji svih ostalih kaznenih djela zastupljeni s ukupno 25,72 %.

Prema strukturi kaznenih djela na 31.12.2022. godine, u ukupnoj populaciji osuđenih zatvorenika i maloljetnika (kazna zatvora izrečena u kaznenom postupku, kazna maloljetničkog zatvora i odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod) najveći udio čine počinitelji kaznenih djela protiv imovine 32,18 %, protiv života i tijela 18,04 % i protiv zdravlja ljudi 10,29 %, protiv javnog reda 8,33 %, dok sva ostala kaznena djela imaju udio od 31,16 %.

Slika 8 Zatvorenici i maloljetnici na 31.12.2022. godine, prema vrsti kaznenog djela

Tijekom 2022. godine uz kaznu zatvora, maloljetničkog zatvora i odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod bilo je izrečenih 1.059 sigurnosnih mjera, od čega su više od polovice činile izrečene sigurnosne mjere obveznog liječenja od ovisnosti o drogama, alkoholu ili kockanju (52,97 %), slijedi sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja (15,68 %), zabrana upravljanja motornim vozilom (10,86 %) i obvezni psihosocijalni tretman (9,73 %). Pritom valja istaknuti da jedan zatvorenik, odnosno maloljetnik može uz kaznu, odnosno mjeru imati izrečenu jednu ili više sigurnosnih mjera.

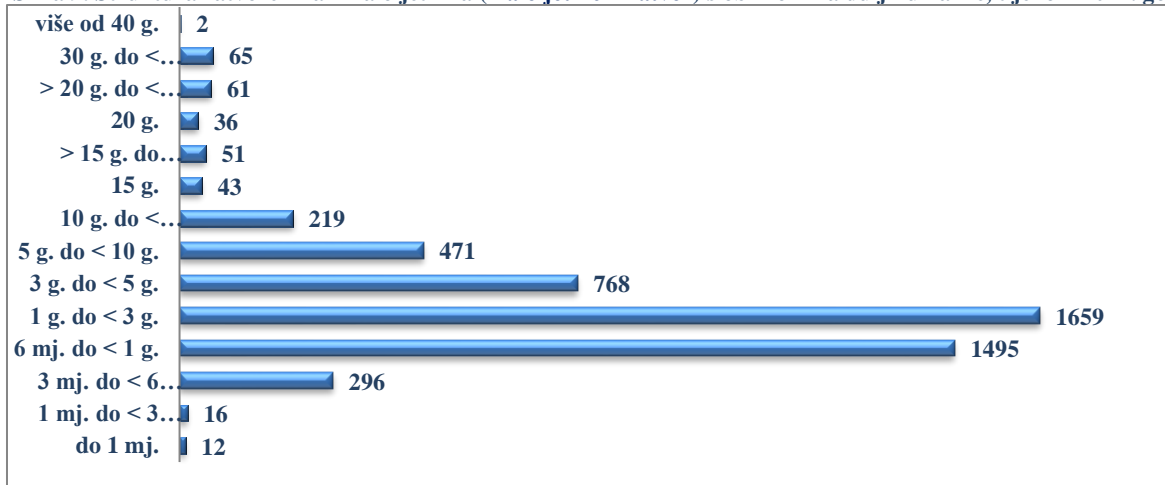
Tablica 5. Sigurnosne mjere izrečene uz kaznu zatvora, maloljetničkog zatvora ili odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod, tijekom 2022. godine i na 31.12.2022. godine

Sigurnosne mjere	Tijekom 2022.			31.12.2022.		
	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno
čl. 68. obvezno psihijatrijsko liječenje (KZ/97 čl. 75.)	150	16	166	69	10	79
čl. 69. obvezno liječenje od ovisnosti (KZ/97 čl.76.)	544	17	561	258	8	266
čl. 70. obvezan psihosocijalni tretman (KZ/97 čl. 71.)	97	6	103	52	2	54
čl. 71. zabrana obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti (KZ/97 čl. 77.)	15	1	16	7	1	8
čl. 72. zabrana upravljanja motornim vozilom (KZ/97 čl. 78.)	111	4	115	70	3	73
čl. 73. zabrana približavanja, uznemiravanja ili uhođenja	61	0	61	28	0	28
čl. 74. udaljenje iz zajedničkog kućanstva	12	0	12	5	0	5
čl. 75. zabrana pristupa internetu	5	0	5	2	0	2
čl. 76. zaštitni nadzor po punom izvršenju kazne zatvora	4	0	4	2	0	2
čl. 79. KZ/97 protjerivanje stranca iz zemlje	2	0	2	1	0	1
čl. 80. KZ/97 oduzimanje predmeta	13	1	14	10	1	11
UKUPNO	1014	45	1059	525	27	552

Od ukupnog broja zatvorenika na izvršavanju kazne zatvora i maloljetničkog zatvora tijekom 2022. godine (N=5194), 6,24 % nalazilo se na izvršavanju kazne zatvora kraće od 6 mjeseci. U ovaj podatak ne ulazi 74 maloljetnika na izdržavanju odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod, jer se ista izriče u neodređenom trajanju od 6 mjeseci do 3 godine, kroz koje vrijeme sud redovito preispituje nastavak izvršavanja mjere.

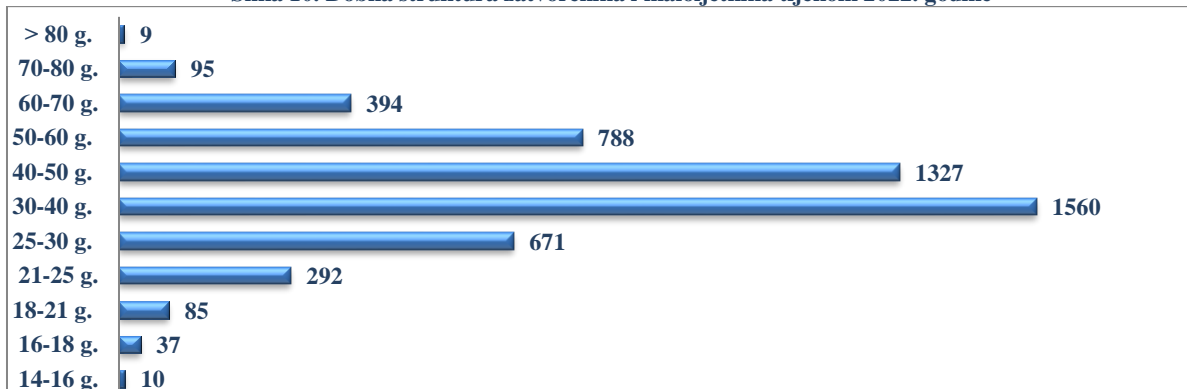
Tijekom 2022. godine na izdržavanju kazne zatvora i kazne maloljetničkog zatvora najbrojniju skupinu su činili zatvorenici i maloljetnici koji su upućeni na izvršavanje kazne u trajanju između jedne godine (uključuje kazne od točno jedne godine) i tri godine (ne uključuje kazne od točno tri godine), kojih je 31,94 %. Druga skupina po brojnosti su zatvorenici i maloljetnici koji se nalaze na izvršavanju kazne u trajanju između šest mjeseci (uključuje kazne od točno šest mjeseci) i jedne godine (ne uključuje kazne od točno jedne godine), kojih je 28,78 %, dok najmanju skupinu čine zatvorenici s kaznom zatvora duljom od 40 godina, kojih je bilo 0,04 %.

Slika 9. Struktura zatvorenika i maloljetnika (maloljetnički zatvor) s obzirom na duljinu kazne, tijekom 2022. godine

Prema dobnoj strukturi, u ukupnoj populaciji osoba lišenih slobode temeljem sudske presude, zbog počinjenih kaznenih djela (N=5268) tijekom 2022. godine najviše je zatvorenika u dobi između 30 i 40 godina (29,61 %). Slijede zatvorenici u dobi između 40 i 50 godina (25,19 %). Ukupno je 0,89 % osoba u dobi do 18 godina (odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod i kazna maloljetničkog zatvora), a zatvorenika starijih od 70 godina je 1,97 %.

Slika 10. Dobna struktura zatvorenika i maloljetnika tijekom 2022. godine

Obrazovna struktura zatvorenika i maloljetnika tijekom 2022. godine (N=5268) pokazuje da više od polovice zatvorenika i maloljetnika ima završenu srednju ili obrtničku školu (55,53 %). Slijede zatvorenici i maloljetnici sa završenom osnovnom školom (25,66 %) te zatvorenici i maloljetnici s nezavršenom osnovnom školom (8,75 %). Završenu višu ili visoku školu ima 5,22 % zatvorenika.

Slika 11. Struktura zatvorenika i maloljetnika s obzirom na stupanj obrazovanja, na dan 31.12.2022.

1.2.1. Zatvorenici s izrečenom sigurnosnom mjerom obveznog psihijatrijskog liječenja po članku 68. Kaznenog zakona

Zatvorenici koji uz kaznu zatvora imaju izrečenu sigurnosnu mjeru obveznog psihijatrijskog liječenja iz članka 68. Kaznenog zakona („Narodne novine“, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18., 126/19., 84/21. i 114/22.), nakon obrade u Centru za dijagnostiku u Zagrebu, upućuju se na izvršavanje kazne zatvora u Zatvorsku bolnicu u Zagrebu, gdje se mjera izvršava u stacionarnom obliku, a zatim se, kada se za to steknu zakonski i stručni uvjeti, mjera može nastaviti izvršavati ambulantno u drugim kaznenim tijelima. Neovisno o tome provodi li se ova sigurnosna mjera stacionarno ili ambulantno, kaznena tijela u propisanom roku dostavljaju izvješće sudu koji je izrekao kaznu i sigurnosnu mjeru, radi preispitivanja postoje li uvjeti za njezinim nastavkom, odnosno obustavom primjene mjere.

Tijekom 2022. godine u zatvorskom sustavu nalazilo se 163 zatvorenika koji su uz kaznu zatvora imali izrečenu sigurnosnu mjeru obveznog psihijatrijskog liječenja, dok je na dan 31.12.2021. godine bilo 79 zatvorenika s ovom sigurnosnom mjerom.

1.2.2. Osobe lišene slobode strani državljani

Na dan 31.12.2022. godine, u zatvorskom sustavu nalazile su se ukupno 423 osobe lišene slobode koje su strani državljani, što predstavlja smanjenje od 9,42 % u odnosu na broj stranih državljana na kraju 2021. godine. Od navedenog broja, 89 osoba su državljani država članica EU, a 334 osobe su državljani zemalja koje nisu države članice EU.

Važno je istaknuti da se na dan 31. 12. 2022. godine čak 52,14 % stranih državljana nalazilo u zatvorskom sustavu zbog kaznenih djela iz članka 326. Kaznenog zakona (Protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma).

U odnosu na 2021. godinu kada je u zatvorski sustav zaprimljeno 1390 stranih državljana (347 iz EU i 1043 iz ostalih zemalja) u 2022. godini zaprimljeno je 1585 stranih državljana (311 iz EU i 1274 iz ostalih zemalja), što je povećanje za 12,30 %. Najviše je novozaprimljenih osoba lišenih slobode iz Bosne i Hercegovine (358) i Republike Srbije (355). Iz članica EU najviše je državljana Rumunjske (56) i Italije (40).

Prilikom dolaska osobe lišene slobode stranog državljanina u zatvor ili kaznionicu, o tome se odmah obavještava Ministarstvo vanjskih i europskih poslova i veleposlanstvo, generalni konzulat i/ili konzulat države čiji je državljanin. Diplomatski i konzularni predstavnici redovito komuniciraju s osobama lišenim slobode svojim državljanima putem posjeta, telefona i/ili pisama, pod uvjetom uzajamnosti.

1.3. Maloljetnici (maloljetnički zatvor, odgojna mjera i istražni zatvor)

U Upravi za zatvorski sustav i probaciju izvršavaju se sljedeće sankcije izrečene maloljetnicima: odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod, kazna maloljetničkog zatvora, istražni zatvor izrečen maloljetnicima te sigurnosne mjere i posebne obveze izrečene uz odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod i kaznu maloljetničkog zatvora.

1.3.1. Odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod

Odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod izvršava se u Odgojnom zavodu u Turopolju (muške osobe) i Odgojnom zavodu u Požegi (ženske osobe). Sukladno Pravilniku o načinu izvršavanja odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod, maloljetnici i mlađi punoljetnici (u daljnjem tekstu: maloljetnici) oba spola razvrstavaju se u odgojne skupine: pozitivno poticajnu skupinu u otvorenim uvjetima, odgojnu skupinu u poluotvorenim uvjetima ili odgojnu skupinu pojačane skrbi i nadzora u zatvorenim uvjetima.

Tijekom 2022. godine na izvršavanju odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod bilo je 57 maloljetnika i 17 maloljetnica, što je približno broju maloljetnika i maloljetnica na izvršavanju ove odgojne mjere u 2021. godini (59 maloljetnika i 16 maloljetnica). Na kraju 2022. godine odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod izvršavalo je 37 maloljetnika i 8 maloljetnica.

Tablica 6. Maloljetnici/e na izvršavanju odgojne mjere s obzirom na dob, na dan 31.12.2022.

DOB	Broj maloljetnika	
	M	Ž
14 – 16	4	1
16 – 18	14	4
18 – 21	19	3
21 – 23	0	0
23 – 27	0	0
UKUPNO	37	8

Kod maloljetnika i maloljetnica koji su se na kraju 2022. godine nalazili u odgojnim zavodima prevladavaju kaznena djela protiv imovine sa 66,67 %, slijede kaznena djela protiv osobne slobode sa 17,78 %, kaznena djela protiv života i tijela s 8,89 % te kaznena djela protiv braka, obitelji i djece, kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta te kaznena djela protiv spolne slobode, koja su zastupljena s po 6,66 %.

Među maloljetnicima (oba spola), na dan 31.12.2022. godine najviše je onih s nezavršenom osnovnom školom, kojih je 37,78 %, zatim slijede maloljetnici sa završenom osnovnom školom s 26,67 %, maloljetnici s nezavršenom srednjom ili obrtničkom školom s 15,56 % te maloljetnici sa završenom srednjom ili obrtničkom školom s 4,44 %, dok završen program osposobljavanja ima 8,89 % maloljetnika. Bez školske naobrazbe je 4,44 % maloljetnika, a 2,22 % maloljetnika ne zna pisati ni čitati.

1.3.2. Kazna maloljetničkog zatvora

Kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u Specijaliziranom odjelu za izvršavanje kazne maloljetničkog zatvora za maloljetnike u Kaznionici u Turopolju u zatvorenim i poluotvorenim uvjetima te u otvorenim uvjetima u Kaznionici u Valturi. Za ženske osobe kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u Odjelu za izvršavanje maloljetničkog zatvora u Kaznionici u Požegi.

Tijekom 2022. godine na izvršavanju kazne maloljetničkog zatvora bilo je 22 maloljetnika (20 maloljetnika i 2 maloljetnice). Na dan 31.12.2022. godine, na izvršavanju kazne maloljetničkog zatvora bilo je 8 maloljetnika (svi muškog spola).

Tablica 7. Zatvorenici u maloljetničkom zatvoru na 31.12.2022. s obzirom na dob

DOB	Broj maloljetnika	
	M	Ž
16 – 18	1	0
18 – 21	4	0
21 – 25	3	0
UKUPNO	8	0

Najviše maloljetnika na izvršavanju kazne maloljetničkog zatvora, njih 62,5 % ima izrečenu kaznu u trajanju između jedne i tri godine.

Tablica 8. Zatvorenici u maloljetničkom zatvoru na 31.12.2022., s obzirom na duljinu izrečene kazne

DULJINA KAZNE	broj maloljetnika	
	M	Ž
od 6 mjeseci do 1 godine	1	0
od 1 do 3 godine	5	0
od 3 do 5 godina	2	0
od 5 do 10 godina	0	0
UKUPNO	8	0

Na kraju 2022. godine kod maloljetnika na izvršavanju kazne maloljetničkog zatvora prevladavala su kaznena djela protiv imovine s 50 %, kaznena djela protiv sigurnosti prometa s 37,5 %, te kaznena djela protiv spolne slobode s 12,5 %.

Među maloljetnicima koji su se 31.12.2022. godine nalazili na izvršavanju kazne maloljetničkog zatvora, trojica su imala završenu srednju ili obrtničku školu, završenu osnovnu školu imala su dva maloljetnika (25 %), koliko ih je bilo i s nezavršenom osnovnom školom (25 %), dok je jedan maloljetnik (12,5 %) bio bez školske izobrazbe.

1.4. Zatvorenici starije životne dobi

Na dan 31.12.2022. godine na izdržavanju kazne zatvora nalazilo se 6 zatvorenika starijih od 80 godina (5 muškaraca i 1 žena), što predstavlja 0,24 % ukupne populacije zatvorenika na izdržavanju kazne zatvora (N = 2492).

Daljnjom razdiobom osoba starije životne dobi na dan 31.12.2022. godine dolazimo do 56 zatvorenika u dobi između 70 i 80 godina, od čega 53 muškaraca i 3 žene (2,25 % ukupne populacije zatvorenika na izdržavanju kazne zatvora) te 214 zatvorenika u dobi od 60 do 70 godina, od čega 200 muškaraca i 14 žena (8,59 % ukupne populacije zatvorenika na izdržavanju kazne zatvora).

1.5. Osobe lišene slobode s invaliditetom

Pod pojmom osobe s invaliditetom obuhvaćene su osobe koje imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprječavati njihovo puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima (Konvencija o pravima osoba s invaliditetom).

Uvažavajući specifične potrebe osoba s invaliditetom u ovom Izvješću obuhvaćeni su podaci o zatvoreniciima koji su trajno ograničeno pokretni uz pomoć invalidskih kolica, pokretni uz pomoć štake ili drugog sličnog pomagala, osobe s oštećenim sluhom kao i osobe s višestrukim

oštećenjima. Iako se, statistički gledano, u zatvorskom sustavu radi o relativno malom broju zatvorenika, ovoj populaciji zatvorski sustav pridaje posebnu i sve veću pažnju te je unutar svojih smještajnih kapaciteta prema sadašnjim pokazateljima u kaznionicama osiguran dostatan broj soba primjerenih za smještaj osoba s invaliditetom.

Na dan 31. prosinca 2022. godine u kaznionicama i zatvorima boravilo je 9 osoba lišenih slobode koje su se kretale uz pomoć invalidskih kolica, 34 osobe ograničeno pokretne uz pomoć štake ili drugog pomagala (od čega 3 žene), 20 osoba s oštećenim sluhom (od čega 2 žene), 5 osoba s oštećenim vidom, 34 osobe s višestrukim oštećenjima (od čega 1 žena), dok je 8 osoba bilo djelomično lišene poslovne sposobnosti (od čega 2 žene).

Tijekom 2022. godine u kaznionicama i zatvorima boravilo je 18 osoba lišenih slobode pokretnih uz pomoć invalidskih kolica, 82 osobe ograničeno pokretne uz pomoć štake ili drugog sličnog pomagala (od čega 7 žena), 54 osobe s oštećenim sluhom (od čega 3 žene), 89 osoba s višestrukim oštećenjima i 8 osoba s oštećenim vidom koje se kreću uz pomoć bijelog štapa. Tijekom 2022. u kaznionicama i zatvorima nalazilo se 17 osoba koje su djelomično lišene poslovne sposobnosti (od čega 4 žene).

Osobe s invaliditetom u pravilu se nastoji ne odvajati od ostale zatvorske populacije već se radi na njihovoj inkluziji uz podržavanje postupka njihovog uključivanja u sve one dnevne aktivnosti u kojima mogu i žele sudjelovati zajedno s ostalim osobama lišenim slobode.

U Kaznionici u Lipovici - Popovači i Kaznionici u Požegi je 2022. godine sagrađeni su novi objekti za smještaj osoba lišenih slobode (zatvoreni odjel), a projektne aktivnosti su sadržavale specifične mjere kojima se doprinijelo adekvatnoj pristupačnosti osobama s invaliditetom.

1.6. Osobe lišene slobode – ovisnici

1.6.1. Ovisnici o drogama

Ovisnici o drogama, osobe koje zloupotrebljavaju drogu, odnosno osobe s drogom uzrokovanim poremećajima (u daljnjem tekstu: ovisnici o drogama) čine jednu od tretmansi i sigurnosno najzahtjevnijih skupina zatvorenika. Ovisnost o drogama je u pravilu izravno ili neizravno povezana s činjenjem kaznenih djela, a stopa recidivizma u ovoj skupini viša je nego u općoj zatvoreničkoj populaciji. Također, zatvorenici ovisnici o drogama skloniji su rizičnom ponašanju u zatvoru od ostale zatvoreničke populacije (samoozljeđivanje, pokušaji suicida, konflikti s drugim zatvorenicima, pokušaji unosa droge i sl.) te je kod njih veća učestalost zdravstvenih problema (hepatitis, HIV te općenito lošije zdravstveno stanje).

Tijekom 2022. godine u zatvorskom sustavu boravila je ukupno 1.421 osoba lišena slobode s problemom ovisnosti o drogama, što čini 11,08 %, ukupne populacije osoba lišenih slobode u toj godini (N=12826).

Na dan 31. prosinca 2022. godine u zatvorskom se sustavu nalazilo 644 osoba lišenih slobode s problemom ovisnosti o drogama, što je 15,74 % ukupne populacije osoba lišenih slobode na taj dan (N=4091).

Kada govorimo samo o zatvorenicima (osobama koje su se nalazile na izdržavanju kazne zatvora), tijekom godine ovisnika o drogama bilo je 848 te su u ovoj potkategoriji osoba lišenih slobode (N=5172) činili udio od 16,40 %. Od ukupno 2.492 zatvorenika na 31. prosinca 2022. godine, ovisnika o drogama je bilo 429 odnosno 17,22 %.

Među osobama koje su tijekom 2022. godine izdržavale kaznu maloljetničkog zatvora ili odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod, problem ovisnosti o drogama, zlouporaba droga i/ili poremećaji uzrokovani uporabom droga zabilježeni su samo kod osoba koje su izdržavale odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod i to kod njih 16, što čini 16,67 % svih maloljetnika/mlađih punoljetnika (N=96). Sukladno navedenom, i na dan 31. prosinca 2022. godine problem ovisnosti o drogama, zlouporaba droga i/ili poremećaji uzrokovani uporabom droga zabilježeni su samo kod osoba koje su izdržavale odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod, odnosno kod 10 ovih maloljetnika, što čini 18,87 % svih maloljetnika/mlađih punoljetnika koji su se na taj dan nalazili na izdržavanju kazne maloljetničkog zatvora ili odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod (N=53).

Od 541 ovisnika o drogama koji su tijekom 2022. godine zaprimljeni na izdržavanje kazne zatvora, maloljetničkog zatvora ili odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod (sve pravomoćno osuđene osobe), 145 osoba, odnosno njih 26,80 % su prvi puta na izdržavanju kazne, odnosno mjere. Sigurnosnu mjeru obveznog liječenja od ovisnosti o drogama imalo je izrečeno 27,54 % ovisnika o drogama zaprimljenih na izdržavanje kazne zatvora u 2022. godini. Uspoređujući 2021. i 2022. godinu, na izdržavanje kazne zatvora zaprimljen je podjednak broj ovisnika o drogama. Isto tako je među novozaprimljenim ovisnicima podjednak udio recidivista u odnosu na 2021. godinu, dok je udio ovisnika s izrečenom sigurnosnom mjerom nešto veći nego u 2021. godini.

Od ukupnog broja ovisnika koji su se tijekom 2022. godine po bilo kojoj formalnopravnoj osnovi nalazili u zatvorskom sustavu (N=1421), najviše je ovisnika koji izdržavaju kaznu zatvora izrečenu u kaznenom postupku (59,68 %), zatim ovisnika na izdržavanju mjere istražnog zatvora (33,08 %), prekršajno kažnjenih (6,12 %) te maloljetnika koji izdržavaju odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod (1,13 %).

U ukupnoj populaciji osoba lišenih slobode s problemom ovisnosti o drogama tijekom 2022. godine (N=1421) najzastupljenija je bila ovisnost o više droga s 37,58 %, zatim ovisnost o opijatima s 31,32 %. Slijedi ovisnost o kanabinoidima s 13,44 %, ovisnost o kokainu s 8,66 %, ovisnost o sedativima i hipnoticima s 5,84 %, ovisnost o stimulativnim sredstvima s 1,55 %, ovisnost o halucinogenima s 1,20 % te ovisnost o hlapljivim otapalima s 0,42 %.

Tablica 9. OLS - ovisnici o drogama u odnosu na dob i spol

DOB I SPOL	Broj OLS tijekom godine						Broj OLS na dan 31. 12. 2021.					
	Zatvorenici, odgojni zavod, mlt. zatvor		Istražni zatvor		Prekršajno kažnjeni		Zatvorenici, odgojni zavod, mlt. zatvor		Istražni zatvor		Prekršajno kažnjeni	
	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž
<16 god.	4	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
16-20 god.	17	0	2	0	1	0	11	0	2	0	0	0
21-25 god.	63	3	36	2	5	2	33	0	17	0	0	0
26-30 god.	110	1	78	4	6	5	58	1	24	0	1	1
31-35 god.	156	12	76	8	15	1	79	5	31	2	3	0
36-40 god.	196	6	101	8	28	2	100	3	43	5	0	0
>40 god.	288	8	148	7	21	1	145	3	74	2	0	0
UKUPNO	834	30	441	29	76	11	427	12	191	9	4	1

Kao i u ukupnoj populaciji osoba lišenih slobode, i među ovisnicima o drogama tijekom 2022. godine prevladavaju muške osobe, s udjelom od 95,07 %.

1.6.2. Ovisnici o alkoholu

Ovisnici o alkoholu, odnosno osobe s alkoholom uzrokovanim poremećajima (u daljnjem u tekstu: ovisnici o alkoholu) u zatvorski sustav u pravilu dolaze u podmaklom stupnju propadanja ličnosti te u fazi kada je alkoholizam praćen nizom dodatnih poremećaja i problema na fizičkom, psihičkom i socijalnom planu.

Tijekom 2022. godine u zatvorskom sustavu boravila je ukupno 1.271 osoba lišena slobode s problemom ovisnosti o alkoholu, što čini 9,91 %, ukupne populacije osoba lišenih slobode u toj godini (N=12826).

Na dan 31. prosinca 2022. godine u zatvorskom se sustavu nalazilo 466 osoba lišenih slobode s problemom ovisnosti o alkoholu, što čini 11,39 % ukupne populacije osoba lišenih slobode na taj dan (N=4091).

Kada govorimo samo o zatvorenici (osobama koje su se nalazile na izdržavanju kazne zatvora), tijekom godine ovisnika o alkoholu je bilo 778 te su u ovoj potkategoriji osoba lišenih slobode (N=5172) činili udio od 15,04 %. Od ukupno 2492 zatvorenika na dan 31. prosinca 2022. godine, ovisnika o alkoholu bilo je 358 odnosno 14,37 %. Među osobama koje su tijekom 2022. godine izdržavale kaznu maloljetničkog zatvora ili odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod, problem ovisnosti o alkoholu, zlouporaba alkohola i/ili poremećaji uzrokovani uporabom alkohola zabilježeni su samo kod osoba koje su izdržavale odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod i to kod njih 12, što čini 12,05 % svih maloljetnika/mlađih punoljetnika (N=96). Sukladno navedenom, i na dan 31. prosinca 2022. godine problem ovisnosti o drogama, zlouporaba droga i/ili poremećaji uzrokovani uporabom droga zabilježeni su samo kod osoba koje su izdržavale odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod, odnosno kod 12 ovih maloljetnika, što čini 22,64 % svih maloljetnika/mlađih punoljetnika koji su se na taj dan nalazili na izdržavanju kazne maloljetničkog zatvora ili odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod (N=53).

Od 466 ovisnika o alkoholu koji su tijekom 2022. godine zaprimljeni na izdržavanje kazne zatvora, maloljetničkog zatvora ili odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod (sve pravomoćno osuđene osobe), 190 osoba, odnosno njih 40,77 % su prvi puta na izdržavanju kazne, odnosno mjere. Sigurnosnu mjeru obveznog liječenja od ovisnosti o alkoholu imalo je izrečeno 41,42 % ovisnika o alkoholu zaprimljenih na izdržavanje kazne zatvora u 2022. godini.

Tablica 10. OLS - ovisnici o alkoholu prema dobi i spolu

DOB I SPOL	Broj primljenih OLS tijekom godine						Broj OLS na dan 31.12.2020.					
	zatvorenici, odgojni zavodi, mlt. zatvor		istražni zatvor		prekršajno kažnjeni		zatvorenici, odgojni zavodi, mlt. zatvor		istražni zatvor		prekršajno kažnjeni	
	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž
<16 god.	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
16-20 god.	15	0	0	0	0	0	12	0	0	0	0	0
21-25 god.	32	1	15	0	0	0	6	0	0	0	0	0
26-30 god.	59	0	31	0	5	0	22	0	2	0	0	0
31-35 god.	94	3	25	0	17	0	31	2	8	0	3	0
36-40 god.	108	1	54	3	39	1	58	1	18	0	4	0
>40 god.	461	15	180	11	95	5	225	12	50	3	7	1
UKUPNO	770	20	305	14	156	6	355	15	78	3	14	1

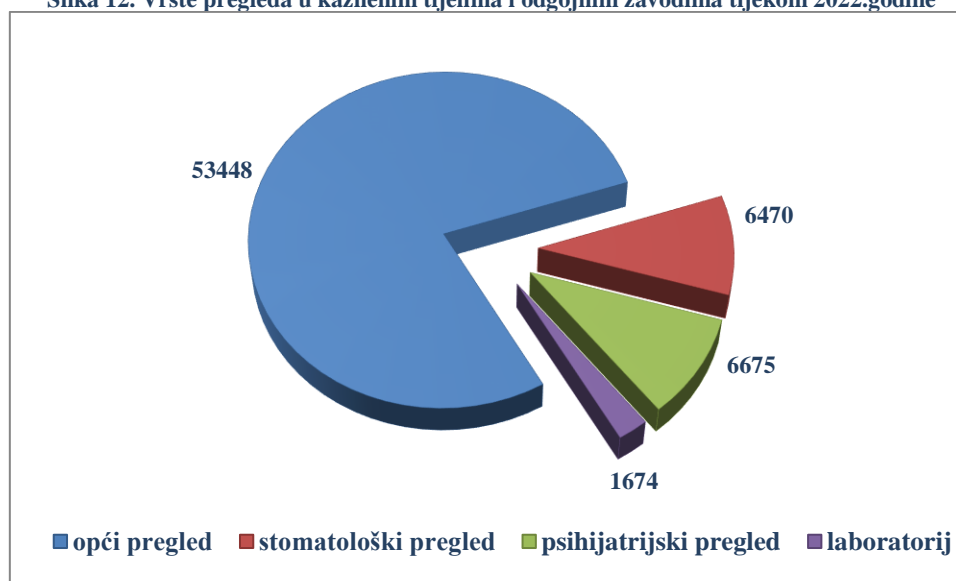
S obzirom na spol, kao i u ukupnoj populaciji osoba lišenih slobode, i među ovisnicima o alkoholu tijekom 2022. godine prevladavaju muške osobe, s udjelom od 96,85 %.

1.7. Zdravstvena zaštita osoba lišenih slobode

Osobama lišenim slobode osigurava se liječenje te mjere i aktivnosti zdravstvene zaštite kvalitetom i opsegom određenim u javnom zdravstvu za osigurane osobe iz obveznog zdravstvenog osiguranja, a zdravstvena zaštita ostvaruje se kod liječnika obiteljske (opće) medicine i dentalne medicine u kaznionici odnosno zatvoru ili najbližoj ustanovi javnog zdravstva prema sjedištu kaznionice odnosno zatvora.

Specijalistički pregledi i bolničko liječenje obavljaju se u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu, a u slučajevima hitnosti ili kad ne postoji mogućnost potrebnog specijalističkog višednevnog pregleda i/ili liječenja u Zatvorskoj bolnici, osobe lišene slobode upućuje se na liječenje u najbližu ustanovu javnog zdravstva.

Slika 12. Vrste pregleda u kaznenim tijelima i odgojnim zavodima tijekom 2022.godine

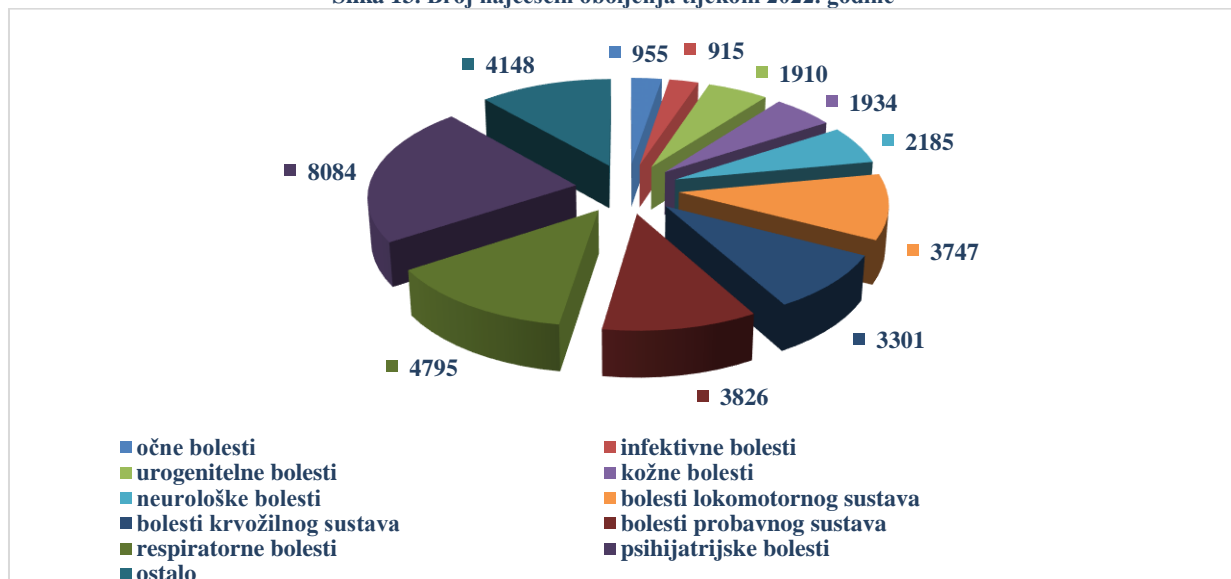
Tijekom 2022. godine u kaznionicama (uključujući Zatvorsku bolnicu u Zagrebu), zatvorima i odgojnim zavodima, realizirano je ukupno 68.267 zdravstvenih pregleda osoba lišenih slobode, od čega je najviše bilo općih pregleda (53.448).

Tablica 11. Broj specijalističkih zdravstvenih pregleda osoba lišenih slobode izvan kaznenog tijela tijekom 2022. godine

Abdominalna ambulanta	619	Ortopedija	357
Pulmologija	231	Urologija/ginekologija	447
Neurologija	259	Gastroenterologija	211
Internistička ambulanta	391	Psihijatrija	947
Hematološko-biokemijski laboratorij	908	Kardiologija	153
Oftalmologija	324	RTG, MSCT, EEG, UZV, Mr pretrage	937
Fizikalna medicina i rehabilitacija	370	Ambulanta za infektivne bolesti	134
Stomatologija	2630	Ostalo	1461
ORL	249		

Izvan kaznenih tijela obavljeno je ukupno 10.628 specijalističkih pregleda: abdominalnih, urološko/ginekoloških, ortopedskih, gastroenteroloških, kardioloških, pulmoloških, internističkih, RTG, MSCT, EEG, UZV i MR pregleda, ORL pregleda, psihijatrijskih pregleda, pri čemu je najviše bilo stomatoloških pregleda (2.630).

Slika 13. Broj najčešćih oboljenja tijekom 2022. godine

Od ukupnog broja oboljenja osoba lišenih slobode (35.800), kao i prethodne godine najveći se broj odnosi na psihijatrijske bolesti (8.084). Slijede respiratorne bolesti (4.795), bolesti probavnog sustava (3.826) te bolesti krvožilnog sustava (3.301).

1.7.1. Prevencija i liječenje virusnih hepatitis

Tijekom 2022. godine provedena su 462 testiranja zatvorenika na hepatitis C, pri čemu je 56,06 % testiranja provedeno u suradnji s nastavnim zavodima za javno zdravstvo i udrugama, dok su ostala testiranja provedena u okviru redovnih aktivnosti odjela zdravstvene zaštite zatvorenika.

Edukacijom i savjetovanjem usmjerenim na smanjivanje zdravstvenih šteta povezanih s uporabom droga, kao i o HIV-u i virusnim hepatitisima obuhvaćeno je 438 zatvorenika. Edukacija i savjetovanje provodili su se individualno i grupno kroz aktivnosti odjela zdravstvene zaštite zatvorenika u kaznenim tijelima (306 zatvorenika) te u suradnji s nastavnim zavodima za javno zdravstvo i udrugama (132 zatvorenika).

U 2022. godini 17 je zatvorenika liječeno od hepatitisa C, a za 20 zatvorenika obavljena je predterapijska dijagnostička obrada.

Povećanje aktivnosti vezanih uz prevenciju i liječenje hepatitisa C unazad dvije godine, u odnosu na prethodno razdoblje, najvećim je dijelom rezultat započete suradnje zatvorskog sustava s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo i udrugama HUHIV i Hepatos, čiji se nastavak i daljnje unaprjeđenje planira i u narednom razdoblju.

1.8. Tretman zatvorenika

Tretman zatvorenika obuhvaća skup općih i specijaliziranih tretmanskih intervencija i programa, temeljenih na procjeni kriminogenih i sigurnosnih rizika i tretmanskim potrebama, kojima je cilj smanjivanje rizičnih čimbenika koji su pridonijeli počinjenju kaznenih djela, te osnaživanje zaštitnih čimbenika koji omogućuju nastanak i održanje pozitivnih promjena.

Radi ostvarivanja svrhe izvršavanja kazne za svakog se zatvorenika obvezno donosi pojedinačni program izvršavanja kazne zatvora koji se sastoji od psihosocijalnih, socijalno-pedagoških, obrazovnih, radnih, okupacijskih, zdravstvenih i sigurnosnih postupaka primjerenih rizicima, potrebama i osobinama zatvorenika. Elementi koje sadrži program izvršavanja su: opći podaci o rasporedu na zatvorenički odjel i u tretmansku skupinu, napomene

vezane uz zdravstveno stanje i potrebnu zdravstvenu skrb (uključujući psihijatrijsku skrb), procijenjena vrsta i razina sigurnosnih rizika za vrijeme izvršavanja kazne zatvora te mjere i postupci koji će se primijeniti za smanjivanje ovih rizika, procijenjena vrsta i razina kriminogenih rizika, procijenjene tretmanske potrebe (primarno vezane uz kriminogene rizike), ciljevi tretmana, specijalizirane tretmanske intervencije i programi koji će se primijeniti za realizaciju ciljeva tretmana (posebni programi tretmana, psihosocijalne i socijalnopedagoške intervencije te provođenje sigurnosnih mjera izrečenih uz kaznu zatvora), opće tretmanske intervencije i programi koji će se primijeniti za realizaciju ciljeva tretmana te u svrhu smislenog i svrhovitog provođenja vremena u kaznenom tijelu (u području rada i radno-okupacijskih aktivnosti, obrazovanja i slobodnog vremena), podaci o osobama s kojima će zatvorenik kontaktirati za vrijeme izdržavanja kazne zatvora te plan pripreme za otpust i organizaciju postpenalne zaštite.

1.8.1. Opći programi tretmana (Opće tretmanske intervencije)

Radi pružanja podrške ostvarivanju svrhe izvršavanja kazne zatvora, u realizaciji programa izvršavanja primjenjuju se opće tretmanske intervencije koje obuhvaćaju sljedeća područja: rad i radno-okupacijske aktivnosti, obrazovanje, te kreativne, kulturne, umjetničke, sportsko-rekreativne i druge aktivnosti slobodnog vremena zatvorenika. Općim programima tretmana doprinosi se ostvarivanju principa normalizacije, strukturi i svrhovitosti provođenja vremena zatvorenika tijekom izvršavanja kazne, unaprjeđenju zdravlja zatvorenika, razvoju vještina i sposobnosti zatvorenika te otklanjanju, odnosno ublažavanju dinamičkih kriminogenih čimbenika vezanih uz funkcionalnost i razinu ostvarenosti u području obrazovanja i rada, te uz način provođenja slobodnog vremena.

Opće tretmanske intervencije provode se interdisciplinarno u suradnji službenika odjela tretmana sa službenicima odjela za rad i strukovnu izobrazbu, odjela osiguranja i odjela zdravstvene zaštite.

1.8.1.1. Obrazovanje zatvorenika i maloljetnika (maloljetnički zatvor i odgojna mjera)

Obrazovanje zatvorenika i maloljetnika odnosi se na završavanje osnovne škole bez obzira na dob zatvorenika i maloljetnika, osposobljavanje za obavljanje osnovnih, pomoćnih poslova, srednjoškolsko obrazovanje, prekvalifikacije, osposobljavanja i usavršavanja zatvorenika. Obrazovanje se organizira u kaznionici odnosno zatvoru i izvan kaznionice odnosno zatvora u skladu s općim propisima iz područja obrazovanja.

Nastavak obrazovanja predviđa se programom izvršavanja kazne zatvora, a zatvorenike se potiče na završavanje započetog obrazovanja u cilju kvalitetnije reintegracije u društvenu zajednicu. Vrsta i razina obrazovanja kojoj može pristupiti zatvorenik određuje se programom izvršavanja, a ovisi o njegovim sposobnostima i sklonostima, trajanju kazne i drugim okolnostima važnim za ostvarivanje svrhe izvršavanja kazne zatvora, kao i mogućnostima kaznionice, odnosno zatvora.

Obrazovanje zatvorenika realizira se u suradnji s vanjskim obrazovnim ustanovama. U kaznionicama i zatvorima se organizira osposobljavanje za određena zanimanja, a zatvorenicima se može omogućiti stjecanje višeg i visokog obrazovanja na vlastiti trošak, ako se program obrazovanja može uskladiti sa sigurnosnim razlozima.

Izbor osposobljavanja za osnovne poslove i srednjoškolsko obrazovanje za zanimanja ograničen je brojem verificiranih programa i mogućnostima kaznionice, zatvora, odnosno

odgojnog zavoda. Najčešće se radi o osposobljavanju za jednostavnija zanimanja u kojem je naglasak na praktičnom dijelu nastave. Iz razredne svjedodžbe i svjedodžbe o završnom radu, svjedodžbe o prekvalifikaciji i uvjerenja o osposobljenosti/usavršavanju, svjedodžbe o završenim razredima odnosno obrazovnim razdobljima u osnovnoškolskom obrazovanju, ne smije biti vidljivo da je obrazovanje stečeno u kaznenom tijelu tijekom izdržavanja kazne ili izvršavanja odgojne mjere.

U 2022. godini u različite obrazovne programe upisano je 285 zatvorenika i maloljetnika, Tijekom godine 209 zatvorenika i maloljetnika završilo je obrazovne programe, dok je 23 zatvorenika i maloljetnika prekinulo upisani program obrazovanja. U idućem razdoblju planira se organiziranje izobrazbe na daljinu (on-line), kako bi se isto osuvremenilo u skladu s vanjskim životnim okolnostima.

1.8.1.2. Organizacija slobodnog vremena

Tijekom 2022. godine u kaznenim tijelima organizirane su različite vrste sportsko-rekreativnih, kulturnih i vjerskih događanja za zatvorenike i maloljetnike, a u skladu s iskazanim interesom i mogućnostima kaznionica, zatvora, odnosno odgojnih zavoda.

Tablica 12. Broj i vrsta aktivnosti slobodnog vremena zatvorenika i maloljetnika tijekom 2022. godine

KULTURNA I VJERSKA DOGAĐANJA	koncerti	18
	kazališne predstave	3
	priredbе, izložbe	15
	vjerska događanja	261
SPORTSKA DOGAĐANJA	nogomet (turniri)	28
	stolni tenis (turniri)	38
	košarka (turniri)	14
	drugo (badminton, šah, odbojka, boćanje i dr.)	163

Tijekom 2022. godine zatvorenicima i maloljetnicima omogućeno je sudjelovanje u različitim sportskim aktivnostima kao što su nogomet, košarka, stolni tenis, badminton, odbojka, boćanje i šah te organiziranim događanjima veznim uz ove sportove. Uspješno su održavani sportski turniri unutar i između kaznenih tijela te je ostvarivana suradnja s lokalnim sportskim klubovima i sportske tribine na kojima su poznati i uspješni sportaši dijelili svoja životna i profesionalna iskustva. Realizirana su i planirana kulturna i druga društvena događanja (npr. glazbeni koncert, priredbe i izložbe, susreti s književnicima i poznatim javnim osobama, predavanja te tribine o aktualnim događajima i sl.). Kaznena tijela organizirala su provedbu aktivnosti za zatvorenike u glazbenoj, literarno-novinarskoj i likovnoj sekciji, a rezultat ovih aktivnosti su časopisi kaznenih tijela, likovne izložbe te glazbeni događaji koje su pripremili i uredili zatvorenici.

1.8.1.3. Vjeroispovijest i dušobrižništvo

Zatvorenici i maloljetnici imaju pravo na vjeroispovijest koristeći vlastitu vjersku literaturu i stvari za religijsku uporabu, a također imaju pravo kontaktirati s ovlaštenim vjerskim predstavnikom vjerske zajednice upisane u Evidenciji vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj.

Vjeroispovijest i dušobrižništvo za najzastupljenije vjerske zajednice uređeno je ugovorima o dušobrižništvu koje pojedina vjerska zajednica potpisuje s Vladom Republike Hrvatske na temelju međunarodnih ugovora i Zakona o izvršavanju kazne zatvora. U slučajevima ostalih vjerskih zajednica, zainteresiranom zatvoreniku ili maloljetniku omogućuje se kontakt s imenovanim predstavnikom vjerske zajednice. Povodom velikih katoličkih blagdana i ostalih blagdana drugih vjeroispovijesti osobita se pažnja poklanjala vjerskim potrebama zatvorenika i maloljetnika, te su u kaznenim tijelima tijekom prošle godine uspješno održavani vjerski obredi.

1.8.1.4. Podrška očuvanju obiteljske povezanosti zatvorenika i maloljetnika

Boravak u zatvoru može imati različite posljedice na dobrobit i funkcioniranje obitelji, a ponajviše maloljetnog djeteta čiji se roditelj nalazi u zatvoru. Očuvanje obiteljske povezanosti i kvalitetnih obiteljskih odnosa tijekom izvršavanja kazne, realizirano kroz redovite i kvalitetne obiteljske posjete, zajedno s drugim intervencijama, može značajno doprinijeti ublažavanju negativnih posljedica zatvaranja kao što su jačanje socijalne izolacije i slabljenje obiteljskih veza. Posljedično, podrška očuvanju obiteljske povezanosti zatvorenika i maloljetnika pozitivno utječe na resocijalizaciju, odnosno kvalitetniju reintegraciju u društvenu zajednicu i prevenciju ponovnog počinjenja kaznenog djela.

U svakodnevnom tretmanskome radu, zatvorenike se motivira na uključivanje u programe usmjerene na jačanje roditeljskih kompetencija te na redoviti i kvalitetni kontakt s djetetom. Sukladno zakonskim propisima, uvažavajući odredbe Konvencije o pravima djece, određeno je da djeca mogu posjećivati roditelja zatvorenika svaki tjedan i blagdanom kako bi se ublažile posljedice odvojenosti od jednog (ili čak oba roditelja) i nastojalo sačuvati obitelj od otuđenja do ponovnog spajanja po isteku kazne. Rasporedom posjeta određeno je posebno vrijeme za posjete maloljetne djece roditeljima zatvorenicima u za to posebno određenom prostoru koji je interijerom prilagođen djeci te opremljen didaktičkim sadržajima.

Radi zaštite i unaprjeđenja prava djece čiji su roditelji u zatvoru, tijekom 2022. godine nastavile su se aktivnosti usmjerene na jačanje i očuvanje obiteljskih veza kroz omogućavanje video-posjeta djece osobama lišenim slobode, o čemu će biti riječi u zasebnom poglavlju.

Kako bi se nastavila pružati podrška zatvorenicima koji su roditelji te kako bi se njihovoj djeci osigurala obiteljska bliskost i u zahtjevnim okolnostima koje sa sobom nosi lišavanje slobode, Središnji ured za zatvorski sustav surađuje s relevantnim dionicima, kao što su Hrvatski zavod za socijalni rad, organizacije civilnog društva, Ured pravobraniteljice za djecu i dr., a sudjelovao je i u izradi Nacionalnog akcijskog plana za provedbu preporuke Vijeća Europske unije o uspostavi europskog jamstva za djecu (NAP), koji se bavi izazovima dječjeg siromaštva i socijalne isključenosti, kako bi se sukladno Preporuci Vijeća Europe o djeci roditelja zatvorenika i dalje razvijali sveobuhvatni modeli potpore djeci čiji se roditelji nalaze u zatvoru.

1.8.2. Zatvorenici roditelji maloljetne djece i posjeti maloljetne djece roditeljima u 2022. godini

Među zatvorenicima i maloljetnicima koji su se tijekom 2022. godine nalazili na izvršavanju kazne zatvora, maloljetničkog zatvora, ili odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod (N=5268), njih 40,03 % su roditelji maloljetne djece, dok je na dan 31.12.2022. godine (N=2545) na izvršavanju kazne zatvora, maloljetničkog zatvora ili odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod bilo 38,31 % roditelja malodobne djece.

Tablica 13. Zatvorenici i maloljetnici, roditelji maloljetne djece i maloljetna djeca na dan 31. 12. 2022.

Roditelji maloljetne djece i maloljetna djeca 31. prosinca 2022. godine	Zatvorenici		Maloljetnički zatvor		Odgojni zavodi		UKUPNO	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Broj zatvorenika i maloljetnika koji imaju maloljetnu djecu	932	40	0	0	2	1	934	41
Broj maloljetne djece zatvorenika i maloljetnika	1852	93	0	0	2	1	1854	94

Tijekom 2022. godine ostvarena su ukupno 4.874 (fizička) posjeta maloljetne djece roditeljima koji se nalaze na izdržavanju kazne zatvora/maloljetničkog zatvora/odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod, od čega je 4.590 posjeta očevima, a 284 posjeta majkama. Barem jedan posjet maloljetne djece tijekom 2022. godine ostvarilo je 645 zatvorenika roditelja, od čega 595 očeva, a 50 majki.

Tablica 14. Posjeti maloljetne djece zatvorenicima i maloljetnicima tijekom 2022.

POSJETI MALOLJETNE DJECE TIJEKOM 2022. GODINE	zatvorenici		maloljetnički zatvor		odgojni zavodi		UKUPNO	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
broj zatvorenika i maloljetnika koji imaju maloljetnu djecu	197 9	122	2	1	2	3	1983	126
broj maloljetne djece zatvorenika i maloljetnika	375 5	365	3	1	2	4	3760	370
broj roditelja koji su imali barem jedan posjet maloljetne djece	593	50	1	0	1	0	595	50
broj maloljetne djece koja su dolazila u posjet zatvoreniku i maloljetniku	860	178	2	0	1	0	863	178
broj posjeta maloljetne djece zatvorenicima i maloljetnicima	458 7	284	1	0	2	0	4590	284
broj djece u dobi do 3. godine života koja su se tijekom 2020. g. nalazila u Kaznionici u Požegi s majkom	-	2	-	0	-	3	0	5

Na odjelu za roditelje i majke s djecom u Kaznionici u Požegi tijekom 2022. godine s majkama je boravilo petero djece u dobi do 3 godine.

Osobama lišenim slobode je tijekom 2022. godine odobreno 159 produženih posjeta maloljetne djece, a razlozi za produženi posjet navedeni u molbi bili su: dob djece, loše materijalne prilike u obitelji kao i udaljenost od kaznenog tijela, odnosno odgojnog zavoda te organizacijski razlozi (prijevoz i dr). Također, zatražena su i 263 izvanredna posjeta maloljetne djece, koji su svi odobreni.

Tablica 15. Izvanredni posjeti maloljetne djece zatvorenicima, maloljetnicima, odgajanicima tijekom 2022. godine

Izvanredni posjeti maloljetne djece zatvorenicima, maloljetnicima, odgajanicima tijekom 2022.	Zatvorenici		Maloljetnički zatvor		Odgojni zavodi		UKUPNO	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Broj zatraženih izvanrednih posjeta maloljetne djece	263	0	0	0	0	0	263	0
Broj odobrenih izvanrednih posjeta maloljetne djece	263	0	0	0	0	0	263	0
Broj zatraženih produženih posjeta maloljetne djece	131	30	0	0	0	0	131	30
Broj odobrenih produženih posjeta maloljetne djece	129	30	0	0	0	0	129	30

1.8.3. Priprema za otpust i pomoć nakon otpusta

Priprema zatvorenika za otpust započinje nakon dolaska na izdržavanje kazne zatvora i sastavni je dio programa izvršavanja kazne. Kaznionica, odnosno zatvor najkasnije tri mjeseca prije isteka kazne intenzivira postupak uključivanja zatvorenika u pojedinačni ili skupni savjetodavni rad u vezi njegove pripreme za otpust.

Priprema za otpust po potrebi uključuje i poduzimanje mjera radi organiziranja smještaja i prehrane, organiziranja liječenja, reguliranja prebivališta odnosno boravišta, unapređivanja obiteljskih odnosa, pronalaženje zaposlenja, završavanja obrazovanja, osiguravanja novčane potpore za podmirenje najnužnijih potreba te druge oblike podrške. Radi pomoći zatvoreniku nakon otpusta kaznionica odnosno zatvor može od tijela državne vlasti, institucija i udruga zatražiti poduzimanje mjera iz njihove nadležnosti.

S obzirom da nedostatak adekvatne podrške nakon otpusta s izvršavanja kazne predstavlja jedan od najznačajnijih rizičnih čimbenika za kriminalni povrat, Uprava za zatvorski sustav i probaciju kontinuirano razvija i unaprjeđuje suradnju s nadležnim institucijama i organizacijama civilnog društva u organizaciji postpenalnog prihvata i pružanja pomoći nakon otpusta.

1.8.4. Posebni programi tretmana i edukativno-razvojni programi

Posebni programi tretmana primjenjuju se prema specifičnim skupinama zatvorenika (osobe s problemom ovisnosti o drogama, alkoholu, kockanju, počinitelji nasilnih delikata, počinitelji seksualnih delikata i dr.) s ciljem smanjivanja rizika od ponovnog počinjenja kaznenog djela kroz ublažavanje i otklanjanje dinamičkih kriminogenih čimbenika.

Posebni programi tretmana primjenjuju se u pravilu samo za pravomoćno osuđene osobe, odnosno za zatvorenike koji izvršavaju kaznu zatvora i maloljetnike koji izvršavaju kaznu maloljetničkog zatvora i odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod.

Posebni programi tretmana određuju se zatvorenicima i maloljetnicima u okviru provođenja pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora, odnosno pojedinačnog programa postupanja, ovisno o procjeni njihovih kriminogenih rizika i tretmanskih potreba, a provode se u pravilu grupno. Uz posebne programe, zatvorenici se uključuju i u edukativno-razvojne programe, koji nisu usmjereni izravno na kriminogene čimbenike, ali zatvorenicima omogućuju usvajanje različitih znanja i socijalnih i životnih vještina radi rješavanja specifičnih problema te općenito unaprjeđenja kvalitete života, što također utječe na uspješnost resocijalizacije.

Tijekom 2022. godine u zatvorima, kaznionicama i odgojnim zavodima primjenjivali su se posebni programi tretmana ovisnosti o alkoholu, tretmana ovisnosti o drogama, tretmana ovisnosti o kockanju, tretmana počinitelja kaznenih djela seksualne prirode, tretmana počinitelja kaznenih djela u prometu te tretmana počinitelja kaznenih djela s obilježjem nasilja. Od edukativno razvojnih programa provodili su se trening socijalnih vještina te programi usmjereni na osnaživanje roditeljskih kompetencija te povećanja sigurnosti u prometu. Uz navedene programe, u individualnom obliku pružala se i psihosocijalna podrška zatvorenicima s posttraumatskim stresnim poremećajem.

Tablica 16. Broj zatvorenika uključenih u posebne i edukativno razvojne programe

POSEBNI I EDUKATIVNO RAZVOJNI PROGRAMI		Tijekom 2022. godine	na 31. 12. 2022.
Tretman ovisnika o drogama	Modificirana TZ / KLO	68	47
	PORTOs	92	23
Tretman ovisnika o alkoholu	Modificirana TZ / KLA	68	60
	TALK	128	36
Tretman seksualnih delinkvenata – PRIKIP		19	11
Tretman počinitelja kaznenih djela s obilježjem nasilja NAS		22	5
Tretning kontrole agresivnog ponašanja (ART)		126	71
Tretman počinitelja kaznenih djela u prometu		9	4
Tretning socijalnih vještina – JUS-TSV		52	0
Zatvorenik kao roditelj		29	19
Vozač – čimbenik sigurnosti u prometu		130	47
Psihosocijalna podrška zatvorenicima s PTSP-om		13	0
Pilot program Psihosocijalni tretman ovisnika o kockanju		31	25
UKUPNO		787	348

Tijekom 2022. godine u posebne i/ili edukativno-razvojne programe bilo je uključeno 787 zatvorenika, što je za 7,74 % manje nego predpandemijske 2019. godine (N=853), ali za čak 25,03 % više nego 2021. godine (N=590), kada su još uvijek mjere prevencije širenja bolesti COVID-19 utjecale na smanjeni obim provedbe programa, osobito u grupnom obliku.

Osim grupne provedbe, nastavljeno je i s individualnim psihosocijalnim tretmanom. Tako se u 2022. godini individualni tretman ovisnosti o alkoholu provodio s 377 zatvorenika, individualni tretman ovisnosti o drogama s 456 zatvorenika, a u individualnom tretmanu ovisnosti o kockanju bilo je 20 zatvorenika. Psihosocijalna podrška individualno je pružana 31 zatvoreniku s posttraumatskim stresnim poremećajem.

1.8.5. Suradnja s organizacijama civilnog društva u osmišljavanju i provođenju aktivnosti za zatvorenike

U provođenju poslova izvršavanja kazne zatvora, primarno u području pružanja podrške resocijalizaciji i rehabilitaciji zatvorenika te pripreme i organizacije postpenalnog prihvata, zatvorski sustav kontinuirano surađuje s udrugama. Ova suradnja dodatno je unaprijeđena 2016. godine, od kada Uprava za zatvorski sustav i probaciju Ministarstva pravosuđa i uprave sudjeluje u raspodjeli dijela prihoda od igara na sreću za projekte i programe udruga, pri čemu određuje prioritete za financiranje te kroz natječajni postupak odabire najbolje ocijenjene programe i projekte koji se zatim provode u zatvorskom sustavu i probaciji.

Tijekom prve polovice 2022. godine nastavljeno je s provedbom projekata odabranih na javnom natječaju raspisanom krajem 2020. godine, za koje su ugovori o dodjeli financijskih sredstava potpisani u travnju i svibnju 2021. godine:

1. *Sloboda stvaranja*, Hrvatskog društva likovnih umjetnika
2. *Stručna supervizija službenika zatvorskog sustava RH i službenika u probaciji*, udruge Ambidekster klub
3. *Tretning za primjenu participativnih metoda i pristupa u stručnom radu probacijske službe RH*, udruge Ambidekster klub
4. *Edukacija službenika zatvorskog sustava - suvremene kognitivno-bihevioralne strategije*, Hrvatskog udruženja za bihevioralno-kognitivne terapije HUBIKOT

5. *Nije igra raditi u zatvorskom sustavu i probaciji – supervizijska podrška službenicima*, Udruge "IGRA" za pružanje rehabilitacijsko-edukacijske i psiho-socijalno-pedagoške pomoći
6. *Podrška službenicima zatvorskog sustava i probacije kroz superviziju*, Udruge za kreativni socijalni rad
7. *Lipi zatvori - estetizacija i humanizacija vanjskih i unutarnjih prostora kaznenih tijela*, Lige za prevenciju ovisnosti.

U prosincu 2021. godine raspisan je novi javni natječaj za financiranje projekata udruga usmjerenih pružanju podrške provođenju programa postupanja/izvršavanja kazne zatvora koji će se provoditi u 2021. i 2022. godini, iz sredstava od igara na sreću dodijeljenih Ministarstvu pravosuđe i uprave u 2021. godini. Ukupna vrijednost javnog natječaja bila je 3.500.000,00 kn, a udruge su mogle prijaviti projekte u sljedećim prioritetnim područjima: radne aktivnosti za zatvorenike; obrazovanje zatvorenika; aktivnosti slobodnog vremena zatvorenika; evaluacija posebnih programa tretmana i edukacije za službenike zatvorskog sustava i probacije. U travnju i svibnju 2022. godine sklopljeni su ugovori o dodjeli financijskih sredstava za provođenje sljedećih projekata:

1. *U svijetu pčela*, Hrvatske udruge pčelara Pčelinjak
2. *Drugi način*, udruge ANST 1700
3. *Naučimo pčelariti*, Hrvatske udruge pčelara Pčelinjak
4. *Uključi se u tržište rada*, Hrvatske udruge za borbu protiv HIV-a i virusnog hepatitisa HUHIV
5. *Restart*, Udruge za kreativni socijalni rad
6. *Dok sam unutra da naučim nešto*, Lige za prevenciju ovisnosti
7. *Boje stvarnosti*, Hrvatskog društva likovnih umjetnika HDLU
8. *Okreni stranicu*, Udruge za promicanje književnosti i kulture Skribonauti
9. *Pitanje kulture*, udruge ANST 1700
10. *Evaluacija posebnih programa tretmana NAS i PRIKIP*, Hrvatskog udruženja za bihevioralno-kognitivne terapije HUBIKOT
11. *Edukacija za službenike zatvorskog i probacijskog sustava - kognitivno bihevioralne strategije za samoregulaciju emocija*, Hrvatskog udruženja za bihevioralno-kognitivne terapije HUBIKOT
12. *Unaprjeđenje implementacije psihosocijalnog programa tretmana ovisnika o kockanju*, Udruge za kreativni socijalni rad
13. *Moćni pomagači*, Liga za prevenciju ovisnosti
14. *Nije igra raditi u zatvorskom sustavu i probaciji - edukacija za službenike iz Realitetne terapije i Teorije izbora*, Udruge "IGRA" za pružanje rehabilitacijsko-edukacijske i psiho-socijalno-pedagoške pomoći.

U prosincu 2022. godine raspisan je novi javni natječaj za financiranje projekata udruga usmjerenih pružanju podrške provođenju programa postupanja/izvršavanja kazne zatvora, iz sredstava od igara na sreću dodijeljenih Ministarstvu pravosuđe i uprave u 2022. godini. Ukupna vrijednost javnog natječaja je 3.500.000,00 kn, a udruge mogu prijaviti projekte u sljedećim prioritetnim područjima: radne aktivnosti za zatvorenike; obrazovanje zatvorenika; aktivnosti slobodnog vremena zatvorenika; evaluacija posebnih programa tretmana; estetizacija i humanizacija prostora kaznenih tijela; prevencija zaraznih bolesti i edukacije za službenike zatvorskog sustava i probacije. Nakon provedenog javnog natječaja i postupka ocjenjivanja projektnih prijava, u prvoj polovici 2023. godine očekuje se sklapanje ugovora za provođenje ukupno 12-15 projekata.

Osim programa i projekata financiranih iz proračuna Ministarstva pravosuđa i uprave, zatvorski sustav nastavio je surađivati s udrugama i na provođenju aktivnosti financiranih iz drugih izvora.

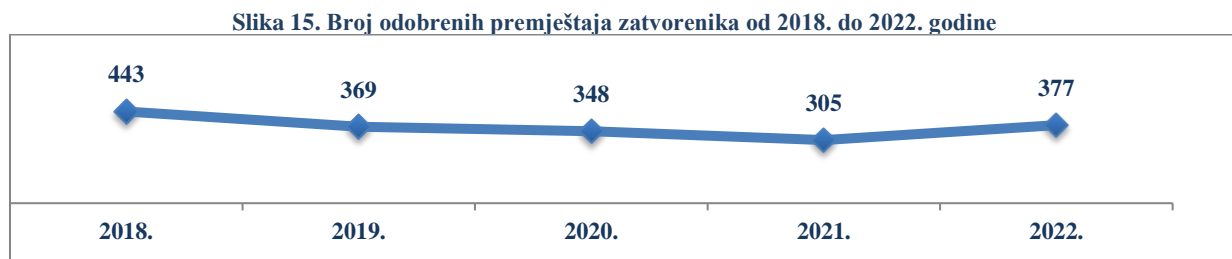
1.8.6. Premještaj zatvorenika

Temeljem članaka 160.-162. Zakona o izvršavanju kazne zatvora, o premještaju na izdržavanje kazne u drugu kaznionicu ili zatvor odlučuje Središnji ured za zatvorski sustav Uprave za zatvorski sustav i probaciju na prijedlog upravitelja kaznionice ili zatvora u kojem zatvorenik izdržava kaznu.

Upravitelj može predložiti premještaj zatvorenika radi ostvarivanja programa izvršavanja i/ili organizacije izvršavanja kazne te zbog sigurnosnih razloga.

Tijekom 2022. godine razmatrano je 481 predmeta premještaja zatvorenika. Središnji ured za zatvorski sustav odobrio je 377 prijedloga za premještaj, a odbio 104 prijedloga.

Najveći broj zatvorenika premješten je u zatvorene uvjete (iz drugih zatvorenih ili poluotvorenih uvjeta), dok je manji broj zatvorenika premješten u blaže uvjete izdržavanja kazne (poluotvorene ili otvorene uvjete).

Broj prijedloga za premještaj zatvorenika u 2022. godini veći je u odnosu na broj zaprimljenih predmeta u 2021. godini. Primjena Okvirnih mjerila za upućivanje i razvrstavanje zatvorenika na izdržavanju kazne zatvora doprinijela je ujednačenosti postupanja na osnovu transparentnih kriterija.

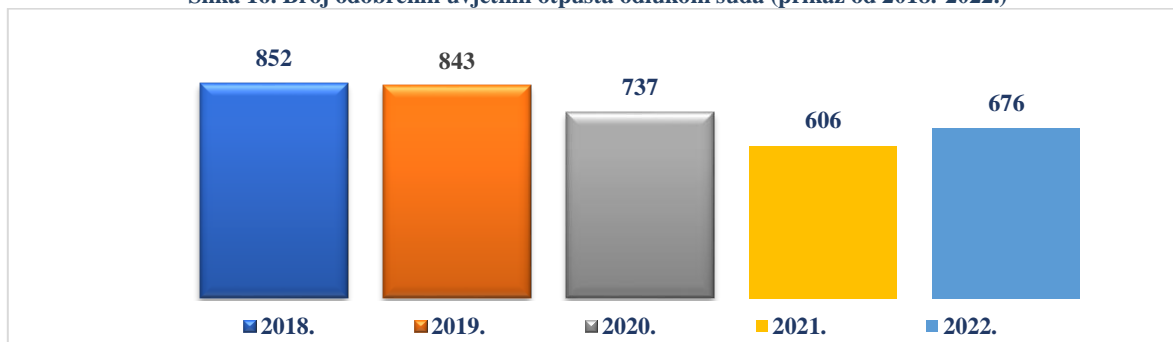
Osim zatvorenika (osoba koje izdržavaju kaznu zatvora) Središnji ured za zatvorski sustav može, iz razloga sigurnosti ili organizacijskih razloga, privremeno premjestiti u drugi zatvor i istražne zatvorenike, uz suglasnost nadležnog suda, sukladno članku 29. Pravilnika o kućnom redu u zatvorima za izvršavanje istražnog zatvora („Narodne novine“, broj 8/10.). Tijekom 2022. godine razmatrano je 145 prijedloga za privremeni premještaj istražnih zatvorenika iz organizacijskih i sigurnosnih razloga (povećanje u odnosu na 2021. godinu kada je razmatrano 78 prijedloga za privremeni premještaj istražnih zatvorenika). Središnji ured za zatvorski sustav odobrio je 145 prijedloga za privremeni premještaj, a odbio 22 prijedloga za privremeni premještaj istražnih zatvorenika.

1.8.7. Uvjetni otpust zatvorenika

Sukladno odredbama članka 59. KZ/11, sud može otpustiti osuđenika s izdržavanja kazne zatvora ako je izdržao najmanje jednu polovinu kazne na koju je osuđen, ali ne manje od tri mjeseca, ako se osnovano očekuje da neće počinuti kazneno djelo te ako na to pristaje.

Sve odluke vezane uz uvjetni otpust zatvorenika (povodom prijedloga za uvjetni otpust) donosi županijski sud nadležan prema sjedištu kaznionice ili zatvora (sudac izvršenja kao pojedinac nadležan je za odobravanje uvjetnog otpusta do 3 mjeseca, a sudsko vijeće kojim predsjedava sudac izvršenja nadležno je za odobravanje uvjetnog otpusta u dužem trajanju).

Slika 16. Broj odobrenih uvjetnih otpusta odlukom suda (prikaz od 2018.-2022.)

Županijski sudovi su tijekom 2022. godine odobrili uvjetni otpust za ukupno 676 zatvorenika, što predstavlja povećanje u odnosu na prethodnu 2021. godinu kada su odobrili 606 uvjetna otpusta.

Valja istaknuti da je sukladno članku 169. Zakona o izvršavanju kazne zatvora, donesen Pravilnik o uvjetnom otpustu uz elektronički nadzor („Narodne novine“, broj 78/22.), što je omogućilo sudovima da započnu s određivanjem elektroničkog nadzora za vrijeme trajanja uvjetnog otpusta. Elektronički nadzor se može odrediti samo onim zatvorenicima koji za navedeno daju pisani pristanak.

1.8.8. Pogodnosti zatvorenika i maloljetnika (maloljetnički zatvor i odgojna mjera)

Pogodnosti su skup poticajnih mjera usmjerenih na smanjivanje negativnih učinaka zatvaranja i poticanje zatvorenika u ostvarivanju pojedinačnog programa izvršavanja kazne, kako bi ga se osposobilo za život na slobodi u skladu sa zakonom i društvenim pravilima. Pogodnosti odobrava upravitelj zatvora ili kaznionice na prijedlog stručnog tima, kada su za to zadovoljeni zakonski uvjeti te dodatni stručni kriteriji. Zakon razlikuje pogodnosti ublažavanja uvjeta unutar kaznionice ili zatvora te pogodnosti češćih dodira s vanjskim svijetom.

Neke od pogodnosti ublažavanja uvjeta unutar kaznionice ili zatvora, a kojima se ublažavaju negativni učinci boravka u zatvoru su: samostalna priprema hrane i napitaka, uređenje životnog prostora osobnim stvarima, češće primanje paketa i primanje paketa u većoj težini, ne zaključavanje prostorija za smještaj i boravak zatvorenika, produljeni boravak u zajedničkim prostorijama. Od pogodnosti ublažavanja uvjeta unutar kaznionice, odnosno zatvora, ističemo raspored u odjel s blažim uvjetima izdržavanja kazne iste kaznionice, odnosno zatvora, kojih je tijekom 2022. godine odobreno 284, a zatvorenici su ih zlouporabili u 10 navrata. U slučaju zlouporabe ove pogodnosti, zatvoreniku se ista uskraćuje te se vraća u zatvorene uvjete izdržavanja kazne.

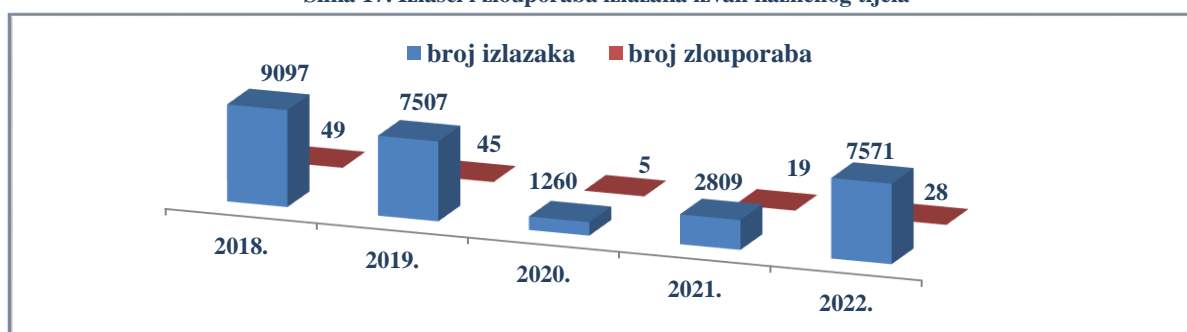
Pogodnosti češćih dodira s vanjskim svijetom također su važne za ublažavanje negativnih učinaka zatvaranja, ali i za održavanje kontakata zatvorenika s obitelji i društvenom zajednicom kako bi se reducirali učinci socijalne izolacije. Stoga ove pogodnosti predstavljaju jedan od najvažnijih mehanizama za pripremu zatvorenika za život na slobodi, osobito kada je riječ o dugim zatvorskim kaznama. Neke od pogodnosti češćih dodira s vanjskim svijetom su: češći i dulji posjeti obitelji i drugih osoba s nadzorom ili bez nadzora u kaznionici ili zatvoru, izlazak radi izvršavanja posebnog programa koji se provodi u zajednici, izlazak s posjetiteljem ili bez posjetitelja u mjesto u kojem se nalazi kaznionica odnosno zatvor ili drugo mjesto, izlazak u mjesto prebivališta odnosno boravišta ili drugo mjesto ili izlazak radi posjeta članovima obitelji ili drugoj osobi. Vrsta i opseg pogodnosti zatvorenika ovisi o vrsti kaznionice, odnosno zatvora, odnosno o uvjetima izdržavanja kazne (zatvoreni, poluotvoreni, otvoreni), ponašanju zatvorenika, procjeni uspješnosti provođenja programa izvršavanja i realizaciji ciljeva tretmana

te procjeni rizika, s posebnim naglaskom na vrsti i stupnju rizika od zlouporabe pogodnosti. Tijekom 2022. godine, pogodnosti češćih dodira s vanjskim svijetom koje uključuju izlazak iz kaznenog tijela odobrene su 1470 zatvorenika, koji su iskoristili ukupno 7339 ovih pogodnosti.

Osim pogodnosti izlazaka, zatvoreniku je moguće odobriti i izvanredni izlazak, koji nije pogodnost, nego se odobrava u izvanrednim situacijama propisanim Zakonom. Izvanredni izlasci tijekom 2022. godine odobreni su za 149 zatvorenika, koji su ih koristili u 232 navrata.

Tijekom 2022. godine značajno je povećanje broja odobrenih izlazaka izvan kaznenog tijela u odnosu na 2021. godinu (pogodnosti i izvanredni izlasci) te je broj izlazaka u 2022. godini približan onome u 2019. godini koja je prethodila godini epidemije bolesti COVID-19, kada je realizirano 7505 izlazaka (za vrijeme trajanja epidemije, bilo je ograničeno pravo na posjete, kao i korištenje pogodnosti izlazaka zatvorenika radi zaštite zdravlja osoba lišenih slobode te zaposlenika kaznenih tijela).

Slika 17. Izlasci i zlouporaba izlazaka izvan kaznenog tijela

U odnosu na ukupnih 7571 iskorištenih izlazaka izvan kaznenog tijela (pogodnosti i izvanredni izlasci), tijekom 2022. godine bilo je svega 28 zlouporaba što ukazuje na kvalitetne procjene rizika stručnog tima koje prethode odobravanju pojedinačnih izlazaka

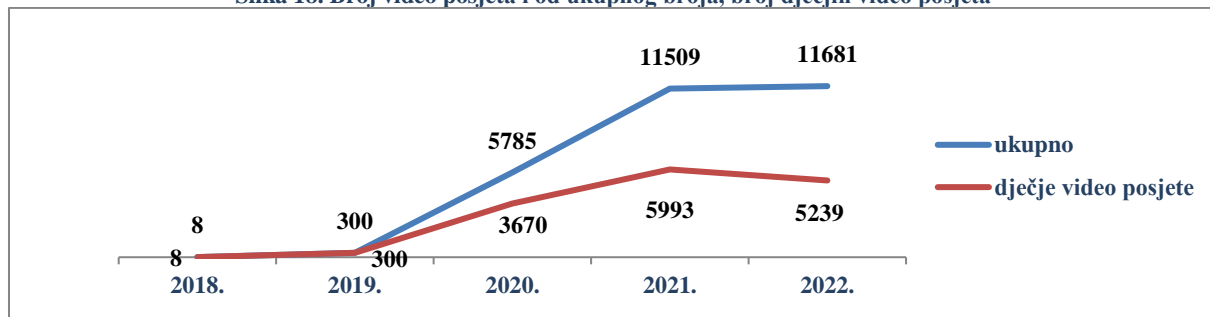
Prilikom utvrđivanja i odobravanja izlazaka uvijek se posebna pozornost pridaje i potrebi zaštite društvene zajednice od počinitelja kaznenih djela te se u svakom pojedinačnom slučaju uzimaju u obzir svi relevantni čimbenici. Upravo s obzirom na opisani postupak utvrđivanja i odobravanja, slučajevi zlouporaba izlazaka izuzetno su rijetki te su u 2022. godini zatvorenici izlazak zloupotrijebili u 0,4 % slučajeva, dok je u razdoblju od 2018. do 2022. godine godišnji udio zlouporaba u ukupnom broju iskorištenih izlazaka iznosio najviše 0,68 %. Također je bitno istaknuti da se i u ovakvom malom broju zlouporaba, velika većina odnosi na ne povratak, odnosno kašnjenje s pogodnosti izlaska te na povratak u kaznionicu ili zatvor pod utjecajem alkohola i drugih psihoaktivnih sredstava.

1.8.9. Video posjete

Na temelju sporazuma Ministarstva pravosuđa i uprave i UNICEF-a krajem 2018. godine uveden je kao jedan od segmenata sporazuma Pilot projekt „Video posjeti djece zatvorenika“ u koje su se dragovoljno uključivali samo zatvorenice/i koji su roditelji maloljetne djece. Pilot projekt uveden je u 13 kaznenih tijela, a od početka epidemije koronavirusa (COVID-19) u ožujku 2020. godine, radi zaštite zdravlja osoba lišenih slobode i zaposlenika kaznenih tijela te očuvanja obiteljskih veza, u svim kaznenim tijelima zatvorskog sustava i svim kategorijama osoba lišenih slobode omogućeno je ostvarivanje kontakata s članovima obitelji putem video posjeta. U 2022. godini ukupno je realizirano 11.681 video posjeta. Od navedenog broja, u 5239 video posjeta su bila uključena maloljetna djeca. Ukupni broj video posjeta u 2022. godini povećao se za 1,16 % u odnosu na 2021. godinu u kojoj je realizirano 11.509 video posjeta, dok

se od tog broja, broj video posjeta u koje su bila uključena maloljetna djeca smanjio za 12,58 % u odnosu na 2021. u kojoj je realizirano 5.993 dječjih video posjeta.

Slika 18. Broj video posjeta i od ukupnog broja, broj dječjih video posjeta

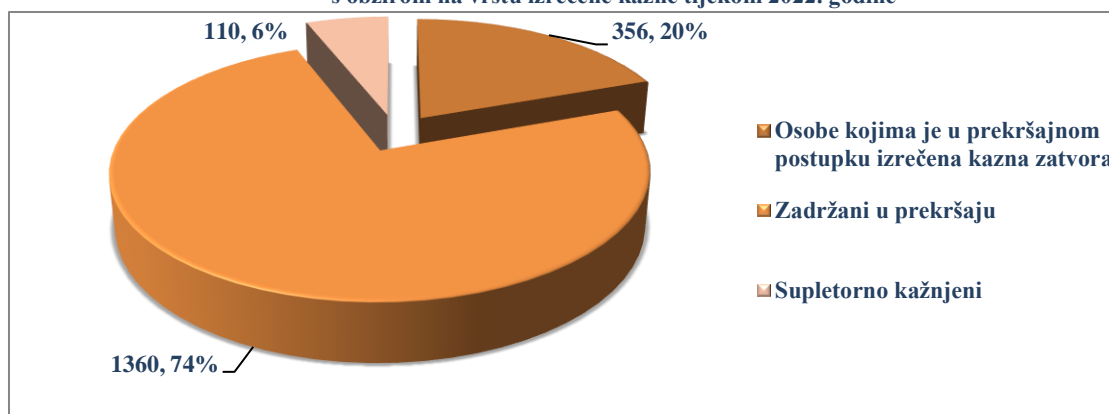
Realizacijom video posjeta korištenjem video tehnologija umanjuju se štetne posljedice zatvaranja i odvojenosti te se omogućuje kontakt djeci i članovima obitelji zatvorenika koji zbog velike udaljenosti, loše financijske situacije, nedostatka vremena i/ili drugih okolnosti nisu bili u mogućnosti realizirati posjet zatvoreniku/istražnom zatvoreniku.

1.9. Kažnjеници

Termin kažnjеници označava zatvorenike kojima je izrečena kazna zatvora u prekršajnom postupku i zatvorenike kojima je izrečena kazna zatvora kojom je zamijenjena izrečena novčana kazna izvršavanjem kazne u zatvorima, kao i zatvorenike kojima je u prekršajnom postupku određeno zadržavanje.

U zatvorima je tijekom 2022. godine boravilo ukupno 1.907 osoba u ova tri statusa od kojih 374 kojima je u prekršajnom postupku izrečena kazna zatvora, 118 kojima je izrečena novčana kazna zamijenjena kaznom zatvora, te 1.415 osoba kojima je u prekršajnom postupku određeno zadržavanje.

Slika 19. Zatvorenici kojima je izrečena kazna u prekršajnom postupku s obzirom na vrstu izrečene kazne tijekom 2022. godine

1.10. Transferi (premještaji) zatvorenika radi daljnjeg izdržavanja kazne zatvora

Sukladno Konvenciji o transferu osuđenih osoba Vijeća Europe i Dodatnom protokolu uz navedenu Konvenciju koje je Republika Hrvatska ratificirala, Zakonu o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima i Zakonu o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije, Republika Hrvatska preuzima izvršavanje kazne zatvora hrvatskih državljanina, odnosno državljanina država članica Europske unije s prijavljenim prebivalištem ili

boravištem u Republici Hrvatskoj, na koju su osuđeni u drugoj državi kako bi preostali dio kazne izdržali u Republici Hrvatskoj.

Također, u okviru zatvorskog sustava Republike Hrvatske, sukladno navedenim propisima i uz primjenu načela uzajamnog priznavanja, stranim državljanima osuđenima na kaznu zatvora u Republici Hrvatskoj omogućuje se premještaj (transfer) u druge države (države njihova državljanstva, prebivališta odnosno boravišta) radi daljnjeg izdržavanja kazne zatvora.

Premještaj (transfer) zatvorenika moguć je jedino uz suglasnost nadležnih državnih tijela države iz koje se zatvorenik premješta i države u koju se zatvorenik premješta.

Tablica 17. Transfer (premještaj) zatvorenika tijekom 2022. godine

Red.br.	Transfer zatvorenika iz Republike Hrvatske						U državu
	Broj molbi			Broj provedenih transfera			
	M	Ž	M+Ž	M	Ž	M+Ž	
1.	1	0	1	0	0	0	KOSOVO
2.	1	1	2	2	0	2	BELGIJA
3.	1	0	1	1	0	1	RUMUNJSKA
4.	2	0	2	1	0	1	NIZOZEMSKA
5.	1	0	1	0	0	0	MOLDAVIJA
6.	1	0	1	1	0	1	ITALIJA
7.	1	0	1	0	0	0	GRUZIJA
8.	1	0	1	1	0	1	BOSNA I HERCEGOVINA
9.	3	0	3	2	0	2	SRBIJA
UKUPNO	12	1	13	8	0	8	-
Red.br.	Transfer zatvorenika u Republiku Hrvatsku				Iz države		
	Broj provedenih transfera						
	M	Ž	M+Ž				
1.	7	0	7	NJEMAČKA			
2.	1	0	1	BUGARSKA			
3.	1	0	1	ŠVEDSKA			
4.	2	0	2	BOSNA I HERCEGOVINA			
5.	1	0	1	AUSTRIJA			
6.	0	1	1	SLOVENIJA			
7.	2	2	4	SRBIJA			
UKUPNO	14	3	17	-			

1.11. Prava zatvorenika i njihova zaštita

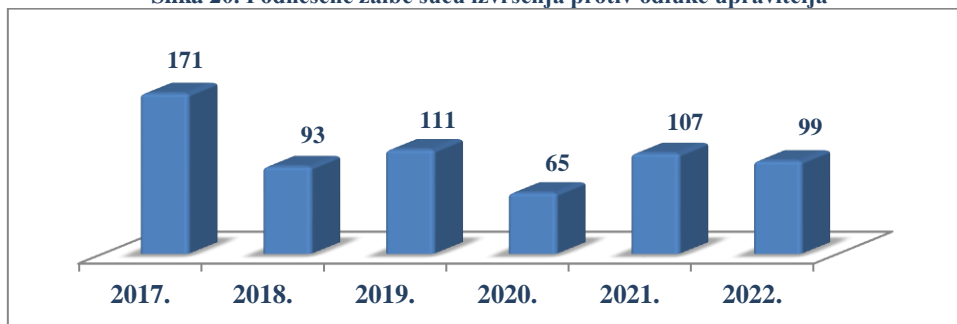
Temeljna ljudska prava propisana su Ustavom Republike Hrvatske, međunarodnim ugovorima i Zakonom o izvršavanju kazne zatvora.

Zaštita prava zatvorenika propisana je Zakonom o izvršavanju kazne zatvora i u nadležnosti je suca izvršenja. Ostvaruje se podnošenjem žalbe ili pritužbe sucu izvršenja, te zahtjevom za sudsku zaštitu.

U 2022. godini podneseno je 99 žalbi nadležnom sucu izvršenja, od kojih je 5 ukinuto, 4 preinačeno, 8 potvrđeno, 11 odbačeno, a 71 odbijeno.

Slika 20. Podnesene žalbe sucu izvršenja protiv odluke upravitelja

1.12. Zahtjevi zatvorenika za sudsku zaštitu prava sucu izvršenja

Svaki zatvorenik kojem je nezakonito uskraćeno neko pravo ili je bio izložen bilo kakvom obliku mučenja, zlostavljanja ili ponižavanja, ima pravo na naknadu štete. Ukupno ih je podneseno 173 što je 68 manje u odnosu na 2021. godinu.

Tablica 18. Zahtjevi za sudsku zaštitu prava podneseni sucu izvršenja

ZAHTJEVI ZA SUDSKU ZAŠTITU PRAVA PODNESENI SUCU IZVRŠENJA U 2022. GODINI					
zbog uvjeta smještaja	ukinuto	0	zbog pružanja stručne pravne pomoći radi zaštite prava propisanih ZIKZ-om	ukinuto	0
	preinačeno	0		preinačeno	0
	potvrđeno	8		potvrđeno	0
	odbačeno	1		odbačeno	0
	odbijeno	53		odbijeno	1
zbog prehrane	ukinuto	0	zbog prava na dodir s vanjskim svijetom	ukinuto	0
	preinačeno	0		preinačeno	0
	potvrđeno	1		potvrđeno	0
	odbačeno	0		odbačeno	0
	odbijeno	1		odbijeno	7
zbog zdravstvene zaštite	ukinuto	0	zbog povrede ostalih prava	ukinuto	0
	preinačeno	0		preinačeno	0
	potvrđeno	2		potvrđeno	2
	odbačeno	1		odbačeno	1
	odbijeno	47		odbijeno	48
UKUPNO ŽALBI			173		

1.13. Buduće aktivnosti na unaprjeđenju tretmana osoba lišenih slobode

U narednom razdoblju posebna pažnja posvetiti će se:

- Unaprjeđenju i profesionalizaciji sustava procjene i ponovne procjene kriminogenih i rizika potreba zatvorenika, kroz uvođenje strukturirane profesionalne procjene te osposobljavanje službenika za njenu primjenu
- Unaprjeđenju tretmana zatvorenika i maloljetnika kroz osiguravanje standarda kvalitete općih i posebnih programa tretmana, pri čemu će se posebno raditi na širenju mogućnosti obrazovanja/osposobljavanja zatvorenika
- Donošenjem novih kućnih redova za kaznionice, zatvore i odgojne zavode te dodatnih uputa i smjernica iz nadležnosti Sektora tretmana nastaviti će se s daljnjim ujednačavanjem prakse postupanja u kaznenim tijelima
- Kroz suradnju s Hrvatskim zavodom za socijalnu skrb Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike te organizacijama civilnog društva, planira se unaprjeđenje mogućnosti postpenalnog prihvata zatvorenika i maloljetnika
- Kroz suradnju s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo i organizacijama civilnog društva, planira se daljnje unaprjeđenje prevencije i liječenja virusnih hepatitisa u populaciji osoba lišenih slobode

2. ČIMBENICI SIGURNOSNIH RIZIKA – POKAZATELJI STANJA I RADA

Poslove osiguranja u zatvorskom sustavu temeljem Zakona o izvršavanju kazne zatvora i Pravilnika o poslovima osiguranja u zatvorskom sustavu („Narodne novine“, broj 16/22. – u daljnjem tekstu Pravilnik), obavlja pravosudan policija i službenici Sektora osiguranja, Središnjeg ureda upravne organizacije za zatvorski sustav ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa. Kaznionice, zatvori i Odgojni zavod u Turopolju imaju ustrojen Odjel osiguranja, radi obavljanja poslova osiguranja u koje spadaju poslovi dežurstva, vanjskog osiguranja, unutarnjeg osiguranja, pretraga, sprovođenja zatvorenika, nadzora nad zatvorenicima uz sudjelovanje u provedbi programa izvršavanja, nadzora postupka podjele medicinske terapije te iznimno i sudjelovanje u podjeli prethodno pripremljene medicinske terapije zatvorenicima kada istu nije moguće organizirati na drukčiji način.

2.1. Uvod – ocjena stanja sigurnosti

Tijekom 2022. godine, nastavljen je trend rasta ukupnog broja osoba lišenih slobode u zatvorskom sustavu, dok je broj službenika pravosudne policije u kaznenim tijelima u blagom padu. Ukupan broj osoba lišenih slobode koji su prošli kroz kaznena tijela u 2022. godini iznosi 12.826, što je za 6,90 % više u odnosu na prethodnu godinu.

Na dan 31. prosinca 2022. godine broj osoba lišenih slobode u kaznenim tijelima iznosio je 4.091, dok je broj službenika pravosudne policije iznosio 1544. Kretanje broja osoba lišenih slobode je jedan od elemenata koji ima znatan utjecaj na stanje sigurnosti, te se uzima u obzir i sagledava pri upravljanju sigurnosnim rizicima. Uz analizu navedenog, ističemo još nekoliko elemenata koji imaju direktan utjecaj na sustav sigurnosti i rad službenika, kao što su: struktura zatvorenika, postojeći i procijenjeni sigurnosni rizici, mjere sigurnosti i mjere vezane uz prevenciju incidentnih događaja, arhitektonska rješenja kaznenih tijela i drugo. Kako bi se pravovremeno utjecalo na stanje sigurnosti, osigurala odgovarajuća reakcija i održivost sustava sigurnosti unutar kaznenih tijela sustavno se prate sve varijable i promjene u okruženju.

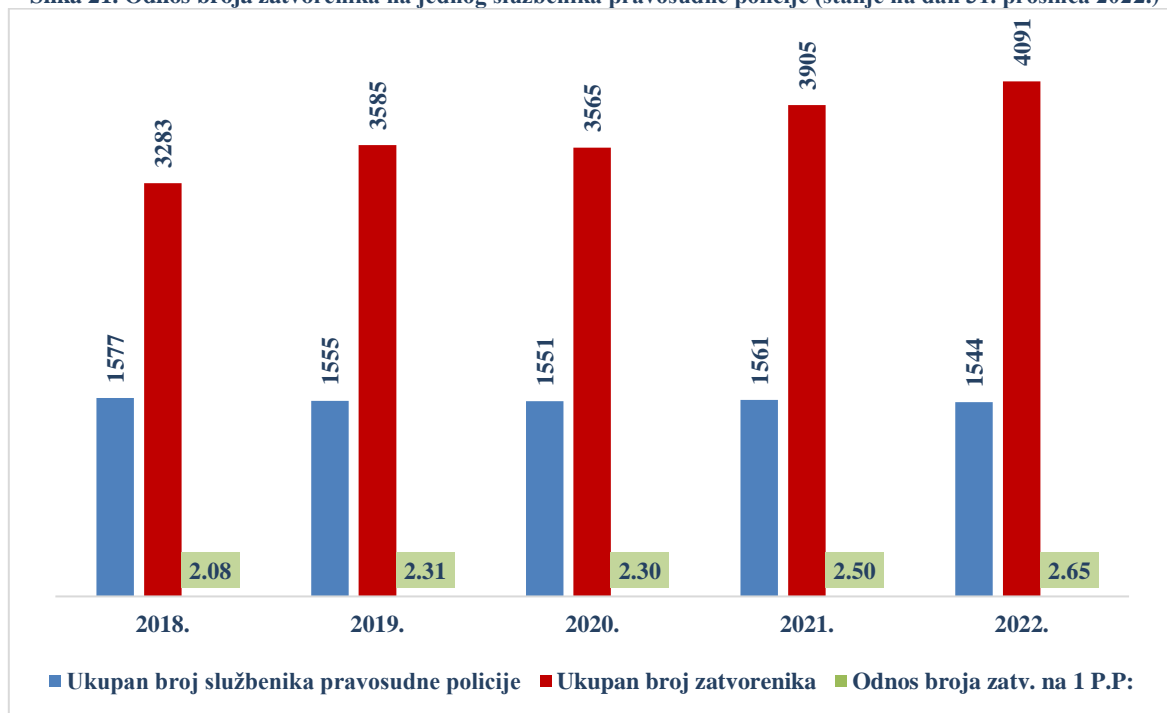
Najveći sigurnosni rizici proizlaze iz strukture i broja osoba lišenih slobode, pada broja službenika pravosudne policije, manjka materijalno-tehničke opreme, neadekvatnih i arhitektonskih rješenja kaznenih tijela, kao i općeg stanja smještajnih kapaciteta u zatvorenim uvjetima izdržavanja kazne zatvora.

Analizirani podaci, koji su slikovno i tablično prikazani u nastavku Izvješća, prikupljeni su putem dnevnih i mjesečnih pokazatelja praćenja stanja sigurnosti i rada kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda iz djelokruga rada Odjela osiguranja.

Blagi pad broja službenika pravosudne policije pratio je trend povećanja ukupnog broja zatvorske populacije što je u konačnici rezultiralo nepovoljnijim odnosom broja osoba lišenih slobode na jednog službenika pravosudne policije. Naime, odnos broja osoba lišenih slobode na jednog službenika pravosudne policije, na dan 31. prosinca 2022. godine, iznosi 2,65. Međutim, uzmemo li u obzir prilikom izračuna odnosa samo ona kaznena tijela u kojima je ustrojen Odjel osiguranja, odnos je nešto povoljniji i na dan 31.12.2022. godine iznosi 2,60 osoba lišenih slobode na jednog službenika pravosudne policije.

Od ukupnog broja službenika pravosudne policije, 164 su službenice, što u ukupnom broju iznosi 10,24 % službenica pravosudne policije.

Slika 21. Odnos broja zatvorenika na jednog službenika pravosudne policije (stanje na dan 31. prosinca 2022.)

Trenutni broj službenika pravosudne policije, uz usporedbu s ukupnim brojem osoba lišenih slobode kao i kretanjem istog broja u posljednjih pet godine te usporedbom s mnogim drugim pokazateljima stanja i rada možemo ocijeniti nezadovoljavajućim. Kako bi se navedeno stanje poboljšalo, Središnji ured zajedno s Upravom za službeničke odnose sustavno planira zapošljavanje novih službenika pravosudne policije posebno uzimajući u obzir činjenicu potrebnog vremena za provedbu samih javnih natječaja i potrebno vrijeme za njihovo osposobljavanje za samostalno obavljanje poslova i osiguranja i službenih zadaća. U tom kontekstu, od iznimne važnosti je i kontinuirana analiza organizacijske strukture i poslovnih procesa, a koja ima direktan učinak i dovodi do više razine učinkovitosti i kvalitete u obavljanju poslova. Slijedom navedenog, u listopadu 2022. godine je napravljena preraspodjela postojećih radnih mjesta Odjela osiguranja u kaznenim tijelima te je broj istih povećan s 1989 na 1996 sistematiziranih radnih mjesta Odjela osiguranja, što u konačnici dovodi do 77,35 % ukupno popunjenih radnih mjesta Odjela osiguranja.

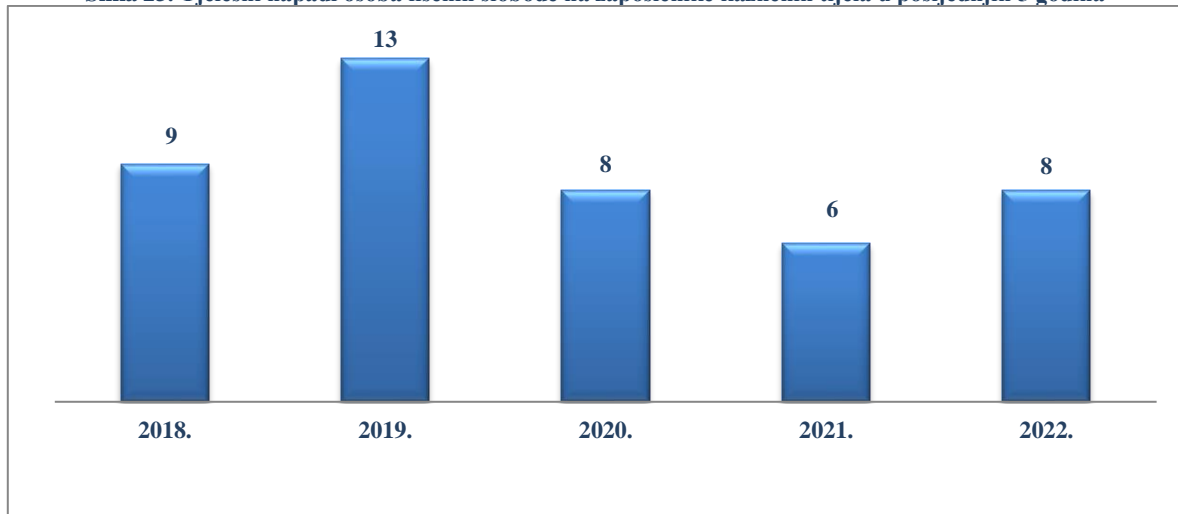
Slika 22. Kretanje broja službenika pravosudne policije u posljednjih 5 godina

Broj tjelesnih napada osoba lišenih slobode na zaposlenike kaznenih tijela, u odnosu na 2021. godinu, u porastu je za dva takva evidentirana slučaja tijekom 2022. godine, što je u konačnici neznan porast s obzirom na podatak da je kroz kaznena tijela u 2022. godini prošlo 885 osoba više. Kod evidentiranih slučajeva, u većini slučajeva, riječ je o trenutnim nekontroliranim

reakcijama osoba lišenih slobode na određenu situaciju, a ne planiranom i prethodno osmišljenom napadu, u kojima nije došlo do težih ozljeda zaposlenika.

Slika 23. Tjelesni napadi osoba lišenih slobode na zaposlenike kaznenih tijela u posljednjih 5 godina

2.2. Primjena sredstava prisile

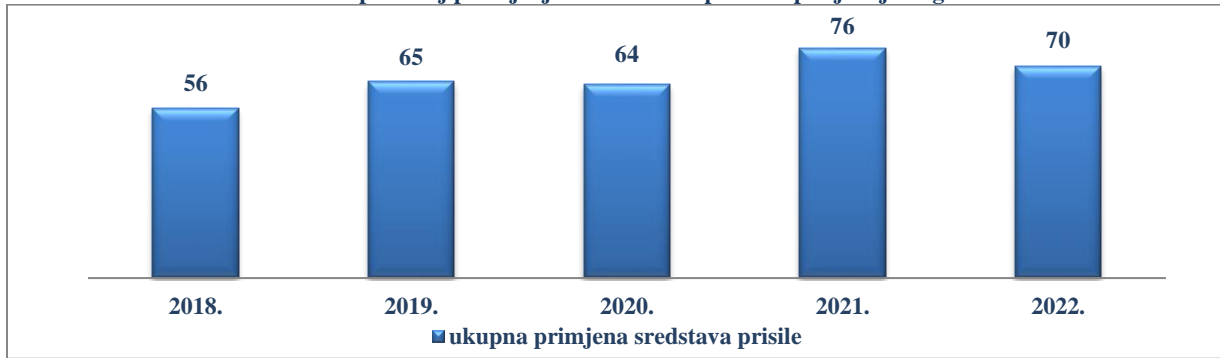
Primjena sredstava prisile propisana je Zakonom o izvršavanju kazne zatvora i Pravilnikom, službeniku pravosudne policije dopušteno je primijeniti sredstva prisile pod propisanim uvjetima Zakonom i Pravilnikom, u pravilu nakon što je mjerama upozorenja i naredbi nije postigao cilj njihovog izdavanja.

Prema odredbama Zakona o izvršavanju kazne zatvora, sredstva prisile dopušteno je primijeniti samo kad je to nužno da se spriječi bijeg osobe lišene slobode, tjelesni napad na službene ili druge osobe, nanošenje ozljeda drugim osobama, samoozljeđivanje, namjerno prouzrokovanje materijalne štete, radi svladavanja pasivnog ili aktivnog otpora osobe lišene slobode. Prisila se može primijeniti i protiv osoba koje oslobađaju i/ili napadaju osobe lišene slobode, protupravno ulaze u objekt ili prostore kaznionice, odnosno zatvora ili ako se neovlašteno nalaze unutar objekta ili prostora kaznionice, odnosno zatvora. Sredstva prisile jesu: zahvati za privođenje i tehnike obrane, palica, raspršivač s dopuštenim neškodljivim tvarima, električni paralizator, mlazovi s vodom, podražavajuća kemijska sredstva i vatreno oružje.

Sredstvo prisile dopušteno je primijeniti prema pokretnim uređajima koji su daljinski upravljani, programirani ili autonomni i/ili upravljani na drugi način, a kojim se narušava sigurnost kaznenog tijela, sukladno Pravilniku.

Između navedenih sredstva prisile, službenik pravosudne policije primijenit će ono sredstvo prisile kojim se uz najblaže posljedice postiže cilj i zaustavit će primjenu odmah po prestanku razloga za primjenu.

Slika 24. Ukupan broj primijenjenih sredstava prisile u posljednjih 5 godina

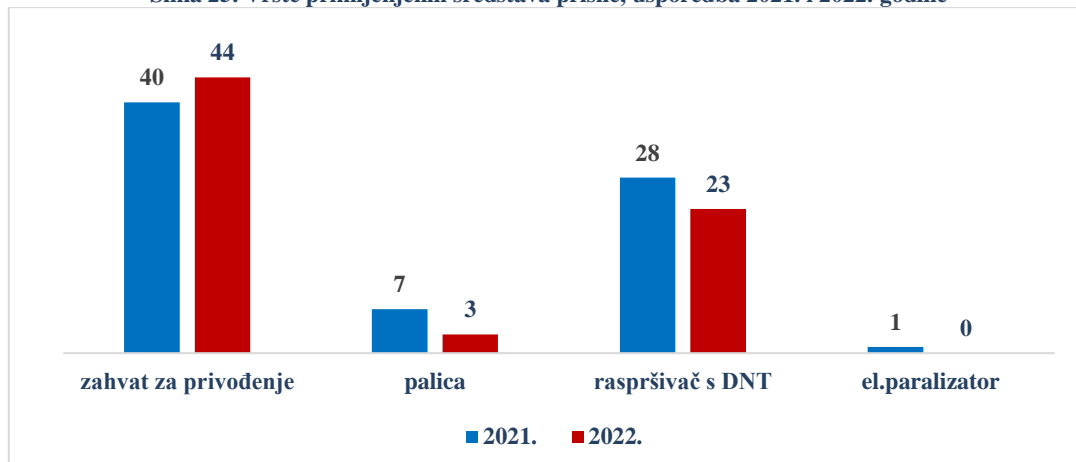

U 2022. godini evidentirano je ukupno 70 primjena sredstava prisile, što je 6 primjena manje u odnosu na 2021. godinu. U odnosu na ukupan broj osoba lišenih slobode koji su tijekom 2022. godine prošli kroz kaznena tijela pojavnost primjene sredstava prisile je niska.

Prilikom osiguravanja reda i discipline u kaznenim tijelima, ali i sprečavanja incidentnih događaja sredstava prisile primijenit će se kao posljednja mjera. U situacijama koje zahtijevaju primjenu sredstava prisile, uz uvažavanje načela postupnosti i razmjernosti u izboru sredstva prisile, od službenika pravosudne policije se očekuje odlučnost u postupanju, kako bi se na učinkovit način spriječila sve moguće štete i posljedice.

U posljednjih pet godina mlazovi s vodom, podražavajuća kemijska sredstva i vatreno oružje nisu primijenjeni niti u jednom slučaju.

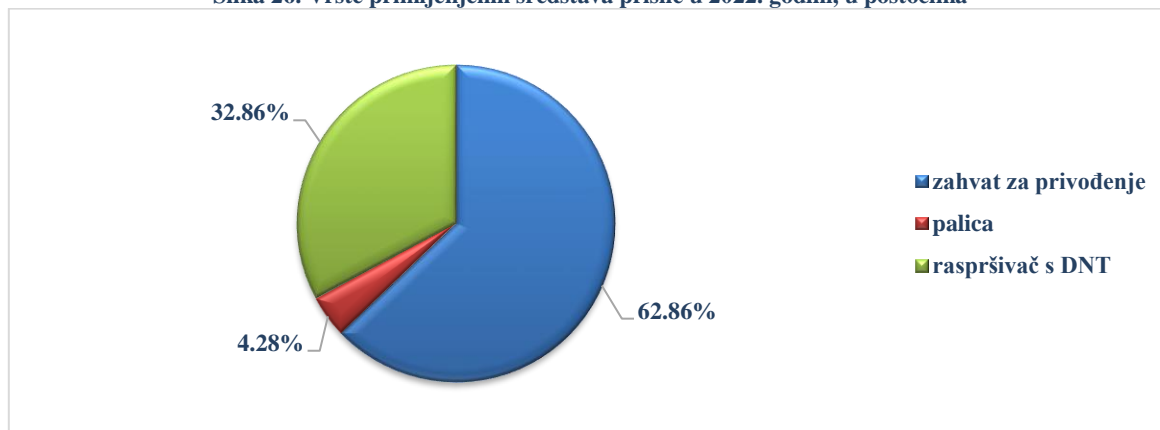
Slika 25. Vrste primijenjenih sredstava prisile, usporedba 2021. i 2022. godine

Tijekom 2022. godine, u najvećem broju slučajeva primjene sredstava prisile, došlo je do primjene zahvata za privođenje i tehnike obrane (62,86 %), zatim slijedi raspršivač s dopuštenim neškodljivim tvarima (32,86 %) i primjena palice (4,28 %).

Od svih primijenjenih sredstava prisile raspršivač s dopuštenim neškodljivim tvarima smatramo najučinkovitijim sredstvom prisile, a zbog načina primjene koji bitno smanjuje rizik nastanka ozljeda, kako za osobu lišenu slobode prema kojoj se to sredstvo prisile primjenjuje, tako i za službenika koji ga koristi za savladavanje otpora osobe lišene slobode smatra se i najhumanijim sredstvom prisile koje je raspoloživo pravosudnoj policiji za primjenu sukladno relevantnim normativnim odredbama.

Slika 26. Vrste primijenjenih sredstava prisile u 2022. godini, u postocima

Tijekom 2022. godine evidentirana su 3 slučaja primjene palice, 23 slučajeve primjene raspršivača s dopuštenim neškodljivim tvarima, 44 slučajeve primjene zahvata za privođenje i tehnike obrane, 4 slučaja primjene zahvata za privođenje i tehnike obrane, 5 slučajeve manje primjene raspršivača s DNT-om, te 4 slučaja u primjeni palice manje u odnosu na 2021. godinu. Gledajući porast od 6,90 % ukupnog broja osoba lišenih slobode koji su prošli kroz kaznena tijela, smanjenje broja primjene sredstava prisile za 8,57 %, ukazuje na jače preventivno, a manje represivno djelovanje pravosudne policije u zatvorskom sustavu.

Tijekom 2022. godine kao razlozi primjene sredstava prisile prevladavaju situacije primjene sredstava prisile radi neizvršavanja zakonite naredbe (uz pružanje aktivnog ili pasivnog otpora), na što u postotku otpada 40,30 % ukupno primijenjenih sredstava prisile. Slijede situacije primjene sredstava prisile radi sprječavanja tjelesnog napada osobe lišene slobode na drugu osobu lišene slobode, na što u postotku otpada 20,90 % te radi sprječavanja samoozljeđivanja osobe lišene slobode u udjelu od 16,42 %, od ukupno izražene vrijednosti prikazanih praćenih i evidentiranih kategorija razloga primjene sredstava prisile.

Iz usporedbe evidentiranih podataka prikazanih u tablici, za 2021. i 2022. godinu, primjetan je pad ukupnog broja vrijednosti vezano uz neizvršavanje nezakonite naredbe (14 slučajeve manje), te povećan broj sprječavanje tjelesnog napada osobe lišene slobode na drugu osobu lišenu slobode (5 slučajeve više) kao i porast slučajeve primjene sredstava prisile za 3 slučaja vezano uz sprečavanje bijega osoba lišenih slobode.

Tablica 19. Razlozi primjene sredstava prisile u posljednjih 5 godina

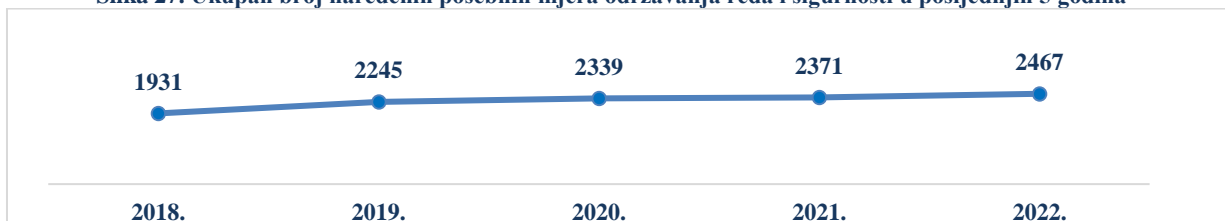
RAZLOG PRIMJENE SREDSTVA PRISILE / GODINA	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
sprječavanje bijega	2	1	2	0	3
sprječavanje samoozljeđivanja	1	2	7	14	11
neizvršavanje zakonite naredbe (aktivni ili pasivni otpor)	28	46	25	41	27
sprječavanja tjelesnog napada na službenike	9	15	12	10	9
sprječavanje tjelesnog napada osobe lišene slobode na drugu osobu lišenu slobode	15	14	9	9	14
sprječavanje prouzrokovanja materijalne štete	1	2	6	4	3
UKUPNO	56	80	61	78	67

2.3. Posebne mjere održavanja reda i sigurnosti

Članak 143. Zakona o izvršavanju kazne zatvora, između ostaloga, određuje da će se prema zatvoreniku koji ugrožava red i sigurnost ili prijeto ugrožavanju reda i sigurnosti provoditi posebne mjere održavanja reda i sigurnosti. Posebne mjere održavanja reda i sigurnosti jesu: pojačani nadzor, oduzimanje i privremeno zadržavanje stvari koje su zatvoreniku dopuštene, vezanje ruku, a po potrebi i nogu, odvajanje od ostalih zatvorenika, smještaj u posebno osiguranu prostoriju bez opasnih stvari, smještaj na odjel pojačanog nadzora i osamljenje. Prema osobi lišenoj slobode može se narediti i provoditi više mjera istodobno.

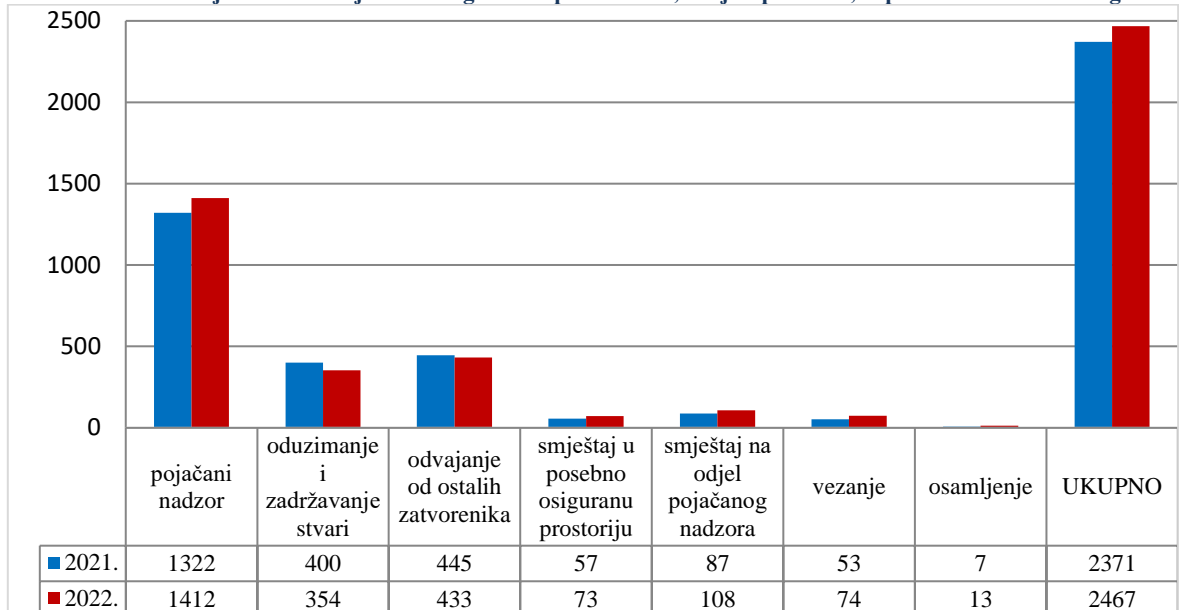
Posebna mjera održavanja reda i sigurnosti – pojačani nadzor, podrazumijeva češće motrenje osoba lišenih slobode tijekom obavljanja dnevnih aktivnosti i noću. Odvajanje od ostalih osoba lišenih slobode izvršava se smještajem osobe lišene slobode u zasebnu, u pravilu jednokrevetnu sobu najdulje do 30 dana. Tijekom izvršavanja ove mjere zatvorenik sudjeluje u svim aktivnostima utvrđenim pojedinačnim programom izvršavanja kazne zatvora, a koje se mogu provoditi u prostoriji u kojoj je zatvorenik smješten. Smještaj na odjel pojačanog nadzora može se narediti samo u kaznionicama zatvorenog tipa odnosno zatvorima, a navedena mjera se obvezno preispituje svaka tri mjeseca. Osamljenjem se osobi lišenoj slobode onemogućuje veza s drugim osobama lišenim slobode izdvajanjem iz skupnog načina izdržavanja kazne zatvora i zajedničkih aktivnosti, a primjenjuje se prema onima koji svojim postupcima ozbiljno ugrožavaju red i sigurnost kaznenog tijela.

Slika 27. Ukupan broj naređenih posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti u posljednjih 5 godina

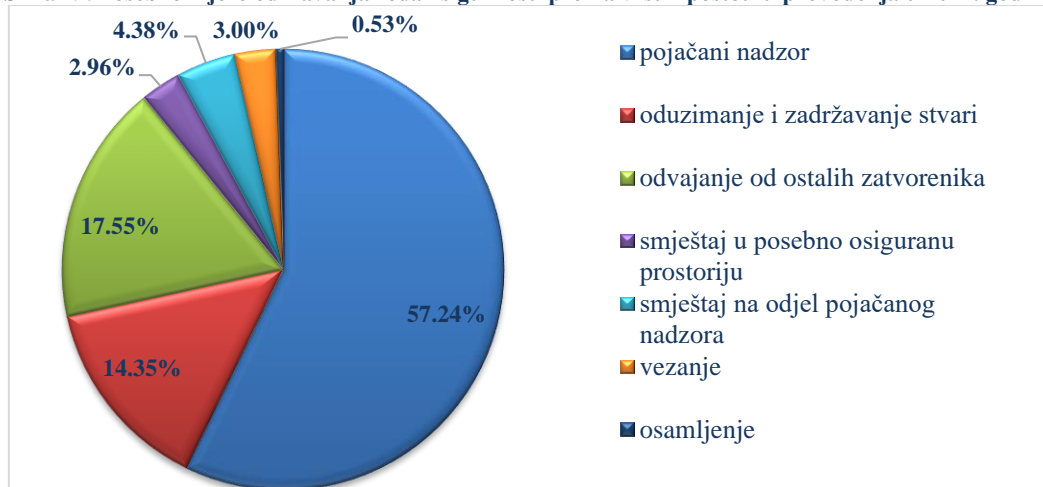
U posljednjih pet godina broj primijenjenih posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti je u porastu, što je vidljivo iz priloženog grafičkog prikaza. U odnosu na 2021. godinu, ukupan broj naređenih posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti tijekom 2022. godine veći je za 96 u odnosu na ukupan broj naređenih mjera tijekom 2021. godine. U prosjeku proizlazi da je u 2022. godini posebna mjera održavanja reda i sigurnosti primijenjena prema svakoj petoj osobi lišenoj slobode. U kontekstu potonjeg, promatrajući ukupan broj naređenih posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti tijekom 2022. godine u odnosu na ukupan broj osoba lišenih slobode, ne bilježimo porast prosječnog broja primjene ove mjere u odnosu na broj osoba kojima je oduzeta sloboda.

Slika 28. Posebne mjere održavanja reda i sigurnosti prema vrsti, broju i postotku, usporedba 2021. i 2022. godine

Pojačani nadzor je posebna mjera održavanja reda i sigurnosti s najvećim udjelom provedbe u 2022. godini (57,24 %), s porastom od 90 primjena u odnosu na 2021. godinu. S druge strane, mjera osamljenja u 2022. godini primijenjena je tek 13 puta (0,53 %), i, unatoč tome, isto predstavlja, porast od pet primjena u odnosu na 2021. godinu.

Slika 29. Posebne mjere održavanja reda i sigurnosti prema vrsti i postotku provođenja u 2022. godini

2.4. Testiranje zatvorenika na prisutnost alkohola, droga i drugih nedopuštenih psihotropnih sredstava u organizmu

Testiranja osoba lišenih slobode na prisutnost alkohola u organizmu te na prisutnost droga, psihotropnih tvari i lijekova koji utječu na psihofizičke sposobnosti, svakodnevna je pojava u kaznenim tijelima. Osobu lišenu slobode može se u svako doba testirati na drogu, alkohol i druge psihoaktivne tvari.

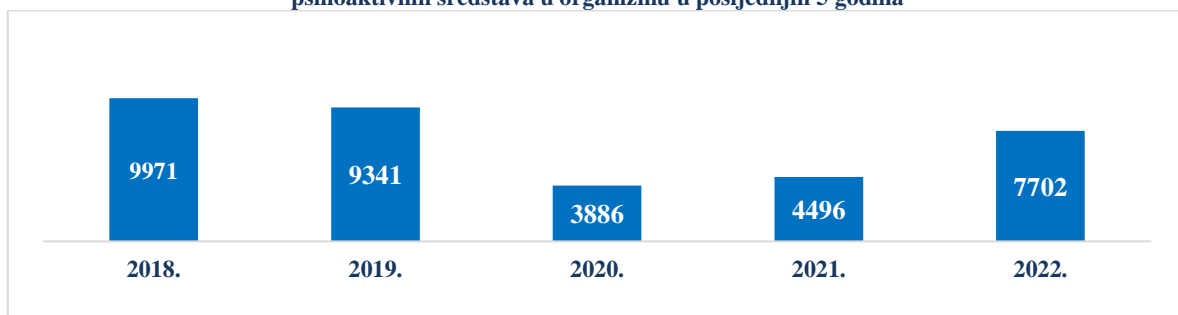
Nadalje, obveza suzbijanja zlorabe droga u kaznenim tijelima zatvorskog sustava propisana je Zakonom o suzbijanju zlorabe droga te Nacionalnom strategijom suzbijanja zlorabe droga u Republici Hrvatskoj. Testiranja na prisutnost; droga, psihotropnih tvari i lijekova provode se prema pravilima medicinske struke i to: nasumičnim odabirom i/ili u slučaju sumnje na konzumiranje, posjedovanje ili unošenje sredstava ovisnosti u prostore ili objekte kaznenih

tijela, službeno vozilo ili drugo mjesto; prilikom uočavanja ponašanja i/ili izgleda koji upućuje na moguću zlouporabu sredstava ovisnosti; prilikom prijma u kazneno tijelo; prilikom povratka zatvorenika u kazneno tijelo s pogodnosti izlaska; prilikom premještaja osoba lišenih slobode iz jednog kaznenog u drugo kazneno tijelo, prilikom rasporeda zatvorenika na odjele (zatvorene, poluotvorene i otvorene) i radi ispunjavanja odredbi terapijskog ugovora za osobe lišene slobode uključene u programe liječenja ovisnosti. Isto tako, redovitom provedbom testiranja uz poduzimanje odgovarajućih zdravstvenih, tretmanskih i sigurnosnih mjera prema evidentiranim ovisnicama u zatvorskom sutavu, preventivno se djeluje i umanjuje mogućnost manipulacijama terapijom od strane osoba lišenih slobode.

Tijekom 2022. godine izvršeno je ukupno 7.702 testiranja osoba lišenih slobode na prisutnost alkohola, droga i drugih nedopuštenih psihotropnih tvari i lijekova u organizmu. Iz navedenoga proizlazi da je u prosjeku svaka druga osoba lišena slobode u 2022. godini testirana.

Slika 30. Ukupan broj obavljenih testiranja osoba lišenih slobode na prisutnost alkohola, droga i drugih nedopuštenih psihoaktivnih sredstava u organizmu u posljednjih 5 godina

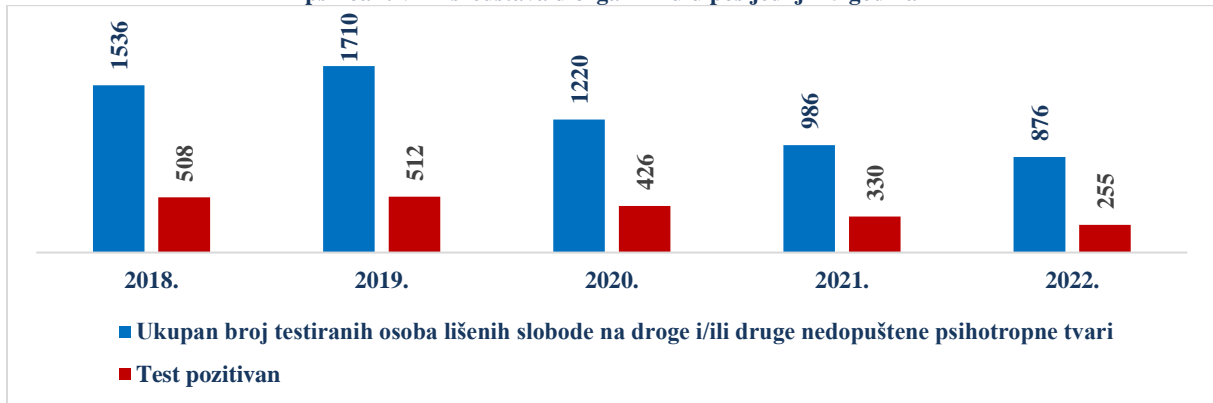

Od ukupnog broja testiranih osoba lišenih slobode 321 osoba bila je pozitivna na alkohol, drogu i/ili druge psihotropne tvari i lijekove koji utječu na psihofizičke sposobnosti, od čega je 66 osoba lišenih slobode bilo pozitivno na alkohol, a 255 na drogu, psihotropne tvari i dr. Slučajevi pozitivnih rezultata na testu vezani su većim dijelom uz prijam zatvorenika po određivanju istražnog zatvora - samostalnog javljanja na izdržavanje kazne zatvora i povratka u kazneno tijelo s korištenja pogodnosti izlaska iz kaznionice ili zatvora.

Tijekom 2022. godini ukupno je izvršeno 876 testiranja osoba lišenih slobode na prisutnost droga, psihotropnih tvari i lijekova koji utječu na psihofizičke sposobnosti, od čega je pozitivnih na testu bilo 29,11 %.

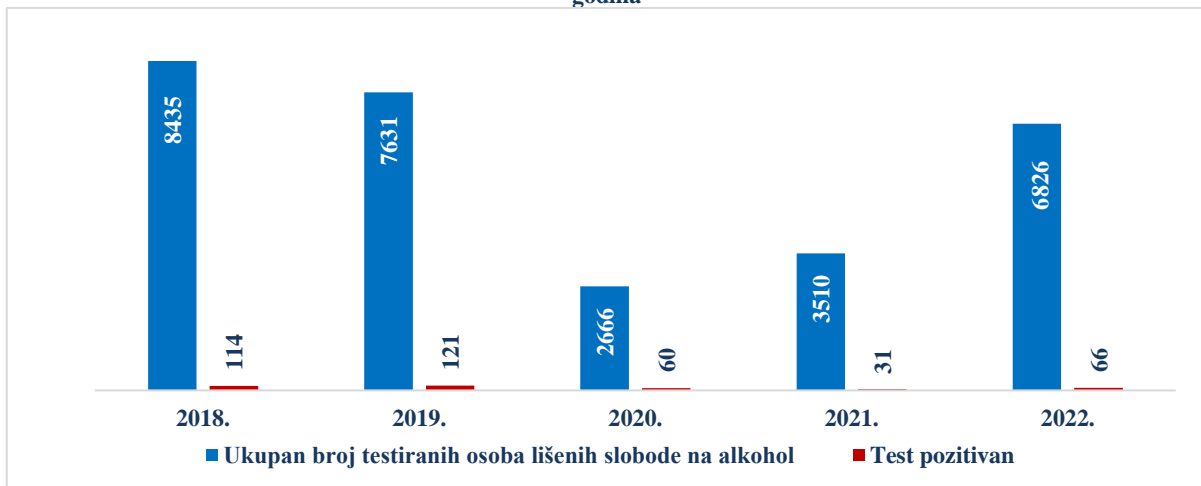
Naglašavamo kako se najveći broj pozitivnih rezultata na testu prisutnosti droga, psihotropnih tvari i lijekova odnosi na zlouporabu propisane medicinske terapije osoba lišenih slobode u kaznenom tijelu, a ostali dio na zaprimanje istražnih zatvorenika, javljanje osuđenika na izdržavanje kazne zatvora, povratak osoba lišenih slobode u kazneno tijelo s korištenja pogodnosti izlaska i drugo.

Slika 31. Ukupan broj obavljenih testiranja osoba lišenih slobode na prisutnost droga i drugih nedopuštenih psihoaktivnih sredstava u organizmu u posljednjih 5 godina

Ukupan broj izvršenih testiranja osoba lišenih slobode na alkohol je 6.826, od čega je udio pozitivnih 0,97 %

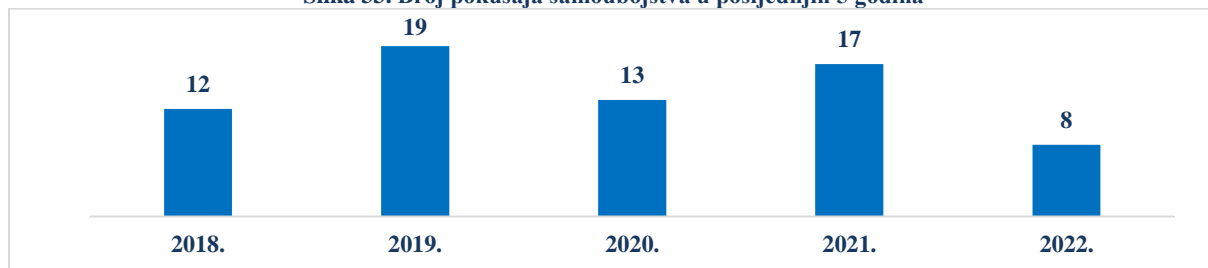
Slika 32. Ukupan broj obavljenih testiranja osoba lišenih slobode na prisutnost alkohola u organizmu u posljednjih 5 godina

2.5. Samoubojstva i smrti osoba lišenih slobode

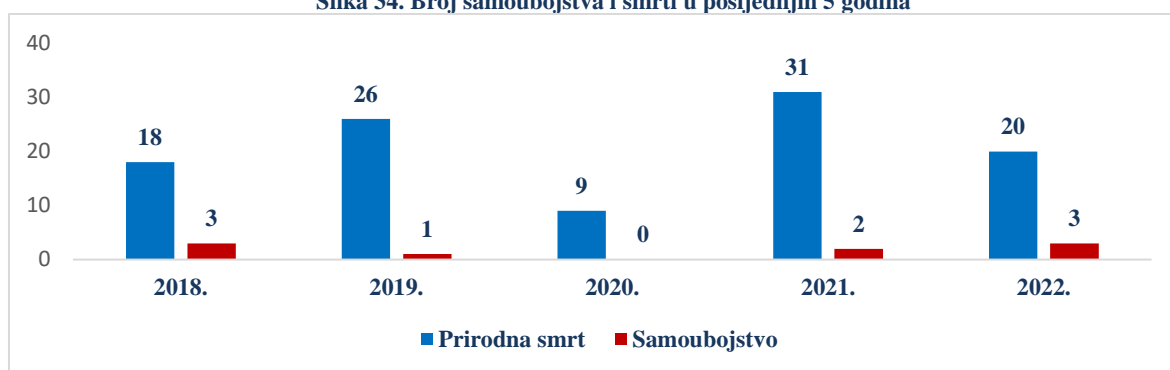
Broj evidentiranih pokušaja samoubojstva osoba lišenih slobode u 2022. godini smanjio se u odnosu na 2021. godinu, odnosno evidentirano je 17 takvih rizičnih oblika ponašanja zatvorenika u 2021. godini, dok ih je 2022. godine evidentirano tek 8. Uz znatan porast ukupnog broja osoba lišenih slobode koji su prošli kroz kaznena tijela i porast broja odnosa osoba lišenih slobode na jednog pravosudnog policajca te imajući u vidu nepredvidivost ovakvog oblika rizičnog ponašanja osoba lišenih slobode, možemo zaključiti da službenici pravosudne policije preventivnim radom postižu dobre rezultate.

Slika 33. Broj pokušaja samoubojstva u posljednjih 5 godina

Ukupan broj smrtnih slučajeva osoba lišenih slobode u 2022. godini smanjio se za 10 slučajeva u odnosu na 2021. godinu. Nadalje, u 2022. godini evidentirana su tri slučaja samoubojstava osoba lišenih slobode, odnosno jedan više u odnosu na prethodnu godinu. Od tri samoubojstva, dva su izvršena vješanjem, dok je jedno samoubojstvo izvršeno rezanjem.

Slika 34. Broj samoubojstva i smrti u posljednjih 5 godina

2.6. Pokušaj bijega i bjegovi

Tijekom 2022. godine uspješno je spriječeno 7 pokušaja bijega osoba lišenih slobode. Broj pokušaja bjegova je najveći u posljednjih pet godina, ali uzimajući u obzir kontinuirani rast populacije osoba lišenih slobode u kaznenim tijelima tijekom 2022. godine, on ne izlazi iz očekivanog i uobičajenog.

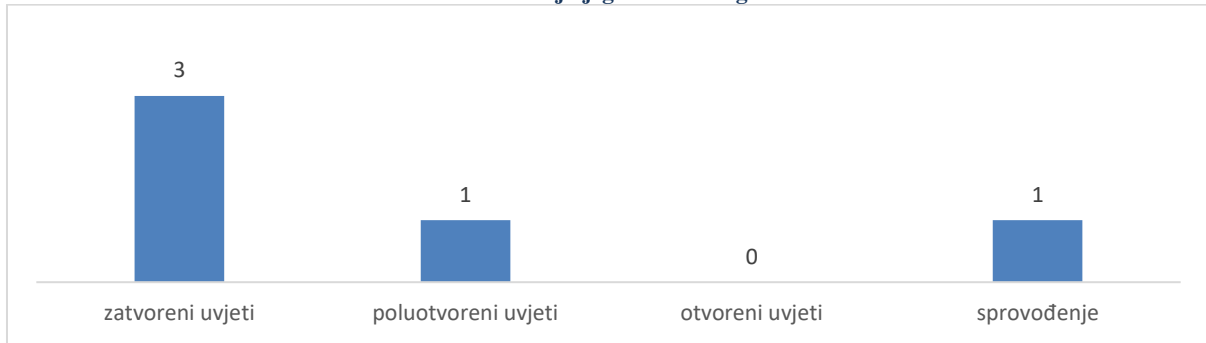
Od ukupnog broja pokušaja bjegova, tri pokušaja bijega evidentirana su u Zatvoru u Osijeku, tri u Odgojnom zavodu u Turopolju i jedan u Zatvoru u Puli - Poli.

Slika 35. Broj pokušaja bijega posljednjih 5 godina

Od ukupno 5 bjegova tijekom 2022. godine, tri su bijega iz zatvorenih uvjeta, jedan iz poluotvorenih uvjeta i jedan tijekom sprovođenja.

Slika 36. Broj bjegova u 2022. godini

Zatvorenici uz uvjete propisane Zakonom o izvršenju kazne zatvora mogu ostvarivati pogodnosti izlaska. Navedene pogodnosti izvršavanju se bez neposrednog nadzora službenika pravosudne policije. Na svaki nepovratak zatvorenika s korištenja pogodnosti izvan kaznonice odnosno zatvora, te izvanrednog izlaska u trajanju duljem od 24 sata primjenjuju se odredbe Zakona koje se odnose na bijeg. Tijekom 2022. godine bilo je 10 nepovrataka zatvorenika s pogodnosti.

U skladu sa Zakonom sudac izvršenja može zatvoreniku odobriti prekid izdržavanja kazne zatvora, tada se zatvorenik privremeno otpušta iz kaznonice odnosno zatvora. Tijekom prekida kazne zatvora ne teče. Tijekom 2022. godine 29 osuđenika se nije vratilo na dan isteka odobrenog prekida.

Slika 37. Broj zlouporaba pogodnosti i nepovratka s prekida kazne

2.7. Ostali čimbenici sigurnosnih rizika

Broj slučajeva samoozljeđivanja u 2022. godini u odnosu na ukupan broj zatvorenika tijekom godine i dalje je u postotku nizak (0,76 %), odnosno tijekom 2022. godine zabilježen je najmanji broj samoozljeđivanja osoba lišenih slobode u posljednjih pet godina.

Slika 38. Ukupan broj samoozljeđivanja osoba lišenih slobode u posljednjih 5 godina

Razloge izvršenja samoozljeđivanja zatvorenika pratimo kroz četiri opće kategorije, a tijekom 2022. godine, najveći udio vezan je uz razloge osobne prirode (77 slučajeva).

Slika 39. Razlozi samoozljeđivanja osoba lišenih slobode u posljednjih 5 godina

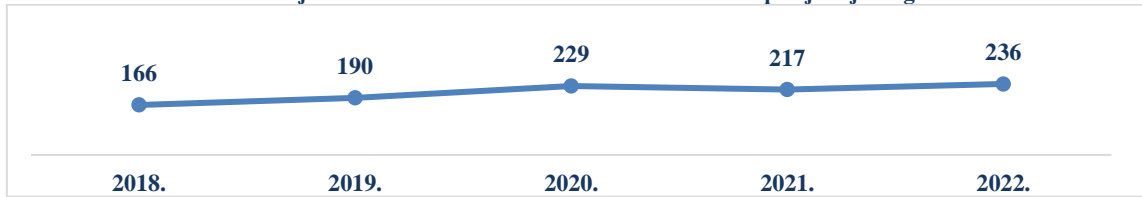
Odbijanje zatvorske/kaznioničke hrane jedan od glavnih i najučestalijih načina na koje osobe lišene slobode izražavaju svoje nezadovoljstvo. Gledajući ukupan porast broja osoba lišenih slobode u kaznenim tijelima u 2022. godini za 6,90 % u odnosu na prethodnu godinu, evidentirano je smanjenje odbijanja zatvorske/kaznioničke hrane za 0,30 %, odnosno u 2022. godini zatvorsku/kaznioničku hranu je odbijalo 2,33 % osoba lišenih slobode od ukupnog broja istih.

Slika 40. Odbijanja zatvorske hrane u posljednjih 5 godina

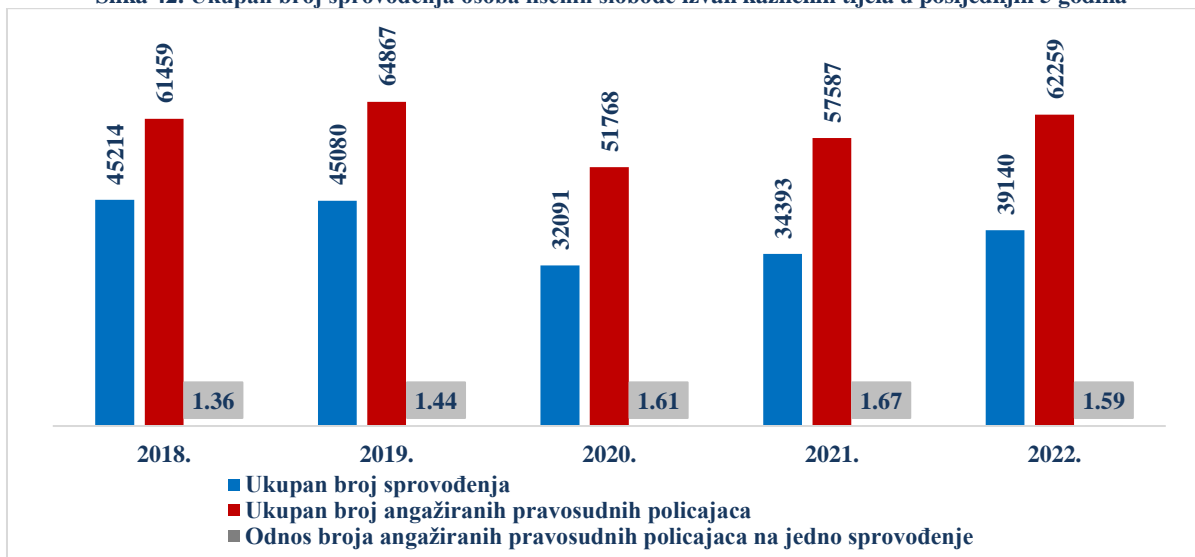
U 2022. godini evidentirano je ukupno 236 slučajeva tjelesnih sukoba osoba lišenih slobode, što je za 19 slučajeva više u odnosu na evidentirani broj tjelesnih sukoba u 2021. godini, ali u odnosu na broj zatvorenika tijekom godine broj tjelesnih sukoba je manji u odnosu na prethodnu godinu. Tjelesni sukobi su značajan pokazatelj sigurnosti u kaznenim tijelima. S obzirom na povećanje ukupnog broja osoba lišenih slobode koji su prošli kroz kaznena tijela, navedeno povećanje prati dinamiku pojavnosti tjelesnih sukoba prikazanih u skladu s dosadašnjim pokazateljima.

Slika 41. Tjelesni sukobi između osoba lišenih slobode u posljednjih 5 godina

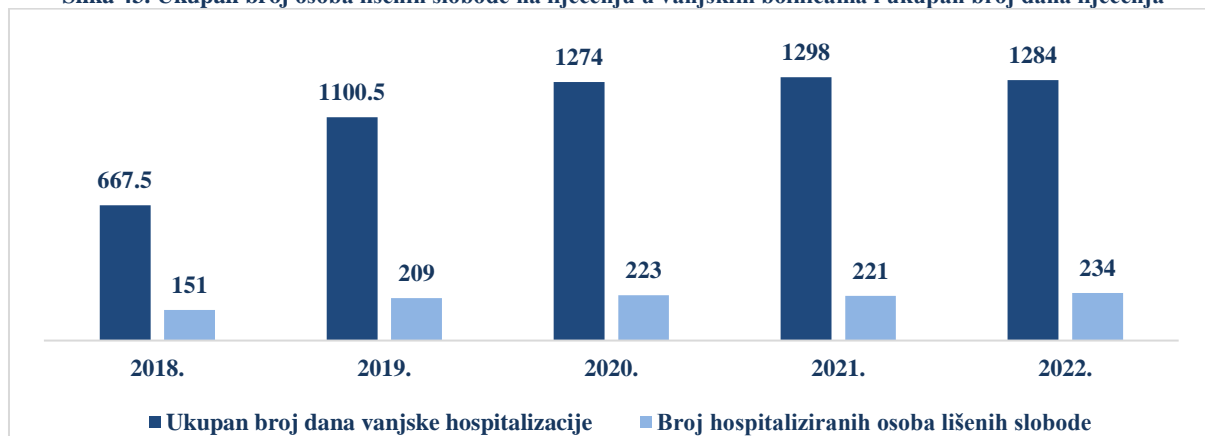
Ukupan broj obavljenih sprovođenja osoba lišenih slobode u 2022. godini po različitim osnovama veći je za 12,13 % u odnosu na 2021. godinu. Ovaj broj iznimno je visok, posebice ukoliko poslove sprovođenja osoba lišenih slobode promatramo kao jedan od sigurnosno najzahtjevnijih i najrizičnijih poslova osiguranja, gdje je mogućnost pojavnosti mnogih oblika incidentnih događaja jednako visoka. Ovdje je u 2022. godini unatoč tome što je zabilježen porast ukupnog broja angažiranih službenika pravosudne policije na sprovođenjima za 7,50 % u odnosu na prethodne godine, vidljiv je pad broja angažiranih službenika pravosudne policije na jedno sprovođenje (1,59). Odnos od 1,59 službenika pravosudne policije na jedno sprovođenje nije dostatan za jamčenje željene razine sigurnosti tijekom obavljanja ovog posla. Povećanje ukupnog broja osoba lišenih slobode u kaznenim tijelima u 2022. godini za 6,90 %, uzrokovao je povećanje broja sprovođenja, ali i pad broja službenika angažiranih po jednom sprovođenju. Jedan od razloga tome možemo tražiti u činjenici da prijam u pravosudnu policiju nije u potpunosti pratio dinamiku rasta broja osoba lišenih slobode u zatvorskom sustavu.

Slika 42. Ukupan broj sprovođenja osoba lišenih slobode izvan kaznenih tijela u posljednjih 5 godina

Osiguranje i nadzor zatvorenika na liječenju u vanjskim bolnicama, zahtjevan je i složen posao, iz razloga što uključuje 24-satni angažman službenika pravosudne policije koji poslove osiguranja obavljaju u iznimno zahtjevnim uvjetima koji, u pravilu odgovaraju sigurnosnim standardima zatvorenih uvjeta izdržavanja kazne zatvora. Iako se bilježi porast broja svih kategorija zatvorenika u kaznenim tijelima, broj dana vanjske hospitalizacije osoba lišenih slobode je u blagom padu.

Slika 43. Ukupan broj osoba lišenih slobode na liječenju u vanjskim bolnicama i ukupan broj dana liječenja

Radi održavanja potrebne razine sigurnosti i onemogućavanja dolaženja u posjed i korištenja nedopuštenih stvari i tvari u kaznenim tijelima svakodnevno se obavljaju temeljite pretrage osoba, pretrage prostorija i prostora gdje zatvorenici borave ili se kreću te veliki broj djelomičnih pretraga zatvorenika. Ove pretrage obavljaju se i kod ulaza posjetitelja u kazneno tijelo, također se obavljaju i pretrage vozila koja ulaze i/ili izlaze iz kaznenog tijela i druge pretrage. Svakodnevno obavljanje pretraga od iznimne je važnosti za prevenciju nedopuštenih ponašanja, čime se neposredno utječe i na stanje sigurnosti. U 2022. godini zabilježen je najveći broj obavljenih pretraga, kako temeljitih pretraga osoba lišenih slobode tako i pretraga prostorija, u posljednjih pet godina, što uvelike pridonosi sigurnosti s obzirom na prekapacitiranost kaznenih tijela tijekom 2022. godine.

Slika 44. Broj obavljenih temeljitih pretraga prostorija i osoba lišenih slobode u posljednjih 5 godina

U slijedećoj tablici su prikazani podaci o pronađenim nedopuštenim stvarima i tvarima kod pokušaja unosa u kazneno tijelo i u kaznenim tijelima. Iz prikazanih podataka je vidljiv pad broja pronađenih mobitela za 19 uređaja, dok je zabilježen veliki porast vrste i količine droga i ostalih psihotropnih tvari. Naime, kontinuiran rast broja osoba lišenih slobode, što je nužno povezano sa značajno većom dinamikom ostvarivanja kontakata kaznenog tijela s vanjskim svijetom, posebice kroz ostvarivanje posjeta članova obitelji i drugih osoba osobama lišenih slobode (osobito u post-korona razdoblju) kao i značajno veća fluktuacija paketa i pošte, rezultirao je pojačanom aktivnošću pravosudne policije na području obavljanja pretraga i time porastom broja pronađenih nedopuštenih stvari i tvari. Značajnije veće količine pronađenih nedopuštenih tvari možemo dobrim dijelom pripisati i uvođenjem u rad službenog psa za detekciju opojnih droga i osobito dobroj suradnji s drugim službama i državnim tijelima koje

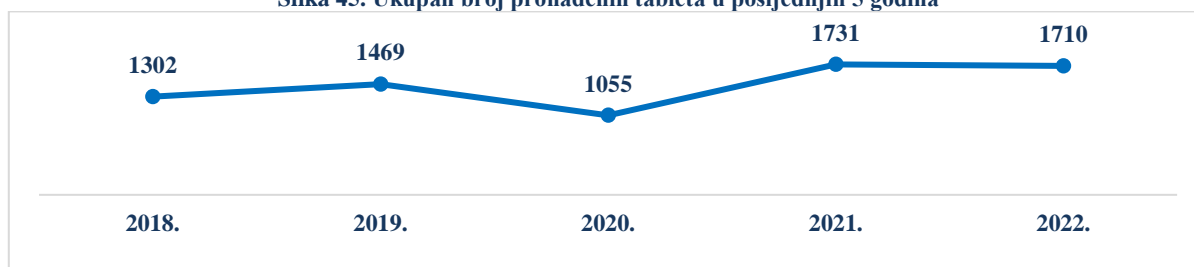
pružaju potporu zatvorskom sustavu u preventivnom i represivnom djelovanju na ovome području.

Tablica 20. Pronađene nedopuštene stvari i tvari u posljednjih 5 godina

VRSTA STVARI I TVARI	godina					
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	
mobitel	32	29	38	56	37	
pila	1	2	0	0	0	
nož i sl.	1	5	2	0	3	
vrsta i količina droge u gramima	heroin	0,00	1,60	0,00	1,60	7,20
	kokain	1,80	2,60	0,00	6,60	66,27
	kanabis	50,79	44,44	50,38	51,61	45,92
	ecstasy (kom.)	2	1	0	163	0
	ostalo	32,90	11,10	44,96	20,93	52,10

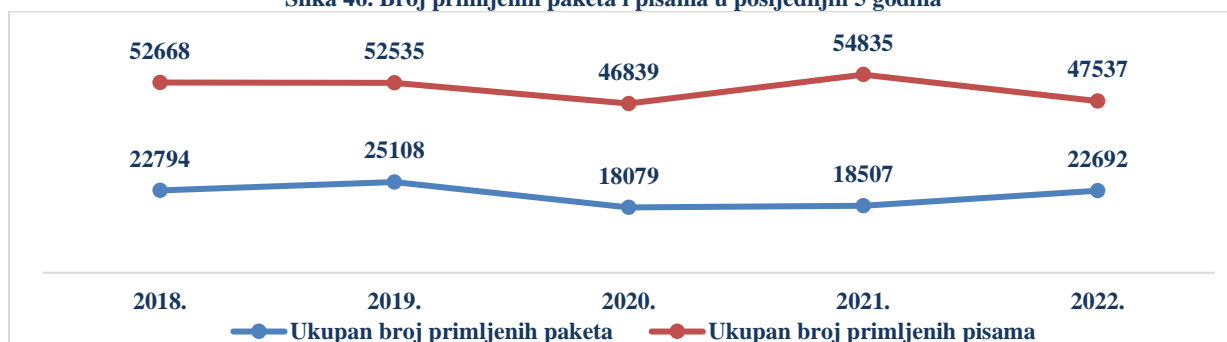
Broj pronađenih tableta kod osoba lišenih slobode, uglavnom je, u neposrednoj vezi sa zlouporabom ordinirane medicinske terapije od strane zatvorskog liječnika. Provođenjem odgovarajućih mjera nastoji se suzbiti ovakav vid ponašanja osoba lišenih slobode.

Slika 45. Ukupan broj pronađenih tableta u posljednjih 5 godina

Opseg poslova vezano uz pakete koje su primile osobe lišene slobode u 2022. godini, u odnosu na 2021. godinu, povećan je za 4.185 primljenih paketa. Zabilježen rast ukupnog broja paketa u skladu je s povećanjem ukupnog broja osoba lišenih slobode u kaznenim tijelima, dok je broj primljenih pisama u padu za 15,35 %, što je direktna posljedica završetka pandemije *Koronavirusa*. Ulazak posjetitelja, kao i prijem paketa i pošiljaka, predstavlja određeni sigurnosni rizik u pogledu mogućnosti unosa nedopuštenih stvari i tvari u kazneno tijelo.

Slika 46. Broj primljenih paketa i pisama u posljednjih 5 godina

Ukupan broj obavljenih telefonskih razgovora osoba lišenih slobode u 2022. godini, u odnosu na 2021. godinu, manji je za 11 % što je suprotno očekivanjima s obzirom da je broj osoba lišenih slobode koji su prošli kroz kaznena tijela u 2022. godini veći za 885 osoba (6,9 %).

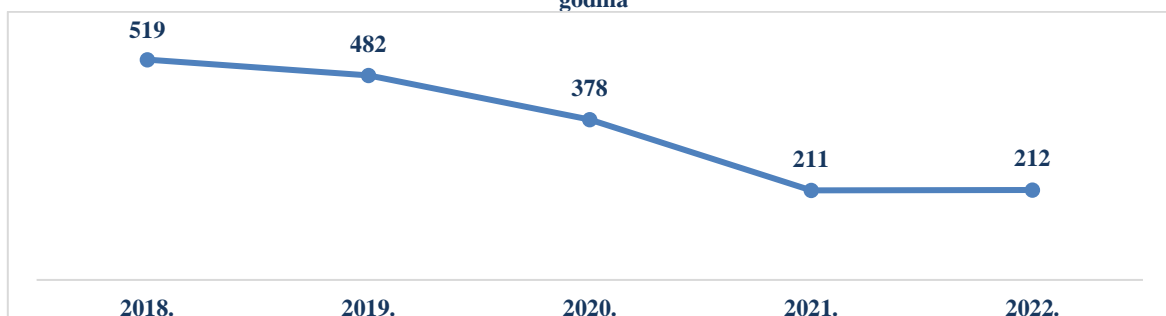
Slika 47. Broj telefonskih razgovora osoba lišenih slobode u posljednjih 5 godina

2.8. Stegovni prijestupi

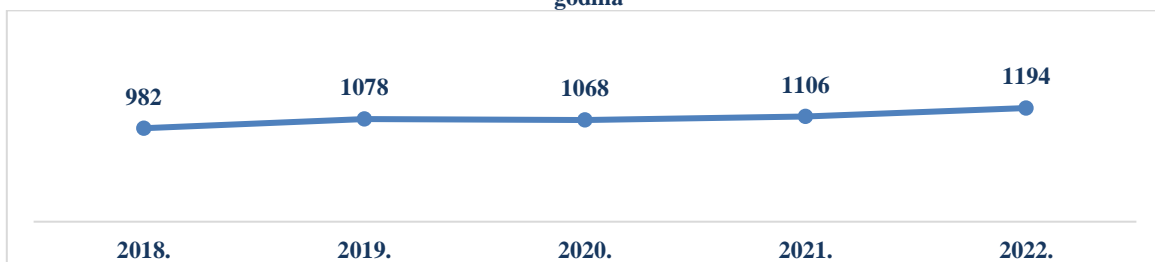
Tijekom 2022. godine pokrenuto je 212 postupaka za lakše stegovne prijestupe osoba lišenih slobode, tek jedan više u odnosu na prethodnu 2021. godinu.

Slika 48. Broj pokrenutih stegovnih postupaka za lakše stegovne prijestupe osoba lišenih slobode u posljednjih 5 godina

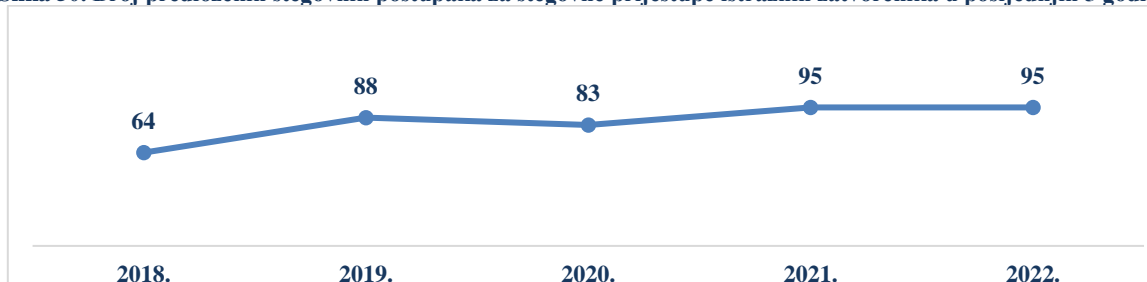
Također, tijekom 2022. godine pokrenuto je i 1.194 stegovnih postupaka zbog težih stegovnih prijestupa osoba lišenih slobode, što je u odnosu na prethodnu godinu za 88 postupaka više te je to najveći broj pokrenutih postupaka za teže stegovne prijestupe osoba lišenih slobode u posljednjih pet godina. Ukupan broj pokrenutih postupaka za stegovne prijestupe u 2022. godini iznosi 1.406 što znači da je u prosjeku protiv svake devete osobe lišene slobode evidentirane u kaznenim tijelima pokrenut lakši ili teži stegovni postupak.

Slika 49. Broj pokrenutih stegovnih postupaka za teže stegovne prijestupe osoba lišenih slobode u posljednjih 5 godina

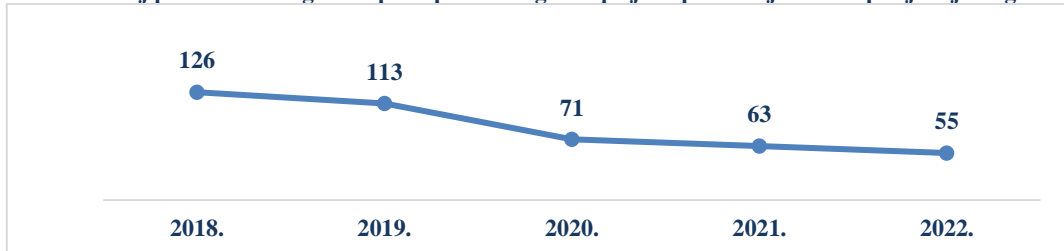
Ukupan broj predloženih stegovnih postupaka za stegovne prijestupe istražnih zatvorenika u 2022. godini iznosi 95, kao i u 2021. godini. Iako je zabilježen rast ukupnog broja osoba lišenih slobode u kaznenim tijelima, te se najveći postotak odnosi na istražne zatvorenike, broj stegovnih postupaka stagnira.

Slika 50. Broj predloženih stegovnih postupaka za stegovne prijestupe istražnih zatvorenika u posljednjih 5 godina

Broj pokrenutih stegovnih postupaka za stegovne prijestupe maloljetnika tijekom 2022. godine smanjen je za 8 pokrenutih postupaka u odnosu na 2021. godinu.

Slika 51. Broj pokrenutih stegovnih postupaka za stegovne prijestupe maloljetnika u posljednjih 5 godina

2.9. Zaključak - ocjena stanja sigurnosti

Razmatrajući prikazane podatke koji proizlaze iz praćenja objektivnih pokazatelja stanja sigurnosti i rada kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda iz djelokruga Odjela osiguranja, te njihovom usporedbom s proteklim razdobljima i kretanjem ukupnog broja populacije osoba lišenih slobode u kaznenim tijelima u 2022. godini, stanje sigurnosti možemo ocijeniti dobrim.

Prikazane i evidentirane vrijednosti rezultata praćenih pokazatelja stanja sigurnosti i rada kaznenih tijela u 2022. godini uglavnom prate razinu višegodišnjih prosjeka, a što proizlazi iz usporedbe promatranih pokazatelja u svim prethodnim godinama neovisno o znatnom rastu broja osoba lišenih slobode koji su prošli kroz kaznena tijela u 2022. godini (6,90 %). U prilog navedenom ukazuju i vrijednosti vezane uz pad ukupnog broja primijenjenih sredstava prisile, samoozljeđivanja osoba lišenih slobode, ukupnog broja evidentiranih slučajeva odbijanja zatvorske hrane te samoubojstava i smrti.

Nadalje, u 2022. godini kod određenih pokazatelja stanja sigurnosti i rada kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda evidentiran je porast određenih vrijednosti kao što je ukupan broj testiranih osoba lišenih slobode na alkohol, i lijekove, broja obavljenih sprovođenja, pretraga i broja realiziranih posjeta osobama lišenim slobode, što jednim dijelom možemo pripisati porastu ukupnog broja osoba lišenih slobode u kaznenim tijelima u 2022. godini, ali i dijelom završetku pandemije izazvane koronavirusom. Naravno, neizostavan dio ovog sagledavanja su i svi ostali incidentni događaji te poduzete adekvatne radnje u cilju njihovog rješavanja i otklanjanja. Osim poduzetih korektivnih mjera i akcija, sagledavaju se i procesi usmjereni na proaktivno djelovanje u otklanjanju mogućnosti nastanka ovakvih događaja, a koji u konačnici, dovode do boljeg upravljanja sigurnosnim rizicima.

Uz daljnje ciljano, operativno i učinkovito djelovanje te daljnji razvoj, nadogradnju i primjenu svih odgovarajućih elemenata zaštite kako osoba lišenih slobode tako i službenika pravosudne policije, potrebno je kontinuirano ulaganje u materijalno-tehnička sredstva, stručno osposobljavanje službenika pravosudne policije svih razina, kvalitetan pristup upravljanju razvojem ljudskih potencijala kako bi se ubrzao postupak prijema pravosudnih policajaca u službu i izgradnju dodatnih receptivnih kapaciteta zatvorskog sustava što će u ukupnosti utjecati na poboljšanje stanja sigurnosti unutar kaznenih tijela.

2.10. Aktivnosti unapređenja stanja sigurnosti

U veljači 2022. godine donesen je i stupio je na snagu Pravilnik o poslovima osiguranja u zatvorskom sustavu („Narodne novine, broj 16/22.) kojim je propisan način obavljanja poslova osiguranja u zatvorskom sustavu, način primjene sredstava prisile, odore službenika pravosudne policije, vrste naoružanja i oprema službenika pravosudne policije te vrste i izgled službenih vozila. Isto tako u veljači 2022. godine stupio na snagu Pravilnik o službenoj iskaznici i znački ovlaštene službene osobe upravne organizacije za zatvorski sustav ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa („Narodne novine“, broj 16/22.).

Nakon potpisivanja ugovora o nabavi u 2021. godini, tijekom 2022. godine je sukcesivno isporučeno 12 specijalnih vozila za prijevoz osoba lišenih slobode-karavan i 10 specijalnih vozila za prijevoz osoba lišenih slobode-kombi na korištenje u kaznena tijela.

Sektor osiguranja je u 2022. godini, sukladno dodijeljenim financijskim sredstvima, realizirao nabavu pojedinih dijelova odore za službenike pravosudne policije:

- hlače ljetne – 1.310 komada
- ručni metal detektori –13 komada
- kape šilt – 1.549 komada
- majice – 6.161 komada
- cipele ljetne – 1.460 pari
- čarape – 6.022 komada
- košulja, hlače, jakna – 40 komada.

Od nabave pomoćne opreme i tehničkih sredstava u 2021. godini Sektor osiguranja, sukladno dodijeljenim financijskim sredstvima, realizirao je nabavu:

- metal detektorska vrata – 6 komada
- TETRA stanice – 22 komada
- komplet za nošenje oružja – 100 komada
- streljivo – 15.300 komada
- lisice za noge – 50 komada
- lisice za ruke – 50 komada
- pojas za sprovođenje – 25 komada
- raspršivač s DNT – 100 komada
- patrone za el. paralizatore – 27 komada.

Tijekom 2022. godine u službu je uveden prvi službeni pas pravosudne policije za detekciju droga.

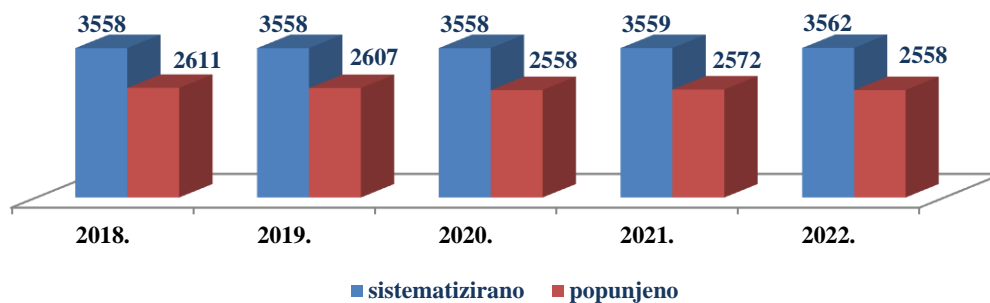
U školskoj godini 2022./2023. upisan 21 učenik u Srednju policijsku školu „Josip Jović“ za zanimanje policajac/policajka za potrebe Ministarstva pravosuđa i uprave.

3. ZAPOSLENICI KAZNIONICA, ZATVORA, ODGOJNIH ZAVODA I CENTARA UPRAVE ZA ZATVORSKI SUSTAV I PROBACIJU

3.1. Popunjenost sistematiziranih radnih mjesta

Na dan 31. prosinca 2022. godine u kaznionicama, zatvorima, odgojnim zavodima i centrima ukupno je 3.562 sistematiziranih radnih mjesta, a popunjeno 2.558, što je popunjenost od 71,81 %.

Slika 52. Ukupan broj izvršitelja sistematiziranih i popunjenih radnih mjesta na dan 31. 12. 2022. godine u razdoblju od 2018. do 2022. godine

Tablica 21. Ukupan broj izvršitelja sistematiziranih i popunjenih radnih smjesta Uprave za zatvorski sustav prema ustrojstvenim jedinicama kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara, na dan 31.12.2022. godine

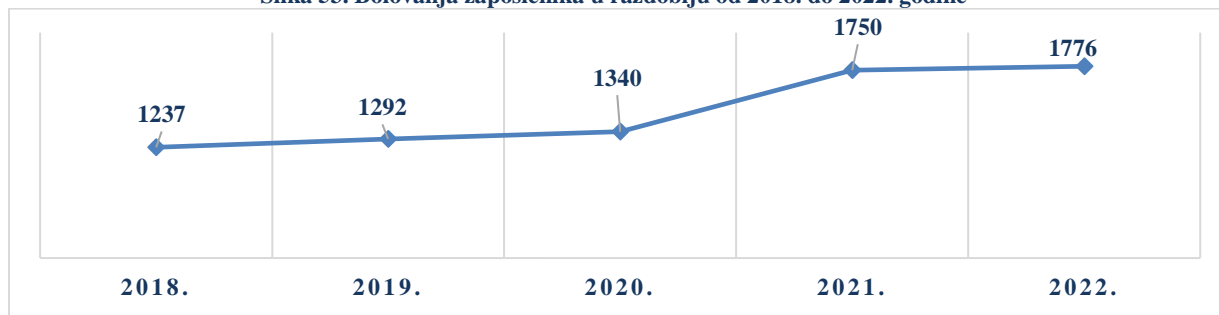
UPRAVA ZA ZATVORSKI SUSTAV	sistematizirano	popunjeno		ukupno popunjeno
		M	Ž	
Izvan ustrojstvene jedinice (upravitelji, pomoćnici upravitelja)	67	39	15	54
Upravni poslovi	186	38	85	123
Osiguranje	2015	1396	164	1560
Tretman (+ CZD u Zg)	353	52	187	239
Rad i strukovna izobrazba zatvorenika/maloljetnika	388	179	49	228
Financijsko-knjigovodstveni poslovi	355	76	167	243
Zdravstvena zaštita zatvorenika	183	29	76	105
Centar za izobrazbu	15	1	5	6
UKUPNO	3562	1810	748	2558

U svim odjelima kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara postoje upražnjena sistematizirana radna mjesta što zaposlenicima otežava obavljanje poslova izvršavanja kazne zatvora.

3.2. Privremena nesposobnost za rad zaposlenika

Tijekom 2022. godine zbog bolovanja s posla je izostalo 1.776 zaposlenika (državnih službenika i namještenika), odnosno 26 zaposlenika više nego u odnosu na 2021. godinu što je porast od 1,47 %.

Slika 53. Bolovanja zaposlenika u razdoblju od 2018. do 2022. godine

Od ukupnog broja zaposlenika na bolovanju bilo je 1.207 muškaraca i 569 žena. Prosjek trajanja bolovanja (u mjesecima) zaposlenika - muškaraca iznosi 1.186 dok prosjek zaposlenica iznosi 1,405.

3.3. Izobrazba službenika

Svi državni službenici, pa tako i državni službenici Uprave za zatvorski sustav i probaciju, dužni su kontinuirano usavršavati svoje stručne sposobnosti i vještine, usvajanjem novih znanja i vještina te ih trajno unaprjeđivati, kako bi mogli kvalitetnije obavljati radne zadaće i biti učinkovitiji, u skladu sa zahtjevima posla, čime se ujedno postiže veće zadovoljstvo u obavljanju poslova te u konačnici veća učinkovitost zatvorskog i probacijskog sustava.

Stručna izobrazba službenika provodi se u Centru za izobrazbu, ali i drugim učilištima, kao primjerice u Državnoj školi za javnu upravu, Ministarstvu unutarnjih poslova i dr. Službenici se educiraju i kroz različite seminare, konferencije, radionice i druge oblike izobrazbe vezane uz radna mjesta i struku. Zbog specifičnosti rada sa zatvorenicima, maloljetnicima i osuđenima, u Centru za izobrazbu provode se posebni programi izobrazbe državnih službenika raznovrsnih struka koji su prijeko potrebni zatvorskom sustavu.

Tijekom 2022. godine održana su tri temeljna tečaja 39., 40. i 41., te je većim dijelom i započeo 42. temeljni tečaj za službenike Odjela osiguranja u kaznionicama i zatvorima Uprave za zatvorski sustav i probaciju.

U organizaciji Centra za izobrazbu, odnosno u suradnji s Centrom, tijekom 2022. godine, provedeni su i drugi programi izobrazbe njih 33, od kojih je 20 provedeno *online*. Ukupno je 1.439 zatvorskih službenika pohađalo tečajeve i druge programe izobrazbe. U cilju provođenja različitih programa ostvareno je 2.286 noćenja u Centru za izobrazbu.

Nezaobilazna komponenta implementacije jedinstvenog sustava za zatvorsku administraciju (ZPIS) je priprema i obuka službenika za rad kroz provođenje odgovarajućih izobrazbi za usvajanje potrebnih znanja. U tom smislu, prema sustavnom planu i programu potpune implementacije IT sustava, u kaznenim tijelima i Centru za izobrazbu tijekom 2022. godine kontinuirano su se organizirale i provodile informatičke radionice usmjerene na edukaciju korisnika iz svih organizacijskih jedinica.

3.4. Suradnja s pravobraniteljskim uredima

Centar za izobrazbu je 21. siječnja 2022. godine Uredu pravobraniteljice za ravnopravnost spolova dostavio prijedlog za suradnju u izobrazbi službenika zatvorskog sustava. Odgovorom od 10. veljače 2022. godine pravni savjetnik Pravobraniteljice, g. Nebojša Paunović potvrdio je interes za suradnjom, s prijedlogom da Institucija pravobraniteljice u 2022. godini nastavi s edukacijama na temu „Ravnopravnost spolova te ovlasti i nadležnosti Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova“. Temeljem navedenoga, slijedom iskazanog obostranog interesa za

proširenje već postojeće uspješne suradnje Centra za izobrazbu sa svim uredima pravobranitelja, Centar za izobrazbu je predložio dopunu odobrenog Godišnjeg plana i programa rada Centra za izobrazbu za 2022. godinu, s prijedlogom online predavanja iz djelokruga rada ureda pravobranitelja, u cilju podizanja razine profesionalnih kompetencija u okviru zaštite ljudskih prava kod službenika/ca zatvorskog sustava i probacije koji neposredno rade sa zatvorenicima/ama, maloljetnicima/ama i osuđenicima/ama.

U okviru predložene teme Ureda Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova obrađivale su se definicije svih oblika spolne diskriminacije, zakonodavni okvir, zaštita žrtava i kažnjavanje počinitelja, spolni i seksualni stereotipi u medijima, spolno uznemiravanje na radnom mjestu i praksa Pravobraniteljice. Online predavanje je održano 10. studenoga 2022. godine. Predavanje je održao pravni savjetnik pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, g. Nebojša Paunović. Izobrazba je bila namijenjena svim službenicima/ama Uprave za zatvorski sustav i probaciju. Predavanju je prisustvovalo 22 službenika/ce, zainteresiranih za odabranu temu.

S obzirom na uspješnu dosadašnju suradnju te pozitivne povratne informacije i evaluacije zadovoljstva polaznika/ca online predavanja u 2022. godini, uz iskazan interes i po prethodnom dogovoru s predstavnicima ureda pravobranitelja u Godišnji plan i program rada Centra za izobrazbu za 2023. godinu, uvrštene su izobrazbe ureda pravobranitelja, putem interneta, koje su namijenjene svim službenicima/ama naše Uprave. Uz prijedlog održavanja online predavanja, uredima pravobranitelja (pa tako i Uredu pravobraniteljice za ravnopravnost spolova) je dana mogućnost za predlaganje i drugih tema i prijedloga za edukacije.

3.5. Psihološka potpora zaposlenicima zatvorskog sustava i probacije

Službenici i namještenici zatvorskog sustava i probacije tijekom obavljanja posla mogu biti izloženi visoko stresnim i potencijalno traumatskim događajima. Psihološku potporu službenicima i namještenicima pruža Odjel za psihološku potporu službenicima zatvorskog sustava i probacije. Odjel rukovodi i koordinira radom Tima za psihološke krizne intervencije kojeg čine psiholozi i drugi službenici pomagačkih zanimanja Uprave za zatvorski sustav i probaciju. Tim se aktivira u slučaju potrebe za istovremenim pružanjem psihološke potpore većem broju službenika ili namještenika.

Tijekom 2022. godine psihološka potpora je provedena u obliku provedbe psiholoških kriznih intervencija, psihologijskog savjetovanja, te provedbe preventivnih aktivnosti kroz informiranje i edukaciju. Tijekom 2022. godine ukupno 28 službenika dobilo je psihološku pomoć, a kao najčešći razlozi traženja psihološke potpore su napad na službenike pravosudne policije, suicid ili pokušaj suicida zatvorenika i smrt zatvorenika u kaznenom tijelu. Službenicima i namještenicima Uprave za zatvorski sustav i probaciju dostavljen je edukativni materijal „Psihički stres i alkohol“, te je u suradnji s Centrom za izobrazbu kreiran program (jednodnevna radionica) „Prevenција alkohola“ s ciljem jačanja preventivnih mehanizama zloporabe alkohola na radnom mjestu. Provedena je i aktivnost pružanja psihološke potpore - psihičkog rasterećenja službenicima Probacijskog ureda Osijek zbog pojave negativnog medijskog publiciteta prema poslovnim procesima u tom probacijskom uredu. Odjel je bio aktivno uključen u izradu i provedbu Programa izobrazbe polaznika Temeljnog tečaja pravosudne policije, Programa za edukaciju novoprimljenih službenika i namještenika, te aktivno sudjeluje u Projektu jačanje suradnje između zatvorskog sustava i probacije.

Odjel je bio nositelj obilježavanja „Svjetskog dana borbe protiv raka“ i „Svjetskog dana mentalnog zdravlja“ te je tom prigodom izrađen i službenicima i namještenicima dostavljen letak „Psihički stres i rak“ s ciljem podizanja svijesti o potrebi prevencije i brige za vlastito

tjelesno i psihičko zdravlje službenika i namještenika, te letak „Psihološka pomoć zaposlenicima zatvorskog sustava i probacije“.

Odjel je pružio potporu i Upravi za organizaciju pravosuđa u izobrazbi vježbenika pravosudne policije u obavljanju poslova osiguranja pravosudnih tijela na temu jačanja psihičke otpornosti u radu pravosudne policije. U pogledu suradnje s vanjskim institucijama ističemo suradnju s Hrvatskim psihološkim društvom i Sekcijom za penološku psihologiju.

3.6. Suradnja sa sindikatima

U zatvorskom sustavu djeluje osam sindikata, s ukupno 2.084 članova i to :

- Sindikat pravosudne policije Hrvatske koji je najbrojniji s 37,86% službenika članova
- Sindikat državnih i lokalnih službenika i namještenika RH s 21,94 % službenika članova
- Sindikat policije RH sa 16,73 % službenika članova
- Nezavisni sindikat pravosudne policije s 3,43 % službenika članova
- Nezavisni sindikat djelatnika MUP-a s 3,31 % službenika članova
- Sindikat medicinskih sestara/tehničara s 0,65 % službenika članova
- Nacionalni sindikat policije s 0,08 %
- Hrvatski liječnički sindikat s 0,04 % službenika članova.

Sa svim navedenim sindikatima održava se stalna suradnja u odnosu na pitanja određena Kolektivnim ugovorom za državne službenike i namještenike te je obavljana komunikacija i korespondencija vezano uz donošenje nove Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva pravosuđa i uprave i Pravilnika o unutarnjem redu Ministarstva pravosuđa i uprave.

3.7. Žalbe Odboru za državnu službu

Odboru za državnu službu tijekom 2022. godine podneseno je ukupno 14 žalbi službenika kaznenih tijela na rješenja kojima je odlučeno o njihovim pravima i obvezama iz državne službe.

3.8. Prestanak državne službe

Tijekom 2022. godine, u ustrojstvenim jedinicama Uprave za zatvorski sustav i probaciju Ministarstva pravosuđa i uprave, državna služba prestala je za sto pedeset (150) službenika, od kojih je pedeset i osam (58) žena i devedeset i dva (92) muškaraca. Do prestanka državne službe došlo je iz sljedećih razloga:

- sporazumom - dvadeset i sedam (27) službenika
- odlukom Službeničkog suda - jedan (1) službenik
- otkazom - petnaest (15) službenika
- osudom za kazneno djelo - jedan (1) službenik
- smrću - četiri (4) službenika
- sporazumnim premještanjem u drugo državno tijelo - dvadeset i tri (23) službenika
- ostvarivanjem prava na mirovinu:
  - a. prema općem propisu - četrdeset i šest (46) službenika
  - b. prema posebnom propisu, temeljem rješenja ministra nadležnog za poslove pravosuđa i uprave - trideset i tri (33) službenika

4. IZVJEŠĆE O REZULTATIMA POSLOVANJA KAZNENIH TIJELA U RAZDOBLJU OD 1. SIJEČNJA DO 31. PROSINCA 2022. GODINE (KONSOLIDIRANO FINANCIJSKO IZVJEŠĆE)

4.1. Temeljno financijsko izvješće

Zbrojni rezultati poslovanja prema Izvještaju o prihodima i rashodima za razdoblje siječanj - prosinac 2022. godine iskazuju sljedeće osnovne karakteristike ostvarenja, i to:

4.1.1. Struktura poslovanja

PRIHODI IZ NADLEŽNOG PRORAČUNA ZA FINANCIRANJE REDOVNE DJELATNOSTI (671)	606.697.289 kn
PRIHODI OD PRODAJE PROIZVODA I ROBA, TE PRUŽENIH USLUGA (661)	37.158.467 kn
OSTALI PRIHODI I PRIMICI	9.430.204 kn
A PRIHODI I PRIMICI UKUPNO (X678)	653.285.960 kn
B RASHODI I IZDACI UKUPNO (Y345)	651.421.025 kn
VIŠAK PRIHODA I PRIMITAKA (X005)	1.864.935 kn
MANJAK PP PRENESENI iz 2021.g.(9222-9221)	5.222.044 kn
C RAZLIKA PRIHODA I PRIMITAKA (Y005)	
VIŠAK PP ZA POKRIĆE U 2023.G. (4.163.193 kn)	
MANJAK PP ZA POKRIĆE U 2023.G. (7.520.302 kn)	3.357.109 kn

4.1.2. Struktura prihoda i primitaka

Ad A/ Struktura ukupnih prihoda i primitaka (X678) je sljedeća:

STRUKTURA PRIHODA I PRIMITAKA			
šifra	VRSTA PRIHODA	iznos u kn	učešće
671	A) Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti proračunskih korisnika	606.697.289	92,87%
661	B) Prihodi od prodaje proizvoda i robe, te pruženih usluga (1+2+3)	37.158.467	5,69%
	1. PRIHODI PO RADIONICAMA:	31.689.155	
	Poljoprivredna radionica	16.011.591	
	Radionica ugostiteljstva	6.102.013	
	Kamenolom	2.737.972	
	Metalska radionica	2.652.637	
	Radionica autoservisa i tehničkog pregleda	1.567.657	
	Drvoprerađivačka radionica	1.547.187	
	Radionica održavanja	473.673	
	Radno-terapijska radionica	406.233	
	Krojačka radionica	154.685	
	Grafička radionica	35.507	

	2. PRIHODI OD UGOVORA S DRUGIM POSLODAVCEMA (usluga rada zatvorenika)	1.736.918	
	3. OSTALO (prihod od najma prostora, restoran za službenike)	3.732.394	
	C) Ostali prihodi i primici (1+2+3+4)	9.430.204	1,44%
61	1. Naknade za priređivanje igara na sreću	3.014.235	
63	2. Pomoći od subjekata unutar općeg proračuna (APPRRR - poticaji za poljoprivrednu proizvodnju, provođenje projekta za hrvatsku pismenost)	3.491.085	
65	3. Prihodi po posebnim propisima (sprovođenje i preprate zatvorenika, prihodi po osnovu štete od osiguranja)	1.094.405	
64+68 +663 +7	4. Ostali prihodi (prihodi od rabata prodavaonice, naplate štete od zatvorenika, sufinanciranje troškova, te prihod od imovine) pristojbe i naknade po posebnim propisima i donacije	1.830.479	
X678	PRIHODI I PRIMICI UKUPNO (A+B+C)	653.285.960	100,00 %

1) Iz strukture ukupnih prihoda i primitaka, vidljivo je dominantno učešće prihoda iz državnog proračuna 606.697.289 kn (671).

2) Prihodi od vlastite djelatnosti, nastaju kao prihodi od prodaje proizvoda i robe, te pruženih usluga. Navedeni prihodi iznose 37.158.467 kn (661), a ostvareni su prvenstveno radom zatvorenika u radionicama kaznenih tijela.

3) Ostali prihodi i primici odnose se na poticaje za poljoprivrednu proizvodnju od Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR), provođenje projekta za hrvatsku pismenost, pomoć za energetska obnova objekata, naknade za priređivanje igara na sreću, naplate šteta od osiguranja, naplate troškova i šteta od osoba lišenih slobode, prihodi od rabata prodavaonice, te prihodi od donacija i imovine.

4.1.3. Struktura rashoda poslovanja

Ad B/ Struktura ukupnih rashoda je sljedeća:

• Rashodi za zaposlene (31)	460.017.842 kn	70,62%
• Materijalni rashodi i zalihe (32)	168.412.546 kn	25,85%
• Financijski rashodi (34)	490.669 kn	0,08%
• Tekuće pomoći i ostali rashodi (369+38)	2.999.984 kn	0,46%
• Povećanje zaliha proizvodnje (Z003)	-1.446.513 kn	-0,22%
• Rashodi za nabavu nefinancijske imovine (4)	20.946.497 kn	3,22%
Ukupno rashodi i izdaci (Y345)	651.421.025 kn	

1) Iz strukture rashoda dominantno je učešće rashoda za zaposlene, odnosno plaće, doprinosi, ostali rashodi za zaposlene.

2) Materijalne rashode čine rashodi za materijal i energiju, rashodi za usluge te ostali nespomenuti rashodi.

3) Preostalo su financijski rashodi koji se najvećim dijelom odnose na bankarske usluge i usluge platnog prometa.

4) Ostale rashode čine lutrijska sredstva namijenjena za projekte organizacija civilnog društva (udruga) usmjerene pružanju potpore provođenju programa postupanja/izvršavanja kazne zatvora.

5) Rashodi za nabavu nefinancijske imovine većim dijelom obuhvaćaju investicije u kaznenim tijelima, a manjim dijelom nabavu postrojenja i opreme.

Na dan 31. prosinac 2022. godine ukupne dospjele obveze za rashode poslovanja (23) iznose 9.308 kn, a sve se odnose na materijalne rashode (232).

Tablica 22. Rezultati poslovanja po godišnjem obračunu (u kunama) u razdoblju od 2018. do 2022. godine

REZULTATI POSLOVANJA ISKAZANI PO GODIŠNJEM OBRAČUNU (kn)	2018.g.	2019.g.	2020.g.	2021.g.	2022.g.
Prihodi iz DP za zaposlene (plaće i prijevoz)	394.970.208	412.745.886	429.026.685	450.904.270	478.714.428
Prihodi iz DP za tekuće rashode	72.641.628	72.800.519	83.318.306	84.906.280	127.982.861
Prihodi iz DP UKUPNO	467.611.836	485.546.405	512.344.991	535.810.550	606.697.289
Prihodi iz vlastite djelatnosti	32.675.285	33.854.581	30.061.599	30.146.079	37.158.467
Ostali prihodi	11.231.317	11.851.402	6.695.435	17.106.114	9.430.204
UKUPNO PRIHODI	511.518.438	531.252.388	549.102.025	583.062.743	653.285.960
UKUPNO RASHODI	506.391.869	535.812.167	541.695.709	588.256.283	651.421.025
Višak ili manjak prihoda	5.126.569	-4.559.779	7.406.316	-5.193.540	1.864.935
Višak ili manjak prihoda preneseni iz prethodne god.	-7.914.858	-2.855.183	-7.408.780	-9.656	-5.222.044
Višak ili manjak prihoda za pokriće u sljedećoj godini	-2.788.289	-7.414.962	-2.464	5.203.196	-3.357.109

Rezultat poslovanja za 2022. godinu, dobiva se iz razlike ukupnih prihoda (**653.285.960 kn**) i ukupnih rashoda (**651.421.025 kn**), te ukazuju na višak prihoda od 1.864.935 kn.

S obzirom na preneseni manjak prihoda iz 2021. godine, **manjak prihoda** za pokriće u 2023. godini, iznosi **3.357.109 kn**.

4.2. Izvješće o utrošenim sredstvima u kaznenim tijelima

Za izvršavanje kaznenopravnih sankcija i mjera, u promatranom razdoblju, utrošeno je:

Tablica 23. Ukupni rashodi za 2022. godinu

Vrsta rashoda	Ukupni rashodi (u kunama)	Učešće u ukupnim rashodima (u postocima)
Plaće	347.730.052	53,38%
Ostali rashodi za zaposlene	18.254.244	2,80%
Doprinosi na plaće	94.033.546	14,44%
Naknade troškova zaposlenima	19.378.363	2,97%
Rashodi za materijal i energiju	106.903.309	16,41%
Rashodi za usluge	31.480.141	4,83%
Naknade troškova osobama izvan radnog odnosa	209	0,00%
Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	10.650.524	1,63%
Ostali financijski rashodi	490.669	0,08%
Tekuće donacije	2.999.985	0,46%
Povećanje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda	-1.446.513	-0,22%

Ukupni rashodi poslovanja	630.474.528	96,78%
Nematerijalna imovina	4.000	0,00%
Građevinski objekti	166.856	0,03%
Postrojenja i oprema	4.914.149	0,75%
Prijevozna sredstva	1.569.105	0,24%
Knjige, umjetnička djela i ost. izložbene vrij.	26.738	0,00%
Višegodišnji nasadi i osnovno stado	24.419	0,00%
Nematerijalna proizvedena imovina	87.325	0,01%
Dodatna ulaganja na građevinskim objektima	14.090.968	2,16%
Dodatna ulaganja na postrojenjima i opremi	62.936	0,01%
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	20.946.497	3,22%
RASHODI UKUPNO	651.421.025	100,00%

U odnosu na ukupne, prethodno navedene rashode, prosječni trošak po jednoj osobi lišenoj slobode **iznosi 410,62 kn** dnevno što je za 3,6 % manje u odnosu na razdoblje siječanj - prosinac 2021. godine.

Uzimajući u obzir samo direktne troškove osobe lišene slobode, prosječni dnevni trošak po jednoj osobi lišenoj slobode iznosi **61,71 kn**, što je za 17,2 % više u odnosu na razdoblje siječanj - prosinac 2021. godine.

Nastavno dajemo prikaz po kaznionicama, zatvorima i odgojnim zavodima.

Tablica 24. Ukupni i direktni trošak po osobi lišenoj slobodi za 2022. godinu

Rbr	KAZNENO TIJELO	UKUPNI TROŠAK		DIREKTNI TROŠAK		1 zaposleniku / xy osobi lišenoj slobodi
		dnevno po 1 osobi lišenoj slobodi u kunama	INDEX odnos na prosjek	dnevno po 1 osobi lišenoj slobodi u kunama	INDEX odnos na prosjek	
1.	Zatvorska bolnica u Zagrebu	756,90	184	86,54	140	1/0,91
2.	Kaznionica u Glini	312,08	76	56,63	92	1/1,95
3.	Kaznionica u Lepoglavi	477,18	116	68,10	110	1/1,37
4.	Kaznionica u Lipovici - Popovači	558,84	136	100,27	162	1/1,37
5.	Kaznionica u Požezi	649,22	158	77,59	126	1/1,13
6.	Odgojni zavod u Požezi	802,49	195	39,08	63	1/2,67
7.	Kaznionica u Turopolju	607,01	148	67,50	109	1/1,08
8.	Odgojni zavod Turopolje	1.513,23	369	131,52	213	1/0,14
9.	Kaznionica u Valturi	728,30	177	63,94	104	1/0,68
10.	Zatvor u Bjelovaru	285,85	70	45,49	74	1/2,20
11.	Zatvor u Dubrovniku	435,72	106	45,47	74	1/1,37
12.	Zatvor u Gospiću	458,98	112	63,01	102	1/1,31
13.	Zatvor u Karlovcu	399,00	97	35,59	58	1/1,75
14.	Zatvor u Osijeku	292,29	71	44,52	72	1/2,14
15.	Zatvor u Požezi	338,40	82	47,82	77	1/1,95
16.	Zatvor u Puli - Pola	346,64	84	53,26	86	1/1,85
17.	Zatvor u Rijeci	301,52	73	51,61	84	1/2,04

18.	Zatvor u Sisku	0,00	0	0,00	0	1/0
19.	Zatvor u Splitu	334,52	81	48,71	79	1/1,89
20.	Zatvor u Šibeniku	432,31	105	56,23	91	1/1,63
21.	Zatvor u Varaždinu	361,36	88	51,41	83	1/1,86
22.	Zatvor u Zadru	372,48	91	54,04	88	1/1,52
23.	Zatvor u Zagrebu	284,37	69	66,91	108	1/2,13
	PROSJEČNO	410,62	100	61,71	100	1/1,33

Napominje se da je iskazani prosječni dnevni trošak po zatvoreniku u Kaznionicama u Požegi i Turopolju smanjen za prosječne troškove prehrane koji se odnose na maloljetnike u Odgojnim zavodima u Požegi i Turopolju, odnosno za isti je iznos povećan prosječni dnevni trošak po maloljetniku/ci u Odgojnim zavodima u Požegi i Turopolju.

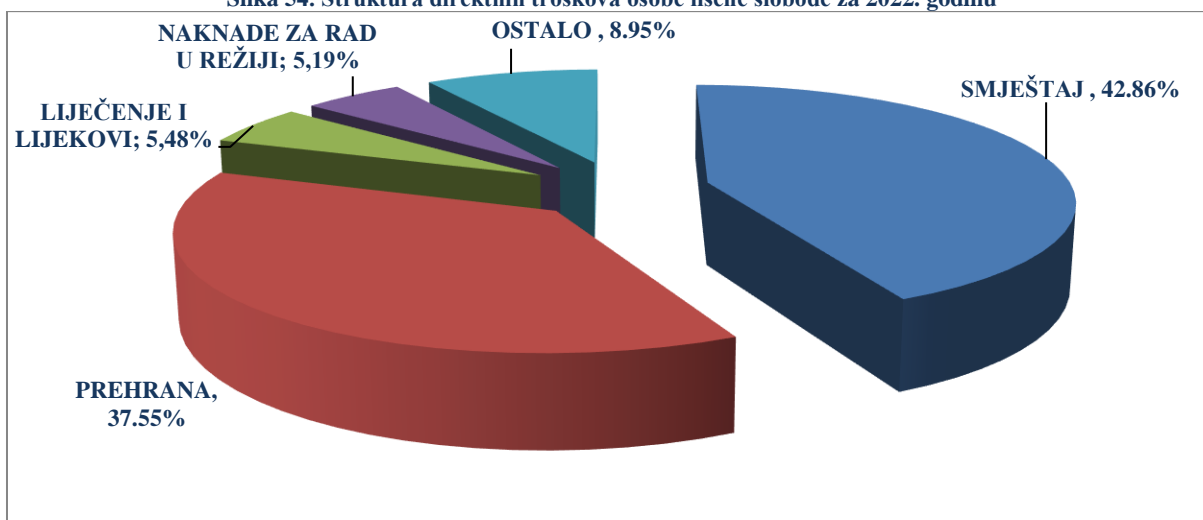
Korigirani su, također, i troškovi prehrane kod korisnika koji su bez naknade preuzeli prehrambene proizvode od drugih korisnika unutar zatvorskog sustava.

UKUPNI TROŠAK (u kunama)	2018.g.	2019.g.	2020.g.	2021.g.	2022.g.	2022./2021.	2022./2018.
		403,10	410,91	417,21	426,16	410,62	-3,6%

Struktura direktnih (dnevni) troškova zatvorenika je sljedeća:

smještaj (energenti)	42,86 %	odnosno	26,45 kn
prehrana	37,55%	odnosno	23,17 kn
liječenje i lijekovi	5,47%	odnosno	3,38 kn
naknade za rad u režiji	5,18%	odnosno	3,20 kn
ostalo (pot.mat, prepr, sl.akt.)	8,94%	odnosno	5,52 kn
UKUPNO:			61,71 kn

Slika 54. Struktura direktnih troškova osobe lišene slobode za 2022. godinu

Tablica 25. Prosječni trošak po osobi lišenoj slobode (u kunama), u razdoblju od 2018. do 2022. godine

DIREKTNI TROŠAK struktura	PROSJEČNI TROŠAK PO OSOBI LIŠENOJ SLOBODE					%	
	2018.g.	2019.g.	2020.g.	2021.g.	2022.g.	2022./ 2021.	2022./ 2018.
SMJEŠTAJ (energenti)	19,72	19,14	17,55	21,80	26,45	21,3%	34,1%
PREHRANA	19,37	19,47	20,85	18,72	23,17	23,8%	19,6%
LIJEČENJE I LIJEKOVI	3,38	3,45	4,13	3,80	3,38	-11,2%	-0,1%
NAKNADE ZA RAD režija	3,11	3,09	3,16	3,37	3,20	-5,1%	2,7%
OSTALO	5,40	5,27	4,92	4,98	5,52	10,8%	2,2%
	50,98	50,42	50,62	52,67	61,71	17,2%	21,1%

Slika 55. Usporedni prikaz troškova po osobi lišenoj slobode ukupnih i direktnih (u kunama), u razdoblju od 2018. do 2022. godine

4.3. Izvješće o uređenju i opremanju kaznenih tijela za 2022. godinu

S aktivnosti A630000 - IZVRŠAVANJE KAZNE ZATVORA, MJERE PRITVORA I ODGOJNE MJERE za nabavu nefinancijske imovine utrošeno je:

- **422 – Postrojenja i oprema 4.914.149 kn:** uredska oprema i namještaj, komunikacijska oprema, oprema za održavanje i zaštitu, medicinska oprema, sportska oprema te uređaji i strojevi.
- **423 – Prijevozna sredstva 1.569.105 kn:** traktor i četiri vozila.
- **451 – Dodatna ulaganja na građevinskim objektima 14.090.968 kn** (9.950.912 kn iz Državnog proračuna i 4.140.056 kn iz Vlastitih prihoda):
  - **Kaznionica u Požegi 5.784.964 kn** - izgradnja novog zatvorenog odjela za zatvorenike, projektna dokumentacija za klaonicu i kuhinju, elektroinstalacije, izmjene krovništa na tri objekta, projektni plan za klaonicu.
  - **Kaznionica u Lipovici-Popovači 3.237.989 kn** - uređenje i proširenje zatvorskog objekta (zatvoreni odjel).
  - **Kaznionica u Turopolju i Odgojni zavod u Požegi 1.088.608 kn** - zamjena krovništa.
  - **Kaznionica u Glini 567.862 kn** - ulaganje u sportsko igralište, PVC stolarija.
  - **Kaznionica u Lepoglavi 427.111 kn** - projektna dokumentacija za izradu centralnog grijanja, nadstrešnica, uređenje parkirališta, instalacije za centralno grijanje.
  - **Zatvor u Dubrovniku 431.549 kn** - renovacija hodnika i sanitarnih prostorija uprave zatvora, PVC stolarija.
  - **Zatvor u Osijeku i Zatvor u Gospiću 470.839 kn** - zamjena prozora na objektu.
  - **Zatvor u Karlovcu 611.599 kn** - zamjena podova i prozora u zatvoreničkim sobama, izvedba termofasade na otvorenom zidu zatvoreničkog objekta.
  - **Zatvor u Puli 389.793 kn** - asfaltiranje dvorišta, portirnica, betonska kanalicu.
  - **Zatvor u Šibeniku 389.424 kn** - popravak krovništa, postavljanje novih pločica u zatvoreničkim sobama.
  - **Zatvor u Zagrebu 568.866 kn** - agregat, elaborat, streljana.

- Ostala ulaganja na građevinskim objektima 122.364 kn - klizna ograda, čelična vrata, PVC stolarija, uređenje ćelija, elektro radovi, vodoinstalaterski radovi (Odgojni zavod u Turopolje, Zatvor u Požegi, Zatvor u Rijeci, Zatvor u Zadru).

S aktivnosti K629023 – UREĐENJE I OPREMANJE KAZNENIH TIJELA, nabavljeno je

- **4221 – Uredska oprema i namještaj**
  - Uredski namještaj i stolice, stolice ukupne vrijednosti 16.028 kn, za Zatvorsku bolnicu u Zagrebu i Zatvor u Dubrovniku
- **4222 – Komunikacijska oprema**
  - Radio uređaji prijenosni 25 kom (nabavljeni krajem godine, plaćeni u 2023. godini)
- **4223 – Oprema za održavanje i zaštitu:**
  - Metalni garderobni ormari za zatvoreničke sobe, vrijednosti 145.925 kn, za Zatvor u Puli – Pola
  - Ugradnja metal detektorskih vrata (6 kom), vrijednosti 159.525 kn, za Kaznionice u Lepoglavi, Lipovici, Požegi, Zatvore u Gospiću, Požegi i Bjelovaru.
  - Nabava 13 kom ručnih metal-detektora, vrijednosti 23.968 kn, za 4 kaznionice, za 8 zatvora i 1 odgojni zavod.
- **4225 – Instrumenti , uređaji i strojevi**
  - Rashladne komore vrijednosti 241.250,00 kn, za Zatvor u Bjelovaru i Zatvor u Šibeniku
  - Sušilica rublja, pećnice i štednjaci, kuhinjski uređaji vrijednosti 216.000 kn, za Zatvor u Zadru, Zatvor u Bjelovaru, Kaznionicu u Lipovici – Popovači.

S aktivnosti A544090 – DJELATNOST UPRAVE ZA ZATVORSKI SUSTAV, nabavljeno je

- **Za zatvorenike:**
  - Higijenski pribor (higijenski ulošci, britvice, pjene za brijanje, toalet papir, šamponi, četkice za zube, paste za zube, sapuni, kreme za brijanje) vrijednosti 296.243 kn
  - Ručnici, plahte, jastučnice, pokrivači u vrijednosti 419.337 kn
  - Madraci za krevete u vrijednosti 375.000 kn
  - Rublje za zatvorenike (pidžame, potkošulje, gaće i ogrtači) u vrijednosti 182.838 kn
  - Radna odijela i trenirke za zatvorenike 366.234 kn
- **Za službenike osiguranja:**
  - Lisice za vezanje, pojas za sprovođenje, streljivo, vrijednosti 117.237 kn
  - Službene iskaznice vrijednosti 62.769 kn
  - Hlače, dio odore, u vrijednosti 401.744 kn
  - Puloveri, čarape i rukavice, dio odore, u vrijednosti 89.628 kn
  - Kape šilt, dio odore, u vrijednosti 247.840 kn
  - Komplet za nošenje oružja i futrole za pištolj, u vrijednosti 134.258 kn.

S aktivnosti K629181 – OBNOVA VOZNOG PARKA ZATVORSKOG SUSTAVA, nabavljeno je

- 4231 – Prijevozna sredstva (specijalna vozila za prijevoz zatvorenika)
  - 10 vozila RENAULT MASTER, 11 vozila ŠKODA, leasing rate ukupne vrijednosti 377.847 kn
- 3427 – Kamate za primljene zajmove (leasing vozila)
  - 10 vozila RENAULT MASTER, 11 vozila ŠKODA, leasing kamate ukupne vrijednosti 41.236 kn.

4.4. Rad osoba lišenih slobode

U promatranom razdoblju brojno stanje smještenih osoba lišenih slobode, utvrđeno prema prosječnom mjesečnom stanju, je **4.122 osoba lišenih slobode**. U istom razdoblju radno je angažirano prosječno

mjesečno (prema punom mjesečnom fondu sati rada) 1.066 osoba lišenih slobode (26 % od ukupnog prosječnog broja).

Zatvorenici, koji su radno angažirani, raspoređeni su na rad kako slijedi:

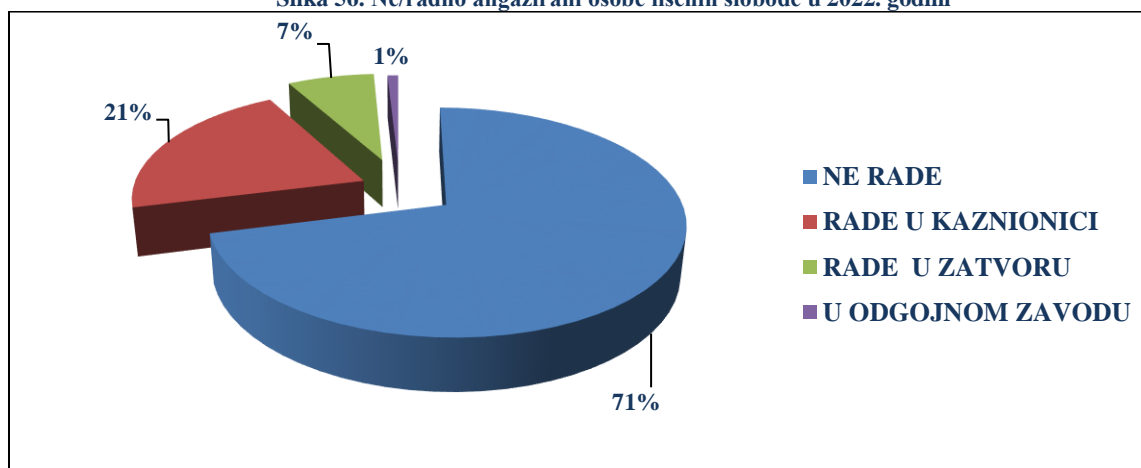
Tablica 26. Raspored osoba lišenih slobode na rad u 2022. godini

POSLOVI OSOBA LIŠENIH SLOBODE	KAZNIONICE		ZATVORI		ODGOJNI ZAVOD		UKUPNO ZAPOSLENO OSOBA LIŠENIH SLOBODE	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Režijski rad	365	50%	253	84%	27	100%	645	61%
Radionice kaznenih tijela	338	46%	12	4%	0		350	33%
Izvan kaznenog tijela	34	5%	37	12%	0		71	7%
	737		302		27		1066	
	69,14%		28,33%		2,53%		100,00%	

Tablica 27. Usporedan prikaz broja osoba lišenih slobode na radu u razdoblju od 2018. do 2022 godine

KAZNENA TIJELA	RAD OSOBA LIŠENIH SLOBODE					%	
	2018	2019	2020	2021	2022	2022./2021	2022./2018.
kaznionice	722	674	627	737	737	0%	2%
zatvori	304	302	231	253	302	19%	-1%
odgojni zavodi	34	33	26	31	27	-13%	-21%
	1.060	1.009	884	1.021	1.066	4%	1%

Slika 56. Ne/radno angažirani osobe lišenih slobode u 2022. godini

Režijski, odnosno pomoćno-tehnički poslovi na kojima rade osobe lišene slobode u kaznenim tijelima, najčešće se odnose na održavanje čistoće i urednosti prostorija i kruga kaznenih tijela, pranje vozila, ličenje, pomoćne poslove u praonici rublja, kuhinji, skladištu, zatvorskoj radionici, zatvorskoj prodavaonici i slično.

Radionice su u kaznenim tijelima organiziranje u odjelima za rad i strukovnu izobrazbu zatvorenika, a u njima se obavljaju poslovi poljoprivrede, održavanja, obrade metala i drva, ugostiteljstva, eksploatacije kamena, grafički poslovi i drugo.

Veliki dio prehrambenih proizvoda kaznionice proizvode same (radom zatvorenika), a namijenjeni su, prije svega, potrebama kaznenih tijela, za prehranu osoba lišenih slobode (priprema tri obroka dnevno i dopunski).

Kaznena tijela su, kao regijski nositelji proizvodnje hrane u 2022. godini, proizveli i isporučili u zatvorski sustav:

• povrće (204.873 kg)	vrijednosti	674.544 kn
• voće (31.309 kg)	vrijednosti	120.75kn
• meso (276.434 kg)	vrijednosti	4.573.582 kn
• jaja (376.350 kom)	vrijednosti	397.969 kn.

Prema ugovorima između kaznenih tijela i poslodavaca, zatvorenici su obavljali pomoćne poslove utovara-istovara, preseljenja, građevinske radove, na održavanju šuma, poslove u poljoprivredi, a tijekom 2022.godine sklopljeno je 38 ugovora s poslodavcem.

Prema odobrenju, zatvorenici mogu nastavljati raditi kod svojeg poslodavca, te je u tijekom 2022. godine, dvojici zatvorenika odobren nastavak rada kod poslodavca.

Prema ugovoru (fizički rad i nastavak rada), na ime rada, poslodavci su kaznenim tijelima uplatili 1.640.177 kn, dok je zatvorenicama isplaćeno 451.702 kn.

Na ime naknada za rad zatvorenika u promatranom razdoblju (u kaznenom tijelu), zatvorenicama je isplaćeno ukupno 8.395.412 kn, od čega za rad u režiji 4.811.008 kn, a 3.584.404 kn za poslove u radionicama.

Prosječna naknada za rad na poslovima u radionicama iznosila je 853 kn mjesečno, dok je za pomoćno – tehničke poslove iznosila 622 kn mjesečno za rad u redovnom radnom vremenu (Obrazac IOR).

Radom zatvorenika u promatranom razdoblju ostvareno je 33.160.896 kn prihoda, 32.737.399 kn rashoda, te je tako (uz prijenos iz prethodnog razdoblja 5.860.280 kn) ostvaren prihod u iznosu od 6.283.777 kn. (Obrazac IKS).

5. NADZOR NAD POSTUPANJEM SA ZATVORENICIMA I MALOLJETNICIMA

Nadzor nad postupanjem sa zatvorenicima u kaznionicama i zatvorima te maloljetnicima u odgojnim zavodima, sukladno zakonima, obavljaju Središnji ured za zatvorski sustav Uprave za zatvorski sustav i probaciju Ministarstva pravosuđa i uprave, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, nadležni sudac izvršenja, pučki pravobranitelj, pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, pravobraniteljica za djecu i pravobranitelj za osobe s invaliditetom, nevladine udruge koje se bave zaštitom ljudskih prava te periodički Europski odbor za sprječavanje mučenja, neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja Vijeća Europe i Misija stručnjaka Europske komisije za područje pravosuđa i unutarnjih poslova (Peer based Mission).

5.1. Nadzor Središnjeg ureda za zatvorski sustav Uprave za zatvorski sustav i probaciju

Na temelju odredbi članka 30. Zakona o izvršavanju kazne zatvora, stručni nadzor nad radom kaznionica, zatvora, centara i odgojnih zavoda provode ovlaštene službene osobe ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa.

Služba za unutarnju kontrolu, kao organizacijska jedinica Središnjeg ureda za zatvorski sustav Uprave za zatvorski sustav i probaciju, osigurala je u 2022. godini veću efikasnost u provođenju stručnog nadzora nad radom kaznenih tijela, odgojnih zavoda, Centra za dijagnostiku u Zagrebu te Centra za izobrazbu, uz provođenje preventivnih aktivnosti na osnovu posredno i neposredno pribavljenih podataka tijekom stručnog nadzora o radu Zatvorskog sustava, te nadzorom provedbe mjera naloženih u nadzorima, kako o postupanju sa zatvorenicima tako i službenicima i namještenicima.

Tijekom 2022. godine ovlaštene službenici Središnjeg ureda za zatvorski sustav obavili su pet (5) redovitih stručnih nadzora, koji su uglavnom rezultirali savjetovanjem o potrebnim promjenama u svakodnevnom radu kaznionica i zatvora, kao i tri (3) izvanredna stručna nadzora. Po obavljenom izvanrednom stručnom nadzoru u Zatvoru u Zadru, od strane Središnjeg ureda za zatvorski sustav pokrenut je stegovni postupak protiv upravitelja navedenog kaznenog tijela, uslijed utvrđenih nezakonitosti u postupanju. Također su u tri navrata izvršene i zasebne akcije alkotestiranja službenika u ukupno dva kaznena tijela. U 2022. godini Služba za unutarnju kontrolu Središnjeg ureda za zatvorski sustav zaprimila je ukupno 210 pisanih pritužbi osoba lišenih slobode, na koje je uredno odgovoreno i nije bilo potrebe za provođenjem eventualnih stručnih nadzora.

U odnosu na kaznena tijela u kojima su stručnim nadzorom utvrđene nepravilnosti, Središnji ured za zatvorski sustav naložio je mjere za njihovo otklanjanje te donio pisane naputke i upute o potrebnim promjenama u postupanju, u svrhu zakonitog postupanja i ujednačavanja prakse u kaznenim tijelima u postupanju prema zatvorenicima i maloljetnicima.

Pri tome su se razmatrale i preporuke i upozorenja pučke pravobraniteljice, po kojima je postupano u svim slučajevima kada je to bilo moguće u okviru nadležnosti i na razini Središnjeg ureda za zatvorski sustav.

6. UNAPREĐENJA I DOGRADNJE VEZANE UZ ZATVORSKI SUSTAV

Za zatvorski sustav Republike Hrvatske protekle su tri godine bile izrazito izazovne kako zbog aktualne pandemije bolesti COVID-19 tako i zbog posljedica potresa i elementarnih nepogoda (tuča na području Požeško-slavonske županije). Prvi puta u povijesti zbog posljedica razornog potresa došlo je do potpune evakuacije zatvorenika iz Zatvora u Sisku te izmještanja dijela zatvorenika iz Kaznionice u Glini. No, Ministarstvo pravosuđa i uprave kontinuirano poduzima niz aktivnosti radi otklanjanja problema prenapučenosti zatvora i poboljšanja uvjeta izvršavanja kazne/mjere istražnog zatvora.

6.1. Najvažniji događaji i mjere

Navedenim se izazovima prvenstveno odgovara planiranim građevinskim adaptacijama u svrhu povećanja kapaciteta u pojedinim kaznenim tijelima.

Upravo u svrhu poboljšavanja uvjeta, u Zatvoru u Osijeku krajem 2020. godine preuređene su smještajne jedinice kroz adaptaciju 22 zatvoreničke sobe i zatvoreničke kupaonice. Radi generalnog povećavanja smještajnih mogućnosti kaznenih tijela na širem području istočnog dijela Republike Hrvatske tijekom 2019. godine uređeni su i prošireni kapaciteti u Zatvoru u Bjelovaru (novih 9 mjesta u zatvorenim uvjetima) i Kaznionici u Požegi (novih 50 mjesta u zatvorenim uvjetima). Od izrađenog plana izgradnje novih kapaciteta u Kaznionici u Glini (novih 70 mjesta u zatvorenim uvjetima) se nažalost moralo odustati zbog razornog potresa koji je pogodio područje Sisačko-moslavačke županije u prosincu 2020. godine, a dodatno je u tom kaznenom tijelu zbog posljedica potresa stavljen izvan funkcije smještajni kapacitet jedne starije zgrade za smještaj zatvorenika (kapaciteta 102 mjesta).

Isto tako, zbog značajnog oštećenja objekta u potresu su izgubljeni i smještajni kapaciteti Zatvora u Sisku (48 mjesta). Nakon navedenih događaja, a kako bi se osiguralo dodatno rasterećenje kaznenih tijela i kvalitetniji uvjeti tretmanskog rada i izobrazbe maloljetnika, Odlukom ravnatelja nadležnog za zatvorski sustav, u Kaznionici u Turopolju osnovan je Specijalizirani odjel za izvršavanje kazne maloljetničkog zatvora.

Prostori Kaznionice u Požegi, koji su bili korišteni za smještaj maloljetnika, predani su na korištenje Zatvoru u Požegi u kojem se tijekom 2021. godine pristupilo adaptaciji i proširenju kapaciteta za 37 mjesta u zatvorenim uvjetima. Treba naglasiti da je Grad Požegu 25. lipnja 2021. pogodila elementarna nepogoda u vidu tuče koja je uzrokovala značajnu štetu kako na zgradama Zatvora u Požegi, tako i na zgradama Kaznionice i Odgojnog zavoda u Požegi, ali je unatoč navedenom šteta u najkraćem mogućem roku sanirana.

U Zatvoru u Šibeniku je nedavno završena adaptacija prostora te je ukupni kapacitet Zatvora povećan za novih osam mjesta u zatvorenim uvjetima. Za povećanje kapaciteta zatvorskog sustava od iznimnog su značaja i završeni radovi u Kaznionicama u Požegi i Lipovici-Popovači te su 2022. i početkom 2023. godine otvoreni novi kapaciteti za smještaj 234 osobe lišene slobode u zatvorenim uvjetima izvršavanja kazne.

Energetska obnova sedam zgrada kaznionica u Požegi i Lipovici-Popovači provodi se prema *Operativnom sporazumu za Nacionalni plan otpornosti i oporavka 2021.-2026.*, specifično investiciji C2.5. R1-I5. Ova investicija fokusira se na mjere energetske učinkovitosti za obnovu objekata pravosudnih i kaznenih tijela koja ne udovoljavaju standardima o racionalnoj upotrebi energije i toplinskoj zaštiti.

Za energetska obnovu zgrada u navedenim kaznionicama izdvojeno je ukupno 25.561.107,62 kn. Glavni cilj ovih ulaganja jest smanjiti potrošnju energije za grijanje i hlađenje, te primarnu energiju, za barem 50 % u odnosu na potrošnju prije renovacije te doprinijeti smanjenju emisije CO₂.

Osim energetske obnove, ugovorit će se radovi unutarnjeg uređenja (adaptacije) zgrade ženskog zatvorenog odjela Kaznionice u Požegi. Ovi radovi usmjereni su na adresiranje izazova navedenih u izvješćima *Odbora Vijeća Europe za sprječavanje mučenja* (CPT) i *Pučkog pravobranitelja Republike Hrvatske*. Cilj je uskladiti našu infrastrukturu s trenutnim zakonskim i međunarodnim standardima.

Završeni su radovi na energetskej obnovi u Zatvoru u Karlovcu.

6.2. Budući planovi

Ulaganjem u zatvorsku infrastrukturu, bilo novu ili postojeću, potičemo ekonomski razvoj, pomažemo u prevenciji recidivizma i radikalizacije i pridonosimo stvaranju sigurnijeg i profesionalnijeg radnog okruženja za zatvorsko osoblje. Svako ulaganje u zatvorski sustav osigurava i pravnu sigurnost države i služi i zaštiti države od potencijalno negativnih međunarodnih pravnih odluka.

U narednom razdoblju pripremit će se dokumentacija za obnovu potresom oštećenog objekta Kaznionice u Glini, a dugoročni planovi svakako će obuhvaćati višegodišnju adaptaciju Zatvora u Zagrebu na čijoj pripremi rade sve nadležne službe.

Dodatno, Ministarstvo pravosuđa i uprave potpisalo je s Gradom Gospićem i Ličko-senjskom županijom Sporazum o realizaciji projekta „*Modernizacija zatvorskog sustava kroz izgradnju Kaznionice u Gospiću*“. Budući kompleks Kaznionice u Gospiću namijenjen je za smještaj 400 zatvorenika, a u navedenom kompleksu bit će potrebno zaposliti najmanje 250 osoba. Vrijednost projekta procjenjuje se na 70.000.000,00 EUR te će biti financiran sredstvima Razvojne Banke Vijeća Europe u iznosu od 50 % investicije s PDV-om, dok će preostalih 50 % troškova izgradnje snositi država.

Dodatno se razmatraju mogućnosti financiranja i izgradnje novih kaznenih tijela većih kapaciteta Kaznionice zatvora u Osijeku te Kaznionice zatvora u Sisku, kao i adaptacija Zatvora u Zagrebu, odnosno Centra za dijagnostiku u Zagrebu.

Važno je istaknuti da će se pri budućim projektiranjima, poput onih u Sisku i Osijeku, primijeniti iskustva stečena izgradnjom Kaznionice u Gospiću s dugoročnim ciljem standardizacije zatvorske infrastrukture, što osigurava niz prednosti: od operativne učinkovitosti, povećane sigurnosti, ekonomske isplativosti, do pozitivne percepcije u javnosti. Ovaj integrirani pristup postavlja temelje za moderan i učinkovit zatvorski sustav Republike Hrvatske.

6.3. Kvaliteta i standardi u zatvorskom sustavu

Neovisno o tome što standard od minimalno 4 m² površine po zatvoreniku više nije eksplicitno naveden u Zakonu o izvršavanju kazne zatvora, Ministarstvo pravosuđa i uprave nove adaptacije i izgradnje planira temeljem međunarodnih standarda te se novi smještajni kapaciteti planiraju uz izgradnju dovoljno popratnih zajedničkih prostora za boravak zatvorenika, rad, obrazovanje, aktivnosti slobodnog vremena, a kaznena tijela se upućuju da u što većoj mjeri omoguće zatvorenicima boravak izvan soba, uz smislene aktivnosti.

Nastavno od 2009. godine problem prenapučenosti zatvora i kaznionica treba naglasiti da u Republici Hrvatskoj djeluje profesionalna probacijska služba. Zakon o probaciji predviđa izvršenje niz alternativnih sankcija koje u odnosu na lišenje slobode pružaju mogućnost učinkovite društvene rehabilitacije i reintegracije počinitelja kaznenih djela s pozitivnim učinkom na sprječavanje ponovnog kriminalnog ponašanja te promicanje javne sigurnosti. Adekvatna primjena alternativnih sankcija izravno utječe na smanjivanje prenapučenosti u zatvorima i kaznionicama i uvjete u istima. Hrvatsko kazneno zakonodavstvo ima mogućnost izricanja tzv. alternativnih sankcija te niza mjera, obveza i zaštitnog nadzora čime se može smanjiti problem prenapučenosti zatvora, no isto ovisi o odlukama sudova.

U cilju rasterećenja kapaciteta zatvorskog sustava, Ministarstvo pravosuđa i uprave uvelo je elektronički nadzor za uvjetni otpust koji je započeo funkcionirati u praksi, a u završnoj fazi izrade je i Pravilnik o načinu izvršavanja istražnog zatvora u domu uz primjenu elektroničkog nadzora što će ako se bude primjenjivalo u praksi dodatno rasteretiti kapacitete.

6.4. Projekti financirani iz EU Fondova

U okviru projekta „Daljnje unaprjeđenje kvalitete pravosuđa kroz nastavak modernizacije pravosudnog sustava u Republici Hrvatskoj, koji se sufinancira sredstvima Europskog socijalnog fonda (ESF) kroz Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali 2014 - 2020“, tijekom 2022. godine nabavljeni su medicinska oprema i uređaji za Zatvorsku bolnicu u Zagrebu te automatski vanjskih defibrilatori za 21 kazneno tijelo, ukupne vrijednosti 0.4 mil EUR-a.

POPIS SLIKA:

Slika 1. Organizacijska struktura Uprave za zatvorski sustav i probaciju.....	5
Slika 2. Prikaz smještajnih kapaciteta na 31.12.2022.	9
Slika 3. Kretanje broja osoba lišenih slobode i smještajnih kapaciteta 2017. – 2022. godine	9
Slika 4. Zatvorenici u istražnom zatvoru na dan 31.12. i tijekom godine, od 2018. do 2022. godine.....	12
Slika 5. Zatvorenici u istražnom zatvoru s obzirom na vrstu kaznenog djela na dan 31.12.2022.	12
Slika 6. Broj istražnih zatvorenika tijekom 2022. godine, smještenih u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu sukladno članku 551. Zakona o kaznenom postupku.....	14
Slika 7. Novoprimljeni zatvorenici i maloljetnici u 2022. godini, prema vrsti kaznenog djela.....	15
Slika 8. Zatvorenici i maloljetnici na 31.12.2022. godine, prema vrsti kaznenog djela	16
Slika 9. Struktura zatvorenika i maloljetnika (maloljetnički zatvor) s obzirom na duljinu kazne, tijekom 2022. godine	17
Slika 10. Dobna struktura zatvorenika i maloljetnika tijekom 2022. godine.....	17
Slika 11. Struktura zatvorenika i maloljetnika s obzirom na stupanj obrazovanja, na dan 31.12.2022.	18
Slika 12. Vrste pregleda u kaznenim tijelima i odgojnim zavodima tijekom 2022.godine	24
Slika 13. Broj najčešćih oboljenja tijekom 2022. godine	25
Slika 14. Zatvorenici i maloljetnici uključeni u obrazovne programe u razdoblju 2018. – 2022.....	27
Slika 15. Broj odobrenih premještaja zatvorenika od 2018. do 2022. godine.....	33
Slika 16. Broj odobrenih uvjetnih otpusta odlukom suda (prikaz od 2018.-2022.).....	34
Slika 17. Izlasci i zlouporaba izlazaka izvan kaznenog tijela.....	35
Slika 18. Broj video posjeta i od ukupnog broja, broj dječjih video posjeta	36
Slika 19. Zatvorenici kojima je izrečena kazna u prekršajnom postupku s obzirom na vrstu izrečene kazne tijekom 2022. godine	36
Slika 20. Podnesene žalbe sucu izvršenja protiv odluke upravitelja.....	38
Slika 21. Odnos broja zatvorenika na jednog službenika pravosudne policije (stanje na dan 31. prosinca 2022.)	40
Slika 22. Kretanje broja službenika pravosudne policije u posljednjih 5 godina	40
Slika 23. Tjelesni napadi osoba lišenih slobode na zaposlenike kaznenih tijela u posljednjih 5 godina	41
Slika 24. Ukupan broj primijenjenih sredstava prisile u posljednjih 5 godina.....	42
Slika 25. Vrste primijenjenih sredstava prisile, usporedba 2021. i 2022. godine	42
Slika 26. Vrste primijenjenih sredstava prisile u 2022. godini, u postocima	43
Slika 27. Ukupan broj naređenih posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti u posljednjih 5 godina	44
Slika 28. Posebne mjere održavanja reda i sigurnosti prema vrsti, broju i postotku, usporedba 2021. i 2022. godine	45
Slika 29. Posebne mjere održavanja reda i sigurnosti prema vrsti i postotku provođenja u 2022. godini	45
Slika 30. Ukupan broj obavljenih testiranja osoba lišenih slobode na prisutnost alkohola, droga i drugih nedopuštenih psihoaktivnih sredstava u organizmu u posljednjih 5 godina	46

Slika 31. Ukupan broj obavljenih testiranja osoba lišenih slobode na prisutnost droga i drugih nedopuštenih psihoaktivnih sredstava u organizmu u posljednjih 5 godina.....	47
Slika 32. Ukupan broj obavljenih testiranja osoba lišenih slobode na prisutnost alkohola u organizmu u posljednjih 5 godina	47
Slika 33. Broj pokušaja samoubojstva u posljednjih 5 godina	48
Slika 34. Broj samoubojstva i smrti u posljednjih 5 godina	48
Slika 35. Broj pokušaja bijega posljednjih 5 godina.....	48
Slika 36. Broj bjegova u 2022. godini.....	49
Slika 37. Broj zlouporaba pogodnosti i nepovratka s prekida kazne	49
Slika 38. Ukupan broj samoozljeđivanja osoba lišenih slobode u posljednjih 5 godina...	50
Slika 39. Razlozi samoozljeđivanja osoba lišenih slobode u posljednjih 5 godina	50
Slika 40. Odbijanja zatvorske hrane u posljednjih 5 godina	50
Slika 41. Tjelesni sukobi između osoba lišenih slobode u posljednjih 5 godina.....	51
Slika 42. Ukupan broj sprovođenja osoba lišenih slobode izvan kaznenih tijela u posljednjih 5 godina	51
Slika 43. Ukupan broj osoba lišenih slobode na liječenju u vanjskim bolnicama i ukupan broj dana liječenja	52
Slika 44. Broj obavljenih temeljitih pretraga prostorija i osoba lišenih slobode u posljednjih 5 godina	52
Slika 45. Ukupan broj pronađenih tableta u posljednjih 5 godina	53
Slika 46. Broj primljenih paketa i pisama u posljednjih 5 godina	53
Slika 47. Broj telefonskih razgovora osoba lišenih slobode u posljednjih 5 godina.....	54
Slika 48. Broj pokrenutih stegovnih postupaka za lakše stegovne prijestupe osoba lišenih slobode u posljednjih 5 godina.....	54
Slika 49. Broj pokrenutih stegovnih postupaka za teže stegovne prijestupe osoba lišenih slobode u posljednjih 5 godina.....	54
Slika 50. Broj predloženih stegovnih postupaka za stegovne prijestupe istražnih zatvorenika u posljednjih 5 godina	54
Slika 51. Broj pokrenutih stegovnih postupaka za stegovne prijestupe maloljetnika u posljednjih 5 godina	55
Slika 52. Ukupan broj izvršitelja sistematiziranih i popunjenih radnih mjesta na dan 31. 12. 2022. godine u razdoblju od 2018. do 2022. godine	57
Slika 53. Bolovanja zaposlenika u razdoblju od 2018. do 2022. godine	58
Slika 54. Struktura direktnih troškova osobe lišene slobode za 2022. godinu	65
Slika 55. Usporedni prikaz troškova po osobi lišenoj slobode ukupnih i direktnih (u kunama), u razdoblju od 2018. do 2022. godine.....	66
Slika 56. Ne/radno angažirani osobe lišenih slobode u 2022. godini.....	68

POPIS TABLICA:

Tablica 1. Broj različitih kategorija osoba lišenih slobode.....	11
Tablica 2. Istražni zatvorenici s obzirom na trajanje istražnog zatvora na dan 31.12.2022. godine.....	13
Tablica 3. Istražni zatvorenici s obzirom na dob na dan 31.12. i tijekom 2022. godine...	13
Tablica 4. Broj maloljetnika u istražnom zatvoru 2022.	14
Tablica 5. Sigurnosne mjera izrečene uz kaznu zatvora, maloljetničkog zatvora ili odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod, tijekom 2022. godine i na 31.12.2022. godine	16
Tablica 6. Maloljetnici/e na izvršavanju odgojne mjere s obzirom na dob, na dan 31.12.2022.	19
Tablica 7. Zatvorenici u maloljetničkom zatvoru na 31.12.2022. s obzirom na dob.....	20
Tablica 8. Zatvorenici u maloljetničkom zatvoru na 31.12.2022., s obzirom na duljinu izrečene kazne	20
Tablica 9. OLS - ovisnici o drogama u odnosu na dob i spol	22
Tablica 10. OLS - ovisnici o alkoholu prema dobi i spolu.....	23
Tablica 11. Broj specijalističkih zdravstvenih pregleda osoba lišenih slobode izvan kaznenog tijela tijekom 2022. godine.....	24
Tablica 12. Broj i vrsta aktivnosti slobodnog vremena zatvorenika i maloljetnika tijekom 2022. godine	27
Tablica 13. Zatvorenici i maloljetnici, roditelji maloljetne djece i maloljetna djeca na dan 31. 12. 2022.	29
Tablica 14. Posjeti maloljetne djece zatvorenicima i maloljetnicima tijekom 2022.	29
Tablica 15. Izvanredni posjeti maloljetne djece zatvorenicima, maloljetnicima, odgajanicima tijekom 2022. godine	29
Tablica 16. Broj zatvorenika uključenih u posebne i edukativno razvojne programe	31
Tablica 17. Transfer (premještaj) zatvorenika tijekom 2022. godine	37
Tablica 18. Zahtjevi za sudsku zaštitu prava podneseni sucu izvršenja	38
Tablica 19. Razlozi primjene sredstava prisile u posljednjih 5 godina	43
Tablica 20. Pronađene nedopuštene stvari i tvari u posljednjih 5 godina	53
Tablica 21. Ukupan broj izvršitelja sistematiziranih i popunjenih radnih smjesta Uprave za zatvorski sustav prema ustrojstvenim jedinicama kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara, na dan 31.12.2022. godine	57
Tablica 22. Rezultati poslovanja po godišnjem obračunu (u kunama) u razdoblju od 2018. do 2022. godine.....	63
Tablica 23. Ukupni rashodi za 2022. godinu.....	63
Tablica 24. Ukupni i direktni trošak po osobi lišenoj slobodi za 2022. godinu.....	64
Tablica 25. Prosječni trošak po osobi lišenoj slobode (u kunama), u razdoblju od 2018. do 2022. godine	66
Tablica 26. Raspored osoba lišenih slobode na rad u 2022. godini.....	68
Tablica 27. Usporedan prikaz broja osoba lišenih slobode na radu u razdoblju od 2018. do 2022 godine	68